

2024/1760

5.7.2024

ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) 2024/1760 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Ιουνίου 2024

για την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα, και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 και του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2859

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 50 παράγραφος 1 και παράγραφος 2 στοιχείο ζ), και το άρθρο 114,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁽¹⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία⁽²⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Οι εν λόγω βασικές αξίες που ενέπνευσαν τη δημιουργία της ίδιας της Ένωσης, καθώς και ο οικουμενικός και αδιαίρετος χαρακτήρας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ο σεβασμός των αρχών του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και του διεθνούς δικαίου, θα πρέπει να καθοδηγούν τη δράση της Ένωσης στη διεθνή σκηνή. Η εν λόγω δράση περιλαμβάνει την προώθηση της βιώσιμης οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης των αναπτυσσόμενων χωρών.
- (2) Σύμφωνα με το άρθρο 191 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), μεταξύ των προτεραιοτήτων της Ένωσης είναι η υψηλού επιπέδου προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και η προώθηση των ευρωπαϊκών βασικών αξιών, όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 11ης Δεκεμβρίου 2019 με τίτλο «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία». Για την επίτευξη των στόχων αυτών απαιτείται η συμμετοχή όχι μόνο δημόσιων αρχών αλλά και ιδιωτικών φορέων, ιδίως των εταιρειών.
- (3) Στην ανακοίνωσή της της 14ης Ιανουαρίου 2020 με τίτλο «Μια ισχυρή Ευρώπη για δικαίες μεταβάσεις», η Επιτροπή δεσμεύτηκε να αναβαθμίσει την κοινωνική οικονομία της αγοράς της Ευρώπης ώστε να επιτευχθεί δίκαιη μετάβαση στη βιωσιμότητα και παράλληλα να διασφαλιστεί ότι κανείς δεν θα μείνει στο περιθώριο. Η παρούσα οδηγία θα συμβάλει επίσης στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ο οποίος προωθεί δικαιώματα που διασφαλίζουν δικαίες συνθήκες εργασίας. Αποτελεί μέρος των πολιτικών και των στρατηγικών της Ένωσης που αφορούν την προώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας σε ολόκληρο τον κόσμο, μεταξύ άλλων στις παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες, όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 23ης Φεβρουαρίου 2022 για την αξιοπρεπή εργασία παγκοσμίως.
- (4) Η συμπεριφορά των εταιρειών σε όλους τους τομείς της οικονομίας είναι καίριας σημασίας όσον αφορά την επίτευξη των στόχων βιωσιμότητας της Ένωσης, καθώς οι εταιρείες της Ένωσης, ιδίως οι μεγάλες, βασίζονται σε παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες. Είναι επίσης προς το συμφέρον των εταιρειών να προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, ιδίως δεδομένης της αυξανόμενης ανησυχίας των καταναλωτών και των επενδυτών σχετικά με τα θέματα αυτά. Υπάρχουν ήδη αρκετές πρωτοβουλίες για την προώθηση επιχειρήσεων που στηρίζουν τον μετασχηματισμό με γνώμονα τις αξίες, τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο.
- (5) Τα υφιστάμενα διεθνή πρότυπα για την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά ορίζουν ότι οι εταιρείες θα πρέπει να προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να αντιμετωπίζουν το ζήτημα της προστασίας του περιβάλλοντος σε όλες τις δραστηριότητες και τις αξιακές αλυσίδες τους. Οι κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα αναγνωρίζουν την ευθύνη των εταιρειών να ασκούν τη

⁽¹⁾ ΕΕ C 443 της 22.11.2022, σ. 81.

⁽²⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 24ης Απριλίου 2024 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 24ης Μαΐου 2024.

δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, προσδιορίζοντας, προλαμβάνοντας και μετριάζοντας τις δυσμενείς επιπτώσεις των δραστηριοτήτων τους στα ανθρώπινα δικαιώματα και λογοδοτώντας για τον τρόπο αντιμετώπισης των εν λόγω επιπτώσεων. Οι εν λόγω κατευθυντήριες αρχές ορίζουν ότι οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αποφεύγουν την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να αντιμετωπίζουν τις δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα τις οποίες έχουν προκαλέσει, στις οποίες έχουν συμβάλει ή με τις οποίες συνδέονται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων των ιδίων, των δραστηριοτήτων των θυγατρικών τους, και μέσω των άμεσων και έμμεσων επιχειρηματικών τους σχέσεων.

- (6) Η έννοια της δέουσας επιμέλειας όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα διευκρινίστηκε και αναπτύχθηκε περαιτέρω στις κατευθυντήριες γραμμές του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις, οι οποίες επέκτειναν την εφαρμογή της δέουσας επιμέλειας σε θέματα περιβάλλοντος και διακυβέρνησης. Οι κατευθυντήριες γραμμές δέουσας επιμέλειας του ΟΟΣΑ για την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά και οι τομεακές κατευθυντήριες γραμμές αποτελούν διεθνώς αναγνωρισμένα πλαίσια που καθορίζουν πρακτικά μέτρα δέουσας επιμέλειας τα οποία βοηθούν τις εταιρείες να προσδιορίζουν, να προλαμβάνουν και να μετριάσουν τις πραγματικές και δυνητικές επιπτώσεις στις οικείες δραστηριότητες, αλυσίδες εφοδιασμού και άλλες επιχειρηματικές σχέσεις, καθώς και να λογοδοτούν για τον τρόπο αντιμετώπισής τους. Η έννοια της δέουσας επιμέλειας ενσωματώνεται επίσης στις συστάσεις της τριμερούς δήλωσης αρχών της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) σχετικά με τις πολυεθνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική πολιτική.
- (7) Όλες οι επιχειρήσεις έχουν την ευθύνη να σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα οποία είναι οικουμενικά, αδιαίρετα, αλληλεξαρτώμενα και αλληλένδετα.
- (8) Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, οι οποίοι εγκρίθηκαν από όλα τα κράτη μέλη του ΟΗΕ το 2015, αποσκοπούν μεταξύ άλλων στην προώθηση της διαρκούς, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης. Η Ένωση έχει θέσει στόχο την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Ο ιδιωτικός τομέας συμβάλλει στην επίτευξη των εν λόγω στόχων.
- (9) Οι παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες, ειδικότερα δε οι αξιακές αλυσίδες των κρίσιμων πρώτων υλών, επηρεάζονται από τις επιζήμιες επιπτώσεις φυσικών ή ανθρωπογενών κινδύνων. Η συχνότητα και ο αντίκτυπος των κλυδωνισμών που ενέχουν κινδύνους για κρίσιμες αξιακές αλυσίδες είναι πιθανό να αυξηθούν στο μέλλον. Ο ιδιωτικός τομέας θα μπορούσε να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην προώθηση συνεχούς και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς, αποφεύγοντας παράλληλα τη δημιουργία ανισορροπιών στην εσωτερική αγορά. Αυτό υπογραμμίζει πόσο σημαντική είναι η ενίσχυση της ανθεκτικότητας των εταιρειών σε σχέση με δυσμενή σενάρια που σχετίζονται με τις αξιακές αλυσίδες τους, και λαμβάνοντας υπόψη τους εξωτερικούς παράγοντες, καθώς και τους κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς και σχετικούς με τη διακυβέρνηση κινδύνους.
- (10) Διεθνείς συμφωνίες βάσει της σύμβασης-Πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, στις οποίες η Ένωση και τα κράτη μέλη της είναι συμβαλλόμενα μέρη, όπως η Συμφωνία του Παρισιού στη σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, που συνήφθη στις 12 Δεκεμβρίου 2015 (στο εξής: συμφωνία του Παρισιού) ⁽³⁾, και το πρόσφατο σύμφωνο της Γλασκόβης για το κλίμα, καθορίζουν ακριβείς τρόπους για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη εντός 1,5 βαθμού Κελσίου. Εκτός από τις ειδικές δράσεις που αναμένονται από όλα τα συμβαλλόμενα μέρη, ο ρόλος του ιδιωτικού τομέα, ιδίως εκείνος των επενδυτικών στρατηγικών του, θεωρείται επίσης κεντρικός για την επίτευξη των εν λόγω στόχων.
- (11) Κατά παρέκκλιση από τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁾, η Ένωση δεσμεύτηκε επίσης νομικά να καταστεί κλιματικά ουδέτερη έως το 2050 και να μειώσει τις εκπομπές κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030. Και οι δύο αυτές δεσμεύσεις απαιτούν αλλαγή του τρόπου με τον οποίο οι εταιρείες παράγουν και προμηθεύονται. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 17ης Σεπτεμβρίου 2020, με τίτλο «Ενίσχυση της κλιματικής φιλοδοξίας της Ευρώπης για το 2030: Επενδύουμε σε ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον προς όφελος των πολιτών μας» (σχέδιο κλιματικών στόχων για το 2030) μοντελοποιεί διάφορους βαθμούς μείωσης των εκπομπών που απαιτούνται από διάφορους οικονομικούς τομείς, μολονότι σε όλους πρέπει να πραγματοποιηθούν σημαντικές μειώσεις βάσει όλων των σεναρίων προκειμένου η Ένωση να επιτύχει τους στόχους της για το κλίμα. Στο σχέδιο τονίζεται επίσης ότι «οι αλλαγές στους κανόνες και τις πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη βιώσιμη χρηματοδότηση, θα ωθήσουν τους ιδιοκτήτες και τα διευθυντικά στελέχη των εταιρειών να δώσουν προτεραιότητα στους στόχους βιωσιμότητας στις δράσεις και τις στρατηγικές τους». Η ανακοίνωση της Επιτροπής για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αναφέρει ότι όλες οι δράσεις και οι πολιτικές της Ένωσης θα πρέπει να συντονιστούν για να βοηθήσουν την Ένωση στην επίτευξη μιας επιτυχούς και δίκαιης μετάβασης προς ένα βιώσιμο μέλλον. Αναφέρει επίσης ότι η βιωσιμότητα θα πρέπει να ενσωματωθεί περαιτέρω στο πλαίσιο της εταιρικής διακυβέρνησης. Το

⁽³⁾ EE L 282 της 19.10.2016, σ. 4.

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 401/2009 και (ΕΕ) 2018/1999 («ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα») (EE L 243 της 9.7.2021, σ. 1).

πλαίσιο για τη δράση της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και του κλίματος που ορίζεται στην απόφαση (ΕΕ) 2022/591 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁵⁾, αποσκοπεί στην επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης προς μια κλιματικά ουδέτερη, βιώσιμη, μη τοξική, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων, βασισμένη στην ανανεώσιμη ενέργεια, ανθεκτική και ανταγωνιστική κυκλική οικονομία με δίκαιο και αμερόληπτο τρόπο, χωρίς αποκλεισμούς, καθώς και στην προστασία, την αποκατάσταση και τη βελτίωση της κατάστασης του περιβάλλοντος, μεταξύ άλλων με την ανάσχεση και την αντιστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας.

- (12) Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής της 24ης Φεβρουαρίου 2021 σχετικά με τη διαμόρφωση μιας Ευρώπης ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, η οποία παρουσιάζει τη στρατηγική της Ένωσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, οι νέες αποφάσεις σχετικά με επενδύσεις και πολιτικές θα πρέπει να βασίζονται σε πληροφορίες για το κλίμα και να είναι μακρόπνοες, μεταξύ άλλων για τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις που διαχειρίζονται αξιακές αλυσίδες. Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να συνάδει με την εν λόγω στρατηγική. Ομοίως, θα πρέπει να υπάρχει συνέπεια με την οδηγία (ΕΕ) 2024/1619 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁶⁾, η οποία καθορίζει σαφείς απαιτήσεις για τους κανόνες διακυβέρνησης των τραπεζών, συμπεριλαμβανομένων των γνώσεων σχετικά με τους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και σχετικούς με τη διακυβέρνηση κινδύνους σε επίπεδο διοικητικού συμβουλίου.
- (13) Η ανακοίνωση της Επιτροπής, της 11ης Μαρτίου 2020, με τίτλο «Ένα νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία: Για μια πιο καθαρή και πιο ανταγωνιστική Ευρώπη» (σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία), η ανακοίνωση της Επιτροπής, της 20ής Μαρτίου 2020, σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030: Επαναφορά της φύσης στη ζωή μας (στρατηγική για τη βιοποικιλότητα), η ανακοίνωση της Επιτροπής, της 20ής Μαρτίου 2020, με τίτλο «Από το αγρόκτημα στο πιάτο: Μια στρατηγική για ένα δίκαιο, υγιές και φιλικό προς το περιβάλλον σύστημα τροφίμων» (στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο») και η ανακοίνωση της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 2020, σχετικά με τη στρατηγική για τη βιωσιμότητα των χημικών προϊόντων: Για ένα περιβάλλον χωρίς τοξικές ουσίες (στρατηγική για τα χημικά προϊόντα), η ανακοίνωση της Επιτροπής, της 12ης Μαΐου 2021, σχετικά με το σχέδιο δράσης της ΕΕ για μηδενική ρύπανση των υδάτων, του αέρα, και του εδάφους, η ανακοίνωση της Επιτροπής, της 5ης Μαΐου 2021, με τίτλο «Επικαιροποίηση της νέας βιομηχανικής στρατηγικής του 2020: προς μια ισχυρότερη ενιαία αγορά για την ανάκαμψη της Ευρώπης, η ανακοίνωση της επιτροπής της 4ης Μαρτίου 2021, με τίτλο «Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πύλωνα κοινωνικών δικαιωμάτων» και η ανακοίνωση της Επιτροπής της 18ης Φεβρουαρίου 2021, με τίτλο «Επανεξέταση της εμπορικής πολιτικής: Μια ανοικτή, βιώσιμη και δυναμική εμπορική πολιτική» περιλαμβάνουν μεταξύ των στοιχείων τους μια πρωτοβουλία για τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση. Οι απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του σχεδίου δράσης της ΕΕ για μηδενική ρύπανση των υδάτων, του αέρα και του εδάφους, δηλαδή της δημιουργίας ενός περιβάλλοντος χωρίς τοξικές ουσίες και της προστασίας της υγείας και της ευημερίας των ανθρώπων, των ζώων και των οικοσυστημάτων από κινδύνους και δυσμενείς επιπτώσεις που σχετίζονται με το περιβάλλον.
- (14) Η παρούσα οδηγία συνάδει με την κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία 2020-2024. Ως προτεραιότητα αυτού του σχεδίου δράσης ορίζεται η ενίσχυση της δέσμευσης της Ένωσης για την ενεργό προώθηση της παγκόσμιας εφαρμογής των κατευθυντήριων αρχών των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα και άλλων σχετικών διεθνών κατευθυντήριων γραμμών, όπως των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις, μεταξύ άλλων με την προώθηση σχετικών προτύπων δέουσας επιμέλειας.
- (15) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμά του της 10ης Μαρτίου 2021 με συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με την εταιρική δέουσα επιμέλεια και την εταιρική λογοδοσία, καλεί την Επιτροπή να προτείνει ενωσιακούς κανόνες για ολοκληρωμένες υποχρεώσεις εταιρικής δέουσας επιμέλειας, με συνέπειες, μεταξύ άλλων σε επίπεδο αστικής ευθύνης, για τις εταιρείες που, μεμονωμένα ή από κοινού με τρίτους, προκαλούν βλάβη μη εκπληρώνοντας τις υποχρεώσεις τους ως προς τη δέουσα επιμέλεια. Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 1ης Δεκεμβρίου 2020 για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρεπή εργασία στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, η Επιτροπή καλείται να υποβάλει πρόταση για νομικό πλαίσιο της ΕΕ σχετικά με τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένων των διατομεακών εταιρικών υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας σε όλο το μήκος των παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού. Στην έκθεση ίδιας πρωτοβουλίας που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 2 Δεκεμβρίου 2020 σχετικά με τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση, ζητείται επίσης να αποσαφηνιστούν τα καθήκοντα των διευθυντών. Στην κοινή δήλωσή τους της 21ης Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τις νομοθετικές προτεραιότητες της ΕΕ για το 2022, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Επιτροπή δεσμεύτηκαν να διαμορφώσουν μια οικονομία στην υπηρεσία των ανθρώπων και να βελτιώσουν το κανονιστικό πλαίσιο για τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση.
- (16) Η παρούσα οδηγία έχει στόχο να διασφαλίσει ότι οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην εσωτερική αγορά συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη και τη μετάβαση των οικονομιών και των κοινωνιών στη βιωσιμότητα, μέσω του προσδιορισμού και, εφόσον είναι αναγκαίο, της ιεράρχησης, της πρόληψης και του μετριασμού, του τερματισμού, της ελαχιστοποίησης και της επανόρθωσης των πραγματικών ή δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον οι οποίες

⁽⁵⁾ Απόφαση (ΕΕ) 2022/591 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Απριλίου 2022, σχετικά με γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2030 (ΕΕ L 114 της 12.4.2022, σ. 22).

⁽⁶⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2024/1619 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 2024, για την τροποποίηση της οδηγίας 2013/36/ΕΕ όσον αφορά τις εποπτικές εξουσίες, τις κυρώσεις, τα υποκαταστήματα τρίτων χωρών και τους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και σχετικούς με τη διακυβέρνηση κινδύνους (Οδηγία για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις) (ΕΕ L, 2024/1619, 19.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1619/oj>).

συνδέονται με τις δραστηριότητες των ίδιων των εταιρειών, τις δραστηριότητες των θυγατρικών τους και των επιχειρηματικών εταίρων τους στις αλυσίδες δραστηριοτήτων των εταιρειών, και μέσω της διασφάλισης ότι όσοι θίγονται από παράβαση του καθήκοντος αυτού έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη και σε ένδικα μέσα. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει την ευθύνη των κρατών μελών να σέβονται και να προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον βάσει του διεθνούς δικαίου.

- (17) Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις υποχρεώσεις στους τομείς των ανθρώπινων, των εργασιακών και των κοινωνικών δικαιωμάτων, της προστασίας του περιβάλλοντος και της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής βάσει άλλων ενωσιακών νομοθετικών πράξεων. Σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ των διατάξεων της παρούσας οδηγίας και διάταξης άλλης ενωσιακής νομοθετικής πράξης που επιδιώκει τους ίδιους στόχους και προβλέπει εκτενέστερες ή ειδικότερες υποχρεώσεις, οι διατάξεις της άλλης ενωσιακής νομοθετικής πράξης θα πρέπει να υπερισχύουν στον βαθμό που υφίσταται σύγκρουση και να εφαρμόζονται στις εν λόγω ειδικές υποχρεώσεις. Παραδείγματα αυτών των υποχρεώσεων σε νομοθετικές πράξεις της Ένωσης είναι οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2017/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁷⁾, στον κανονισμό (ΕΕ) 2023/1542 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁸⁾ και στον κανονισμό (ΕΕ) 2023/1115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁹⁾.
- (18) Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε συνταξιοδοτικά ιδρύματα που διαχειρίζονται συστήματα κοινωνικής ασφάλισης σύμφωνα με το δικαίο της Ένωσης. Εάν ένα κράτος μέλος έχει επιλέξει να μην εφαρμόζει την οδηγία (ΕΕ) 2016/2341 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁰⁾ εν όλω ή εν μέρει σε ίδρυμα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών σύμφωνα με το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας, η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στα ιδρύματα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών.
- (19) Οι εταιρείες θα πρέπει να προβούν σε κατάλληλες ενέργειες για τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων δέουσας επιμέλειας όσον αφορά τις δραστηριότητες τις δικές τους, των θυγατρικών τους, καθώς και των άμεσων και έμμεσων επιχειρηματικών εταίρων τους σε ολόκληρες τις αλυσίδες δραστηριοτήτων τους, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία. Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να απαιτεί από τις εταιρείες να εγγυώνται, σε κάθε περίπτωση, ότι δεν θα υπάρξουν ποτέ δυσμενείς επιπτώσεις ή ότι αυτές θα σταματήσουν. Για παράδειγμα, όσον αφορά τους επιχειρηματικούς εταίρους, όταν οι δυσμενείς επιπτώσεις είναι αποτέλεσμα κρατικής παρέμβασης, η εταιρεία ενδέχεται να μην είναι σε θέση να επιτύχει τέτοια αποτελέσματα. Ως εκ τούτου, οι βασικές υποχρεώσεις της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να είναι υποχρεώσεις προσπάθειας. Η εταιρεία θα πρέπει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα που είναι ικανά να επιτύχουν τους στόχους της δέουσας επιμέλειας αντιμετωπίζοντας αποτελεσματικά τις δυσμενείς επιπτώσεις κατά τρόπο ανάλογο προς τον βαθμό σοβαρότητας και την πιθανότητα εμφάνισης των δυσμενών επιπτώσεων. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι περιστάσεις της κάθε περίπτωσης, η φύση και η έκταση των δυσμενών επιπτώσεων και οι σχετικοί παράγοντες κινδύνου, μεταξύ άλλων, όσον αφορά την πρόληψη και την ελαχιστοποίηση των δυσμενών επιπτώσεων, οι ιδιαιτερότητες των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της εταιρείας, καθώς και της αλυσίδας δραστηριοτήτων της, ο τομέας ή η γεωγραφική περιοχή στην οποία δραστηριοποιούνται οι επιχειρηματικοί εταίροι της, η ικανότητα της εταιρείας να επηρεάζει τους άμεσους και έμμεσους επιχειρηματικούς εταίρους της και η δυνατότητα της εταιρείας να αυξήσει την επιρροή της.
- (20) Η διαδικασία δέουσας επιμέλειας που καθορίζεται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να καλύπτει τα έξι στάδια που ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές δέουσας επιμέλειας του ΟΟΣΑ για την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά, τα οποία περιλαμβάνουν μέτρα δέουσας επιμέλειας, προκειμένων οι εταιρείες να προσδιορίζουν και να αντιμετωπίζουν τις δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον. Η εν λόγω διαδικασία περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια: (1) την ενσωμάτωση της δέουσας επιμέλειας στις πολιτικές και στα συστήματα διαχείρισης, (2) τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και στο περιβάλλον, (3) την πρόληψη, την παύση ή την ελαχιστοποίηση των πραγματικών και των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και στο περιβάλλον, (4) την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων, (5) την κοινοποίηση των στοιχείων, (6) την παροχή επανόρθωσης.
- (21) Για την επίτευξη αποτελεσματικότερης δέουσας επιμέλειας και τη μείωση της επιβάρυνσής τους, οι εταιρείες θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να μοιράζονται πόρους και να ανταλλάσσουν πληροφορίες εντός των οικείων ομίλων εταιρειών, καθώς και με άλλες νομικές οντότητες. Οι μητρικές εταιρείες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εκπληρώνουν ορισμένες από τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας και για λογαριασμό των θυγατρικών τους που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, εάν αυτό εξασφαλίζει αποτελεσματική συμμόρφωση. Τούτο δεν θα πρέπει να θίγει την υπαγωγή των θυγατρικών στην άσκηση των εξουσιών της εποπτικής αρχής ούτε και την υπαγωγή τους σε αστική ευθύνη δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Όταν η μητρική εταιρεία εκπληρώνει τις

⁽⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2017, για τον προσδιορισμό υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού των ενωσιακών εισαγωγών κασιτέρου, τανταλίου και βολφραμίου, των μεταλλευμάτων τους, καθώς και χρυσού, που προέρχονται από περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου (ΕΕ L 130 της 19.5.2017, σ. 1).

⁽⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1542 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2023, σχετικά με τις μπαταρίες και τα απόβλητα μπαταριών, για την τροποποίηση της οδηγίας 2008/98/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1020 και την κατάργηση της οδηγίας 2006/66/ΕΚ (ΕΕ L 191 της 28.7.2023, σ. 1).

⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 2023, για τη διαθεσιμότητα στην αγορά της Ένωσης και την εξαγωγή από την Ένωση ορισμένων βασικών και παράγωγων προϊόντων που συνδέονται με την απομίμηση και την υποβάθμιση των δασών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 995/2010 (ΕΕ L 150 της 9.6.2023, σ. 206).

⁽¹⁰⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2016/2341 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2016, για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των ιδρυμάτων επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών (ΙΕΣΠ) (ΕΕ L 354 της 23.12.2016, σ. 37).

υποχρεώσεις σχετικά με την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής για λογαριασμό θυγατρικής, η θυγατρική θα πρέπει να συμμορφώνεται με τις εν λόγω υποχρεώσεις σύμφωνα με το σχέδιο της μητρικής εταιρείας για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, προσαρμοσμένο αναλόγως στο επιχειρηματικό μοντέλο και τη στρατηγική της. Εάν η θυγατρική δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, δεδομένου ότι η θυγατρική δεν υπέχει υποχρέωση δέουσας επιμέλειας, η μητρική εταιρεία θα πρέπει να καλύπτει τις δραστηριότητες της θυγατρικής στο πλαίσιο των δικών της υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας. Εάν οι θυγατρικές, σε αντίθεση με τη μητρική εταιρεία, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να διατηρούν τη δυνατότητα να μοιράζονται πόρους και να ανταλλάσσουν πληροφορίες εντός του ομίλου εταιρειών. Ωστόσο, οι θυγατρικές θα πρέπει να είναι υπεύθυνες για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

- (22) Η εκπλήρωση ορισμένων από τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας σε επίπεδο ομίλου δεν θα πρέπει να θίγει την αστική ευθύνη των θυγατρικών δυνάμει της παρούσας οδηγίας, όσον αφορά τα θύματα που έχουν υποστεί ζημία. Εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις όσον αφορά την αστική ευθύνη, η θυγατρική ενδέχεται να θεωρηθεί υπεύθυνη σε περίπτωση ζημίας, ανεξάρτητα από το αν οι υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας εκπληρώθηκαν από τη θυγατρική ή από τη μητρική εταιρεία για λογαριασμό της θυγατρικής.
- (23) Οι επιχειρηματικοί εταίροι δεν θα πρέπει να υποχρεούνται να αποκαλύπτουν σε εταιρεία η οποία συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα οδηγία πληροφορίες που αποτελούν εμπορικό απόρρητο όπως ορίζεται στην οδηγία (ΕΕ) 2016/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹¹⁾, με την επιφύλαξη της αποκάλυψης της ταυτότητας των άμεσων και έμμεσων επιχειρηματικών εταίρων, ή βασικές πληροφορίες που απαιτούνται για τον προσδιορισμό πραγματικών ή δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων, όταν είναι αναγκαίο και δέοντως αιτιολογημένο για τη συμμόρφωση της εταιρείας με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας. Τούτο δεν θα πρέπει να θίγει τη δυνατότητα των επιχειρηματικών εταίρων να προστατεύουν το εμπορικό τους απόρρητο μέσω των μηχανισμών που έχουν θεσπιστεί με την οδηγία (ΕΕ) 2016/943. Οι επιχειρηματικοί εταίροι δεν θα πρέπει ποτέ να υποχρεούνται να αποκαλύπτουν διαβαθμισμένες πληροφορίες ή άλλες πληροφορίες των οποίων η αποκάλυψη θα έθετε σε κίνδυνο τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας ενός κράτους.
- (24) Δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον ενδέχεται να προκύψουν στις δραστηριότητες των ιδίων των εταιρειών, των θυγατρικών τους και των επιχειρηματικών εταίρων τους στις αλυσίδες δραστηριοτήτων των εταιρειών, ιδίως στο επίπεδο του πορισμού πρώτων υλών και της κατασκευής. Προκειμένου η δέουσα επιμέλεια να έχει ουσιαστικό αντίκτυπο, θα πρέπει να καλύπτει τις δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον που προκύπτουν κατά το μεγαλύτερο μέρος του κύκλου ζωής της παραγωγής, της διανομής, της μεταφοράς και της αποθήκευσης ενός προϊόντος, ή της παροχής υπηρεσιών, στο επίπεδο των δραστηριοτήτων των ιδίων των εταιρειών και των δραστηριοτήτων των θυγατρικών και των επιχειρηματικών εταίρων τους στις αλυσίδες δραστηριοτήτων τους.
- (25) (Η αλυσίδα δραστηριοτήτων θα πρέπει να καλύπτει τις δραστηριότητες των ανάντη επιχειρηματικών εταίρων μιας εταιρείας οι οποίες σχετίζονται με την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών από την εταιρεία, συμπεριλαμβανομένων του σχεδιασμού, της εξόρυξης, του πορισμού, της κατασκευής, της μεταφοράς, της αποθήκευσης και της προμήθειας πρώτων υλών, προϊόντων ή μερών προϊόντων και της ανάπτυξης του προϊόντος ή της υπηρεσίας, καθώς και τις δραστηριότητες των κατάντη επιχειρηματικών εταίρων μιας εταιρείας οι οποίες σχετίζονται με τη διανομή, τη μεταφορά και την αποθήκευση του προϊόντος, όταν οι επιχειρηματικοί εταίροι ασκούν τις εν λόγω δραστηριότητες για την εταιρεία ή για λογαριασμό της εταιρείας. Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να καλύπτει τη διάθεση του προϊόντος. Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας η αλυσίδα δραστηριοτήτων δεν θα πρέπει να περιλαμβάνει τη διανομή, τη μεταφορά, την αποθήκευση και τη διάθεση ενός προϊόντος που υπόκειται σε έλεγχο εξαγωγών από ένα κράτος μέλος, δηλαδή είτε στον έλεγχο των εξαγωγών βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹²⁾ είτε στον έλεγχο των εξαγωγών όπλων, πυρομαχικών ή πολεμικού υλικού στο πλαίσιο ελέγχων των εξαγωγών σε εθνικό επίπεδο, μετά την έγκριση της εξαγωγής του προϊόντος. Η παρούσα οδηγία συμπληρώνεται από άλλες νομοθετικές πράξεις, οι οποίες επίσης αντιμετωπίζουν τις δυσμενείς επιπτώσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή της προστασίας του περιβάλλοντος. Ειδικότερα, ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/821 θεσπίζει σύστημα ελέγχου των εξαγωγών, της μεσετίας, της τεχνικής βοήθειας, της διαμετακόμισης και της μεταφοράς ειδών διπλής χρήσης, το οποίο καλύπτει, μεταξύ άλλων, το λογισμικό και τις τεχνολογίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς κυβερνοεπιτήρησης. Υπό το καθεστώς αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάζουν ιδίως τον κίνδυνο χρήσης των εν λόγω αγαθών σε σχέση με εσωτερική καταστολή ή με τη διάπραξη σοβαρών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Επιπρόσθετα, ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/125 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹³⁾ απαγορεύει ή ρυθμίζει, ανάλογα με την περίπτωση, την εξαγωγή αντικειμένων, όπως χημικές ουσίες, που χρησιμοποιούνται ή θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την

⁽¹¹⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2016/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2016, περί προστασίας της τεχνολογίας και των επιχειρηματικών πληροφοριών που δεν έχουν αποκαλυφθεί (εμπορικό απόρρητο) από την παράνομη απόκτηση, χρήση και αποκάλυψη τους (ΕΕ L 157 της 15.6.2016, σ. 1).

⁽¹²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2021, θέσπιση ενωσιακού συστήματος ελέγχου των εξαγωγών, της μεσετίας, της τεχνικής βοήθειας, της διαμετακόμισης και της μεταφοράς ειδών διπλής χρήσης (ΕΕ L 206 της 11.6.2021, σ. 1).

⁽¹³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/125 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Ιανουαρίου 2019, για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία (ΕΕ L 30 της 31.1.2019, σ. 1).

επιβολή της θανατικής ποινής ή για την επιβολή βασιανιστηρίων ή άλλης σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Επιπλέον, αρκετές άλλες νομοθετικές πρωτοβουλίες αποσκοπούν στον μετριασμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων προϊόντων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, μεταξύ άλλων με τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού με βάση τις πτυχές βιωσιμότητας και κυκλικότητας των προϊόντων. Η συμμόρφωση με την παρούσα οδηγία θα πρέπει να διευκολύνει τη συμμόρφωση με τις διατάξεις και τους στόχους αυτών των άλλων νομοθετικών πράξεων, καθώς και με τους όρους και τις προϋποθέσεις των αδειών που εφαρμόζονται βάσει αυτών. Οι εξαγωγείς θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα των πορισμάτων δέουσας επιμέλειας, όπως αυτά προκύπτουν δυνάμει της παρούσας οδηγίας για τη συμμόρφωσή τους με αυτές τις άλλες νομοθετικές πράξεις. Ο όρος «αλυσίδα δραστηριοτήτων» όπως ορίζεται στην παρούσα οδηγία δεν θίγει τους όρους «αξιακή αλυσίδα» ή «αλυσίδα εφοδιασμού» όπως ορίζονται σε άλλες νομοθετικές πράξεις της Ένωσης ή κατά την έννοια αυτών.

- (26) Ο ορισμός της έννοιας της «αλυσίδας δραστηριοτήτων» δεν θα πρέπει να περιλαμβάνει τις δραστηριότητες των κατάντη επιχειρηματικών εταιρών μιας εταιρείας οι οποίες σχετίζονται με τις υπηρεσίες της εταιρείας. Για τις ρυθμιζόμενες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, ο ορισμός του όρου «αλυσίδα δραστηριοτήτων» δεν θα πρέπει να περιλαμβάνει τους κατάντη επιχειρηματικούς εταίρους που λαμβάνουν τις υπηρεσίες και τα προϊόντα τους. Ως εκ τούτου, όσον αφορά τις ρυθμιζόμενες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να καλύπτει μόνο το ανάντη αλλά όχι το κατάντη τμήμα των αλυσίδων δραστηριοτήτων τους.
- (27) Σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, οι εταιρείες που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία κράτους μέλους θα πρέπει να υπόκεινται σε απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας όταν πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων του κύκλου εργασιών και, σε ορισμένες περιπτώσεις, ορίων στον αριθμό των εργαζομένων. Ενώ οι προϋποθέσεις αυτές εκφράζονται αναφορικά προς ένα και μόνο οικονομικό έτος, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται μόνον εάν η εταιρεία πληροί τις προϋποθέσεις για καθένα από τα δύο τελευταία συναπτά οικονομικά έτη, και δεν θα πρέπει πλέον να εφαρμόζεται όταν οι προϋποθέσεις παύσουν να πληρούνται για καθένα από τα δύο τελευταία σχετικά οικονομικά έτη. Το ίδιο ισχύει και για τις εταιρείες που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία τρίτης χώρας οι οποίες θα πρέπει να πληρούν το σχετικό κριτήριο της Ένωσης περί κύκλου εργασιών για καθένα από τα δύο τελευταία οικονομικά έτη. Για λόγους σαφήνειας, και λαμβανομένης υπόψη της κλιμακωτής εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, τα κριτήρια υπαγωγής στο πεδίο εφαρμογής πρέπει να πληρούνται από εταιρείες στην Ένωση και σε τρίτες χώρες για δύο συναπτά οικονομικά έτη τα οποία προηγούνται των σχετικών ημερομηνιών εφαρμογής που καθορίζονται σύμφωνα με τους κανόνες μεταφοράς της παρούσας οδηγίας στις έννομες τάξεις των κρατών μελών. Όσον αφορά τα όρια στον αριθμό των εργαζομένων, οι εργαζόμενοι μέσω εταιρείας προσωρινής απασχόλησης, και οι εργαζόμενοι που έχουν αποσπαστεί σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της οδηγίας 96/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁴⁾, θα πρέπει να περιλαμβάνονται στον υπολογισμό του αριθμού των εργαζομένων στην εταιρεία-χρήστη. Οι αποσπασμένοι εργαζόμενοι σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 3 στοιχεία α) και β) της οδηγίας 96/71/ΕΚ, θα πρέπει να περιλαμβάνονται μόνο στον υπολογισμό του αριθμού των εργαζομένων της εταιρείας από την οποία αποσπάστηκαν. Στον υπολογισμό του αριθμού των εργαζομένων θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνονται και άλλοι εργαζόμενοι σε άτυπες μορφές απασχόλησης, εφόσον πληρούν τα κριτήρια καθορισμού της ιδιότητας του εργαζομένου που έχει θέσει το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ). Οι εποχιακοί εργαζόμενοι θα πρέπει να περιλαμβάνονται στον υπολογισμό του αριθμού των εργαζομένων κατ' αναλογία προς τον αριθμό των μηνών κατά τους οποίους απασχολούνται. Ο υπολογισμός των ορίων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να περιλαμβάνει τον αριθμό των εργαζομένων και τον κύκλο εργασιών των υποκαταστημάτων μιας εταιρείας, τα οποία είναι τόποι δραστηριοτήτων εκτός της έδρας που εξαρτώνται νομικά από την εταιρεία και επομένως θεωρούνται μέρος της, σύμφωνα με το ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο. Το ίδιο θα πρέπει να ισχύει και για όμιλο εταιρειών σε περίπτωση που τα όρια υπολογίζονται σε ενοποιημένη βάση. Εάν δεν ορίζεται διαφορετικά, τα όρια που πρέπει να τηρούνται προκειμένου μια εταιρεία να καλύπτεται από την παρούσα οδηγία θα πρέπει να νοούνται ως όρια που υπολογίζονται σε μεμονωμένη βάση.
- (28) Οι εταιρείες που είναι εγκατεστημένες στην Ένωση, απασχολούν περισσότερους από 1 000 εργαζομένους κατά μέσο όρο και έχουν καθαρό παγκόσμιο κύκλο εργασιών άνω των 450 000 000 EUR κατά το τελευταίο οικονομικό έτος για το οποίο έχουν εγκριθεί ή θα έπρεπε να έχουν εγκριθεί ετήσιες οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να υποχρεούνται να συμμορφώνονται με την απαίτηση δέουσας επιμέλειας που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία. Οι εταιρείες που έχουν συνάψει συμφωνίες δικαιόχρησης (franchising) ή παραχώρησης άδειας εκμετάλλευσης στην Ένωση έναντι δικαιωμάτων εκμετάλλευσης με ανεξάρτητες τρίτες εταιρείες, όταν οι συμφωνίες αυτές διασφαλίζουν κοινή ταυτότητα, κοινή επιχειρηματική αντίληψη και την εφαρμογή ενιαίων επιχειρηματικών μεθόδων, και όταν τα εν λόγω δικαιώματα εκμετάλλευσης υπερβαίνουν τα 22 500 000 EUR κατά το τελευταίο οικονομικό έτος για το οποίο έχουν εγκριθεί ή θα έπρεπε να έχουν εγκριθεί ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, και υπό την προϋπόθεση ότι η εταιρεία είχε καθαρό παγκόσμιο κύκλο εργασιών άνω των 80 000 000 EUR κατά το τελευταίο οικονομικό έτος για το οποίο έχουν εγκριθεί ή θα έπρεπε να έχουν εγκριθεί ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, θα πρέπει επίσης να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία. Το ίδιο ισχύει και για τις τελικές μητρικές εταιρείες ομίλων εταιρειών που πληρούν από κοινού αυτές τις προϋποθέσεις. Όσον αφορά τέτοιου είδους τελικές μητρικές εταιρείες, οι υποχρεώσεις της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να εκπληρώνονται από την τελική μητρική εταιρεία ή, σε περίπτωση που η τελευταία έχει

⁽¹⁴⁾ Οδηγία 96/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών (ΕΕ L 18 της 21.1.1997, σ. 1).

ως κύρια δραστηριότητά της την κατοχή μετοχών σε λειτουργικές θυγατρικές και δεν συμμετέχει στη λήψη διαχειριστικών, επιχειρησιακών ή χρηματοοικονομικών αποφάσεων που επηρεάζουν τον όμιλο ή μία ή περισσότερες από τις θυγατρικές του, θα πρέπει, αντ' αυτής της τελικής μητρικής εταιρείας, να εκπληρώνονται από μία λειτουργική θυγατρική εγκατεστημένη στην Ένωση, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

- (29) Προκειμένου να επιτευχθούν πλήρως οι στόχοι της παρούσας οδηγίας για την αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον όσον αφορά τις δραστηριότητες των εταιρειών, τις δραστηριότητες των θυγατρικών τους και των επιχειρηματικών εταίρων τους στις αλυσίδες δραστηριοτήτων των εταιρειών, θα πρέπει να καλύπτονται επίσης οι εταιρείες τρίτων χωρών που ασκούν σημαντικές δραστηριότητες στην Ένωση. Ειδικότερα, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται στις εταιρείες τρίτων χωρών που πραγματοποιήσαν καθαρό κύκλο εργασιών τουλάχιστον 450 000 000 EUR στην Ένωση κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους. Οι εταιρείες που έχουν συνάψει συμφωνίες δικαιόχρησης (franchising) ή παραχώρησης άδειας εκμετάλλευσης στην Ένωση έναντι δικαιωμάτων εκμετάλλευσης με ανεξάρτητες τρίτες εταιρείες, όταν οι συμφωνίες αυτές διασφαλίζουν κοινή ταυτότητα, κοινή επιχειρηματική αντίληψη και την εφαρμογή ενιαίων επιχειρηματικών μεθόδων, και όταν τα εν λόγω δικαιώματα εκμετάλλευσης υπερβαίνουν τα 22 500 000 EUR στην Ένωση κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους, και υπό την προϋπόθεση ότι η εταιρεία είχε καθαρό κύκλο εργασιών άνω των 80 000 000 EUR στην Ένωση κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους, θα πρέπει επίσης να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία. Το ίδιο ισχύει και για τις τελικές μητρικές εταιρείες ομίλων εταιρειών που πληρούν από κοινού αυτές τις προϋποθέσεις. Όσον αφορά τέτοιου είδους τελικές μητρικές εταιρείες, οι υποχρεώσεις της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να εκπληρώνονται από την τελική μητρική εταιρεία ή, σε περίπτωση που η τελευταία έχει ως κύρια δραστηριότητά της την κατοχή μετοχών σε λειτουργικές θυγατρικές και δεν συμμετέχει στη λήψη διαχειριστικών, επιχειρησιακών ή χρηματοοικονομικών αποφάσεων που επηρεάζουν τον όμιλο ή μία ή περισσότερες από τις θυγατρικές του, θα πρέπει, αντ' αυτής της τελικής μητρικής εταιρείας, να εκπληρώνονται από μία λειτουργική θυγατρική εγκατεστημένη στην Ένωση, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.
- (30) Για τον σκοπό του καθορισμού του πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας σε ό,τι αφορά τις εταιρείες τρίτων χωρών, θα πρέπει να επιλεγεί το περιγραφόμενο κριτήριο του κύκλου εργασιών, καθώς δημιουργεί εδαφική σύνδεση μεταξύ των εταιρειών τρίτων χωρών και του εδάφους της Ένωσης. Από τον κύκλο εργασιών συνάγονται οι επιπτώσεις που θα μπορούσαν να έχουν οι δραστηριότητες των εν λόγω εταιρειών στην εσωτερική αγορά. Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, οι εν λόγω επιπτώσεις δικαιολογούν την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης σε εταιρείες τρίτων χωρών. Προκειμένου να διασφαλιστεί ο προσδιορισμός του συναφούς κύκλου εργασιών των σχετικών εταιρειών, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται οι μέθοδοι υπολογισμού του καθαρού κύκλου εργασιών για τις εταιρείες τρίτων χωρών που ορίζονται στην οδηγία 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁵⁾. Με σκοπό να διασφαλιστεί η αποτελεσματική επιβολή της παρούσας οδηγίας, δεν θα πρέπει, αντιστοίχως, να εφαρμόζεται κατώτατο όριο αριθμού εργαζομένων για τον προσδιορισμό των εταιρειών τρίτων χωρών που εμπίπτουν στην παρούσα οδηγία, δεδομένου ότι η έννοια των «εργαζομένων», που διατηρείται για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, βασίζεται στο δίκαιο της Ένωσης και δεν θα μπορούσε εύκολα να εφαρμοστεί εκτός αυτής. Ελλείψει σαφούς και συνεπούς μεθοδολογίας, μεταξύ άλλων στα λογιστικά πλαίσια, για τον προσδιορισμό των εργαζομένων σε εταιρείες τρίτων χωρών, ένα τέτοιο κατώτατο όριο αριθμού εργαζομένων θα δημιουργούσε ανασφάλεια δικαίου και θα ήταν δύσκολο να εφαρμοστεί από τις εποπτικές αρχές. Ο ορισμός της έννοιας του «κύκλου εργασιών» θα πρέπει να βασίζεται στην οδηγία 2013/34/ΕΕ, η οποία έχει ήδη καθορίσει τις μεθόδους υπολογισμού του καθαρού κύκλου εργασιών για τις εταιρείες τρίτων χωρών, δεδομένου ότι οι ορισμοί του κύκλου εργασιών και των εσόδων είναι παρόμοιοι στα διεθνή λογιστικά πλαίσια. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η εποπτική αρχή γνωρίζει ποιες εταιρείες τρίτων χωρών παράγουν τον κύκλο εργασιών στην Ένωση που απαιτείται ώστε να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ορίζει ότι ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος της εταιρείας τρίτης χώρας ή η ίδια η εταιρεία ενημερώνει μια εποπτική αρχή στο κράτος μέλος στο οποίο έχει την κατοικία/έδρα του ή στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος της εταιρείας τρίτης χώρας και, όταν αυτό διαφέρει, μια εποπτική αρχή στο κράτος μέλος στο οποίο η εταιρεία πραγματοποίησε το μεγαλύτερο μέρος του καθαρού κύκλου εργασιών της στην Ένωση κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους, ότι η εταιρεία είναι εταιρεία που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Εάν είναι αναγκαίο για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους στο οποίο η εταιρεία τρίτης χώρας πραγματοποίησε το μεγαλύτερο μέρος του καθαρού κύκλου εργασιών της στην Ένωση, το κράτος μέλος θα πρέπει να είναι σε θέση να ζητήσει από την Επιτροπή να το ενημερώσει σχετικά με τον καθαρό κύκλο εργασιών της εταιρείας τρίτης χώρας που πραγματοποιείται στην Ένωση. Η Επιτροπή θα πρέπει να δημιουργήσει σύστημα για τη διασφάλιση της εν λόγω ανταλλαγής πληροφοριών.
- (31) Είναι απαραίτητο να θεσπιστεί ένα ενωσιακό πλαίσιο για μια υπεύθυνη και βιώσιμη προσέγγιση των παγκόσμιων αξιακών αλυσίδων, δεδομένης της σημασίας των εταιρειών ως πυλώνων για την οικοδόμηση μιας βιώσιμης κοινωνίας και οικονομίας. Η εμφάνιση δεσμευτικής νομοθεσίας σε ορισμένα κράτη μέλη έχει δημιουργήσει την ανάγκη εξασφάλισης ίσων όρων ανταγωνισμού για τις εταιρείες, προκειμένου να αποφευχθεί ο κατακερματισμός και να παρέχεται ασφάλεια δικαίου στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην εσωτερική αγορά. Ωστόσο, η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εμποδίζει τα κράτη μέλη να θεσπίζουν αυστηρότερες διατάξεις του εθνικού δικαίου που παρεκκλίνουν από τις διατάξεις άρθρων άλλων από το άρθρο 8 παράγραφος 1 και 2, το άρθρο 10 παράγραφος 1 και το άρθρο 11 παράγραφος 1, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες οι διατάξεις αυτές ενδέχεται να αυξήσουν έμμεσα το επίπεδο προστασίας που προβλέπουν το άρθρο 8 παράγραφος 1 και 2, το άρθρο 10 παράγραφος 1 και το άρθρο 11 παράγραφος 1, όπως οι διατάξεις σχετικά με το

⁽¹⁵⁾ Οδηγία 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και συναφείς εκθέσεις επιχειρήσεων ορισμένων μορφών, την τροποποίηση της οδηγίας 2006/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 182 της 29.6.2013, σ. 19).

πεδίο εφαρμογής, τους ορισμούς, τα κατάλληλα μέτρα για την επανόρθωση των πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων, την ουσιαστική συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους και την αστική ευθύνη· ή να θεσπίζουν διατάξεις του εθνικού δικαίου που είναι πιο συγκεκριμένες ως προς τον στόχο τους ή το πεδίο που καλύπτουν, όπως διατάξεις εθνικής νομοθεσίας που ρυθμίζουν συγκεκριμένες δυσμενείς επιπτώσεις ή συγκεκριμένους τομείς δραστηριότητας, προκειμένου να επιτευχθεί διαφορετικό επίπεδο προστασίας των ανθρωπίνων, εργασιακών και κοινωνικών δικαιωμάτων, του περιβάλλοντος ή του κλίματος.

- (32) Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην ολοκληρωμένη κάλυψη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων και των πέντε θεμελιωδών αρχών και δικαιωμάτων στην εργασία, όπως ορίζονται στη Διακήρυξη της ΔΟΕ του 1998 σχετικά με τις θεμελιώδεις αρχές και δικαιώματα στην εργασία. Προκειμένου να επιτευχθεί ουσιαστική συμβολή στη μετάβαση προς τη βιωσιμότητα, η δέουσα επιμέλεια βάσει της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να ασκείται αναφορικά προς τις δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα οι οποίες προκαλούνται από την καταπάτηση ενός από τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στις διεθνείς πράξεις που αναφέρονται στο μέρος I τμήμα 1 του παραρτήματος της παρούσας οδηγίας. Ο όρος «καταπάτηση» θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ολοκληρωμένη κάλυψη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η καταπάτηση ανθρωπίνου δικαιώματος που δεν αναφέρεται ρητά στο μέρος I τμήμα 1 του παραρτήματος της παρούσας οδηγίας και μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο καταπάτησης από εταιρεία ή νομική οντότητα, και η οποία θίγει άμεσα έννομο συμφέρον που προστατεύεται από τις πράξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα που απαριθμούνται στο μέρος I τμήμα 2 του παραρτήματος της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει επίσης να υπάγεται στις δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα οι οποίες καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, υπό την προϋπόθεση ότι η οικεία εταιρεία θα μπορούσε εulόγως να έχει προβλέψει τον κίνδυνο μιας τέτοιας καταπάτησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων, λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών περιστάσεων της εκάστοτε περίπτωσης, συμπεριλαμβανομένων της φύσης και της έκτασης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της εταιρείας και της αλυσίδας δραστηριοτήτων της, του οικονομικού τομέα και του γεωγραφικού και επιχειρησιακού πλαισίου. Η δέουσα επιμέλεια θα πρέπει να περιλαμβάνει περαιτέρω τις δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις που προκύπτουν από την παραβίαση μίας από τις απαγορεύσεις και τις υποχρεώσεις που απαριθμούνται στο μέρος II του παραρτήματος της παρούσας οδηγίας, καθώς και τις δυσμενείς επιπτώσεις που προκύπτουν από την παραβίαση μίας από τις απαγορεύσεις που απαριθμούνται στο μέρος I σημεία 15 και 16 του παραρτήματος της παρούσας οδηγίας, λαμβανομένης υπόψη της εθνικής νομοθεσίας που συνδέεται με τις διατάξεις των πράξεων που απαριθμούνται στο παράρτημα. Οι εν λόγω απαγορεύσεις και υποχρεώσεις θα πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται σύμφωνα με τη διεθνή νομοθεσία και τις γενικές αρχές του ενωσιακού περιβαλλοντικού δικαίου, όπως ορίζονται στο άρθρο 191 ΣΛΕΕ. Οι απαγορεύσεις αυτές περιλαμβάνουν την απαγόρευση πρόκλησης οποιασδήποτε μετρήσιμης υποβάθμισης του περιβάλλοντος, όπως η επιβλαβής μεταβολή του εδάφους, η ρύπανση των υδάτων ή του αέρα, οι επιβλαβείς εκπομπές, η υπερβολική κατανάλωση νερού, η υποβάθμιση της γης, ή άλλης επίπτωσης στους φυσικούς πόρους, όπως η αποψίλωση των δασών, η οποία βλάπτει σημαντικά τις φυσικές βάσεις για τη διατήρηση και την παραγωγή τροφίμων, ή στερεί την πρόσβαση σε ασφαλές και καθαρό πόσιμο νερό, ή δυσχεραίνει την πρόσβαση σε εγκαταστάσεις υγιεινής ή τις καταστρέφει, ή βλάπτει την υγεία προσώπου, την ασφάλεια, τη συνήθη χρήση της γης ή τα νομίμως κτηθέντα αγαθά, ή έχει σημαντική δυσμενή επίδραση στις υπηρεσίες οικοσυστήματος μέσω των οποίων ένα οικοσύστημα συμβάλλει άμεσα ή έμμεσα στην ευημερία του ανθρώπου. Προκειμένου να αξιολογηθεί κατά πόσον η ζημία στις υπηρεσίες οικοσυστήματος είναι σημαντική, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα στοιχεία: η αρχική κατάσταση του περιβάλλοντος που επηρεάζεται, ανεξάρτητα από το αν η ζημία είναι μακροπρόθεσμη, μεσοπρόθεσμη ή βραχυπρόθεσμη, η εξάπλωση της ζημίας και η αναστρεψιμότητά της. Επομένως, οι απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας βάσει της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να συμβάλλουν στη διατήρηση και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και στη βελτίωση της κατάστασης του περιβάλλοντος, ιδίως του αέρα, των υδάτων και του εδάφους, καθώς και στην καλύτερη προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Επιτροπή θα πρέπει να εξουσιοδοτηθεί να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για την τροποποίηση του παραρτήματος της παρούσας οδηγίας για τους σκοπούς που ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2, μεταξύ άλλων προσθέτοντας την παραπομπή, μόλις κυρωθούν από όλα τα κράτη μέλη, στη σύμβαση της ΔΟΕ του 1981 για την ασφάλεια, την υγεία των εργαζομένων και το περιβάλλον εργασίας (αριθ. 155) και στο πλαίσιο της ΔΟΕ του 2006 για την προώθηση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων (αριθ. 187), που αποτελούν μέρος των θεμελιωδών πράξεων της ΔΟΕ.
- (33) Ανάλογα με τις περιστάσεις, οι εταιρείες ενδέχεται να χρειαστεί να εξετάσουν πρόσθετα πρότυπα. Για παράδειγμα, λαμβάνοντας υπόψη συγκεκριμένα πλαίσια ή διασταυρούμενους παράγοντες, μεταξύ των οποίων το φύλο, η ηλικία, η φυλή, η εθνοτική καταγωγή, η τάξη, η κάστα, η εκπαίδευση, το μεταναστευτικό καθεστώς, η αναπηρία, καθώς και η κοινωνική και οικονομική κατάσταση, στο πλαίσιο μιας προσέγγισης της δέουσας επιμέλειας που λαμβάνει υπόψη την έμφυλη και πολιτισμική διάσταση, οι εταιρείες θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε τυχόν ειδικές δυσμενείς επιπτώσεις σε άτομα που ενδέχεται να διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο λόγω περιθωριοποίησης, τρωτότητας ή άλλων περιστάσεων, μεμονωμένα ή ως μέλη ορισμένων ομάδων ή κοινοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των αυτόχθονων λαών, που προστατεύονται από τη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Αυτόχθονων Λαών, μεταξύ άλλων σε σχέση με την ελεύθερη, εκ των προτέρων και κατόπιν ενημέρωσης συναίνεση (FPIC). Στο πλαίσιο αυτό, οι εταιρείες ενδέχεται να πρέπει να λαμβάνουν υπόψη, κατά περίπτωση, διεθνείς πράξεις όπως η διεθνής σύμβαση για την κατάργηση πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων, η σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών, η σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.
- (34) Οι εταιρείες θα πρέπει επίσης να αναλαμβάνουν την ευθύνη να χρησιμοποιούν την επιρροή τους για να συνεισφέρουν σε ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο στις αλυσίδες δραστηριοτήτων. Αυτό νοείται ότι συμπεριλαμβάνει μισθό διαβίωσης για τους υπαλλήλους και εισόδημα διαβίωσης για τους αυτοαπασχολούμενους και τους μικροκαλλιεργητές, το οποίο κερδίζουν για την εργασία και την παραγωγή τους.

- (35) Η παρούσα οδηγία αναγνωρίζει την προσέγγιση «Μία υγεία», όπως αυτή έχει αναγνωριστεί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, ως ολοκληρωμένη και ενωποιημένη προσέγγιση που αποσκοπεί στη βιώσιμη ισορροπία και τη βελτιστοποίηση της υγείας των ανθρώπων, των ζώων και των οικοσυστημάτων. Η προσέγγιση «Μία υγεία» αναγνωρίζει ότι η υγεία των ανθρώπων και η υγεία των οικοσυστημάτων και των άγριων ζώων, των φυτών και του ευρύτερου περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημάτων, είναι στενά αλληλένδετες και αλληλεξαρτώμενες. Κατά συνέπεια, είναι σκόπιμο να προβλεφθεί ότι η περιβαλλοντική δέουσα επιμέλεια θα πρέπει να περιλαμβάνει την αποφυγή της υποβάθμισης του περιβάλλοντος που προκαλεί δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία, όπως επιδημίες, και να σέβεται το δικαίωμα σε καθαρό, υγιές και βιώσιμο περιβάλλον.
- (36) Οι δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον μπορούν να συνυφαινούνται με ή να υποστηρίζονται από παράγοντες όπως η διαφθορά και η δωροδοκία. Κατά συνέπεια, ενδέχεται να είναι αναγκαίοι οι εταιρείες να λαμβάνουν υπόψη τους παράγοντες αυτούς κατά την άσκηση δέουσας επιμέλειας όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, με συνεπή τρόπο ως προς τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς.
- (37) Κατά την αξιολόγηση δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα, οι εταιρείες έχουν στη διάθεσή τους καθοδήγηση που εξηγεί πώς οι δραστηριότητές τους μπορούν να επηρεάσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και ποια εταιρική συμπεριφορά απαγορεύεται σύμφωνα με τα διεθνώς αναγνωρισμένα ανθρώπινα δικαιώματα. Τέτοια καθοδήγηση περιλαμβάνεται, για παράδειγμα, στις κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για την υποβολή εκθέσεων και στον ερμηνευτικό οδηγό «Η εταιρική ευθύνη για την τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων».
- (38) Προκειμένου να ασκούν κατάλληλη δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους, των δραστηριοτήτων των θυγατρικών τους και των δραστηριοτήτων των επιχειρηματικών εταιρών τους στις αλυσίδες δραστηριοτήτων των εταιρειών, οι εταιρείες που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία θα πρέπει να ενσωματώσουν τη δέουσα επιμέλεια στις πολιτικές και τα συστήματα διαχείρισης κινδύνων της εταιρείας τους, να προσδιορίζουν και να αξιολογούν, όπου αρμόζει να ιεραρχούν, να προλαμβάνουν και να μετριάσουν, καθώς και να τερματίζουν τις πραγματικές και τις δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, και να ελαχιστοποιούν την έκτασή τους, να παρέχουν επανόρθωση αναφορικά με πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις, να έχουν ουσιαστικές επαφές με τους ενδιαφερόμενους, να συγκροτήσουν και να διατηρούν μηχανισμό κοινοποίησης και διαδικασία υποβολής καταγγελιών, να παρακολουθούν την αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνουν σύμφωνα με τις απαιτήσεις που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία και να δημοσιοποιούν στοιχεία σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια που ασκούν. Προκειμένου να διασφαλιστεί σαφήνεια για τις εταιρείες, στην παρούσα οδηγία θα πρέπει ειδικότερα να είναι σαφώς διακριτά τα μέτρα για την πρόληψη και τον μετριασμό των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων και για τον τερματισμό ή, όταν αυτό δεν είναι εφικτό, για την ελαχιστοποίηση της έκτασης των πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων.
- (39) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η δέουσα επιμέλεια αποτελεί μέρος των πολιτικών και των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων των εταιρειών, και ότι συνάδει με το σχετικό διεθνές πλαίσιο, οι εταιρείες θα πρέπει να ενσωματώσουν τη δέουσα επιμέλεια στις οικείες πολιτικές και στα οικεία συστήματα διαχείρισης κινδύνων και σε όλα τα συναφή επίπεδα λειτουργίας, και να διαθέτουν πολιτική δέουσας επιμέλειας. Η πολιτική δέουσας επιμέλειας θα πρέπει να αναπτύσσεται έπειτα από διαβούλευση με τους υπαλλήλους της εταιρείας και τους εκπροσώπους τους και θα πρέπει να περιλαμβάνει περιγραφή της —μεταξύ άλλων μακροπρόθεσμης— προσέγγισης της εταιρείας για τη δέουσα επιμέλεια, κώδικα δεοντολογίας που περιγράφει τους κανόνες και τις αρχές που πρέπει να τηρούνται στο σύνολο της εταιρείας και των θυγατρικών της και, κατά περίπτωση, των άμεσων ή έμμεσων επιχειρηματικών εταιρών της εταιρείας, καθώς και περιγραφή των διαδικασιών που προβλέπονται για την ενσωμάτωση της δέουσας επιμέλειας στις οικείες πολιτικές και για την εφαρμογή της δέουσας επιμέλειας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που λαμβάνονται για την επαλήθευση της συμμόρφωσης με τον κώδικα δεοντολογίας και την επέκταση της εφαρμογής του στους επιχειρηματικούς εταίρους. Η πολιτική δέουσας επιμέλειας θα πρέπει να διασφαλίζει δέουσα επιμέλεια βάσει κινδύνου. Ο κώδικας δεοντολογίας θα πρέπει να εφαρμόζεται σε όλες τις σχετικές εταιρικές λειτουργίες και δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων προμηθειών, απασχόλησης και αγορών. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, θεωρείται ότι στους εργαζομένους συγκαταλέγονται οι εργαζόμενοι προσωρινής απασχόλησης και άλλοι εργαζόμενοι σε μη τυπικές μορφές απασχόλησης, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν τα κριτήρια καθορισμού της ιδιότητας του εργαζομένου που έχει θέσει το ΔΕΕ.
- (40) Για να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας, οι εταιρείες πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τον προσδιορισμό, την πρόληψη, τον τερματισμό, την ελαχιστοποίηση και την επανόρθωση των δυσμενών επιπτώσεων, καθώς και τις ουσιαστικές επαφές με τους ενδιαφερόμενους καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας δέουσας επιμέλειας. Ο όρος «κατάλληλα μέτρα» θα πρέπει να νοείται ως μέτρα που είναι ικανά να επιτύχουν τους στόχους της δέουσας επιμέλειας αντιμετωπίζοντας αποτελεσματικά τις δυσμενείς επιπτώσεις κατά τρόπο ανάλογο προς τον βαθμό σοβαρότητας και την πιθανότητα εμφάνισης των δυσμενών επιπτώσεων, τα οποία είναι ευλόγως διαθέσιμα στην εταιρεία, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της κάθε περίπτωσης, συμπεριλαμβανομένων της φύσης και της έκτασης των δυσμενών επιπτώσεων και των σχετικών παραγόντων κινδύνου. Εάν δεν μπορούν να ληφθούν εύλογα οι απαραίτητες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που θεωρούνται εμπορικό απόρρητο, λόγω πρακτικών ή νομικών

εμποδίων, για παράδειγμα επειδή ένας επιχειρηματικός εταίρος αρνείται να παράσχει πληροφορίες και δεν υπάρχουν νομικοί λόγοι που του το επιβάλλουν, οι περιστάσεις αυτές δεν μπορούν να καταλογιστούν στην εταιρεία, ωστόσο η εταιρεία θα πρέπει να είναι σε θέση να εξηγήσει γιατί δεν μπόρεσε να λάβει τέτοιου είδους πληροφορίες και θα πρέπει να προβεί στις απαραίτητες και εύλογες ενέργειες για να τις λάβει το συντομότερο δυνατόν.

- (41) Στο πλαίσιο των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, μια εταιρεία θα πρέπει να προσδιορίζει και να αξιολογεί τις πραγματικές ή τις δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και στο περιβάλλον. Προκειμένου να καταστεί δυνατός ο προσδιορισμός και η αξιολόγηση των δυσμενών επιπτώσεων με ολοκληρωμένο τρόπο, ο προσδιορισμός και η αξιολόγηση αυτή θα πρέπει να βασίζονται σε ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών αναλυτικών δεδομένων που μπορούν εύλογα να ληφθούν από μια εταιρεία. Οι εταιρείες θα πρέπει να χρησιμοποιούν κατάλληλες μεθόδους και μέσα, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων εκθέσεων. Για παράδειγμα, όσον αφορά τις δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις, η εταιρεία θα πρέπει να λαμβάνει πληροφορίες σχετικά με την αρχική κατάσταση τοποθεσιών ή εγκαταστάσεων υψηλότερου κινδύνου στην αλυσίδα δραστηριοτήτων της. Στο πλαίσιο της υποχρέωσής τους να προσδιορίζουν τις δυσμενείς επιπτώσεις, οι εταιρείες θα πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για τη χαρτογράφηση των δικών τους δραστηριοτήτων, των δραστηριοτήτων των θυγατρικών τους και, όταν σχετίζονται με τις αλυσίδες δραστηριοτήτων τους, των δραστηριοτήτων τους, των δραστηριοτήτων των επιχειρηματικών εταίρων τους, προκειμένου να προσδιορίζουν γενικούς τομείς όπου οι δυσμενείς επιπτώσεις είναι πιθανότερο να προκύψουν και να είναι σοβαρότερες. Με βάση τα αποτελέσματα τέτοιου είδους χαρτογράφησης, οι εταιρείες θα πρέπει να διενεργούν διεξοδική αξιολόγηση των δικών τους δραστηριοτήτων, των δραστηριοτήτων των θυγατρικών τους και, όταν σχετίζονται με τις αλυσίδες δραστηριοτήτων τους, των δραστηριοτήτων των επιχειρηματικών εταίρων τους, στους τομείς όπου προσδιορίστηκε ότι οι δυσμενείς επιπτώσεις είναι πιθανότερο να προκύψουν και να είναι σοβαρότερες. Κατά τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση δυσμενών επιπτώσεων, η εταιρεία θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη, βάσει συνολικής αξιολόγησης, τους πιθανούς σχετικούς παράγοντες κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των παραγόντων κινδύνου σε επίπεδο εταιρείας, όπως την περίπτωση ο επιχειρηματικός εταίρος να μην είναι εταιρεία που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία· παράγοντες κινδύνου που αφορούν την επιχειρηματική δραστηριότητα· γεωγραφικούς και συγκυριακούς παράγοντες κινδύνου, όπως το επίπεδο επιβολής του νόμου σε σχέση με το είδος των δυσμενών επιπτώσεων· παράγοντες κινδύνου που αφορούν προϊόντα και υπηρεσίες και τομεακούς παράγοντες κινδύνου. Κατά τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των δυσμενών επιπτώσεων, οι εταιρείες θα πρέπει επίσης να προσδιορίζουν και να αξιολογούν τις επιπτώσεις του επιχειρηματικού μοντέλου και των στρατηγικών ενός επιχειρηματικού εταίρου, συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών εμπορίας, προμηθειών και τιμολόγησης. Προκειμένου να περιοριστεί η επιβάρυνση για τις μικρότερες εταιρείες που δημιουργείται από αιτήματα παροχής πληροφοριών, όταν οι πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τον προσδιορισμό των δυσμενών επιπτώσεων μπορούν να ληφθούν από επιχειρηματικούς εταίρους σε διαφορετικά επίπεδα των αλυσίδων δραστηριοτήτων, οι εταιρείες θα πρέπει να επιδεικνύουν αυτοσυγκράτηση όσον αφορά επιχειρηματικούς εταίρους που δεν παρουσιάζουν κινδύνους πρόκλησης δυσμενών επιπτώσεων, και να προτιμούν, όπου αυτό είναι εύλογο, να ζητούν πιο λεπτομερείς πληροφορίες απευθείας από επιχειρηματικούς εταίρους σε επίπεδα των αλυσίδων δραστηριοτήτων στα οποία, με βάση τη χαρτογράφηση, είναι πιθανότερο να προκληθούν πραγματικές ή δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις. Για τον προσδιορισμό των δυσμενών επιπτώσεων θα πρέπει να αξιολογούνται η κατάσταση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και το περιβαλλοντικό πλαίσιο, με δυναμικό τρόπο και σε τακτά χρονικά διαστήματα, ήτοι χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση έπειτα από σημαντική αλλαγή, αλλά τουλάχιστον κάθε 12 μήνες, καθ' όλη τη διάρκεια μιας δραστηριότητας ή μιας σχέσης, και όπου υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να πιστευτεί ότι ενδέχεται να προκύψουν νέοι κίνδυνοι. Ως σημαντική αλλαγή θα πρέπει να νοείται αλλαγή στην υφιστάμενη κατάσταση των δραστηριοτήτων της εταιρείας, των δραστηριοτήτων των θυγατρικών ή των επιχειρηματικών εταίρων της, του νομικού ή επιχειρηματικού περιβάλλοντος ή οποιαδήποτε άλλη ουσιαστική μεταβολή σε σχέση με την κατάσταση της εταιρείας ή με το πλαίσιο στο οποίο δραστηριοποιείται. Παραδείγματα σημαντικής αλλαγής θα μπορούσαν να είναι περιπτώσεις στις οποίες η εταιρεία αρχίζει να δραστηριοποιείται σε νέο οικονομικό τομέα ή σε νέα γεωγραφική περιοχή, αρχίζει να παράγει νέα προϊόντα ή αλλάζει τον τρόπο παραγωγής των υφιστάμενων προϊόντων χρησιμοποιώντας τεχνολογία με δυνητικά μεγαλύτερες δυσμενείς επιπτώσεις, ή αλλάζει την εταιρική δομή της μέσω αναδιάρθρωσης ή συγχωνεύσεων ή εξαγορών. Βάσιμοι λόγοι για να θεωρηθεί ότι υπάρχουν νέοι κίνδυνοι μπορεί να προκύψουν με διάφορους τρόπους, μεταξύ άλλων με την περί των δυσμενών επιπτώσεων πληροφόρηση από δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες, από επαφές με ενδιαφερόμενους ή από κοινοποιήσεις. Εάν, παρά τη λήψη κατάλληλων μέτρων για τον προσδιορισμό δυσμενών επιπτώσεων, οι εταιρείες δεν διαθέτουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τις αλυσίδες δραστηριοτήτων τους, θα πρέπει να είναι σε θέση να εξηγήσουν γιατί δεν μπόρεσαν να λάβουν τις πληροφορίες αυτές και θα πρέπει να προβούν στις απαραίτητες και εύλογες ενέργειες για να τις λάβουν το συντομότερο δυνατόν.
- (42) Σε περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου, όπως ορίζονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/821, είναι πιθανότερο να συμβούν καταπατήσεις των ανθρώπινων δικαιωμάτων και να είναι σοβαρές. Οι εταιρείες θα πρέπει να το λαμβάνουν αυτό υπόψη κατά την ενσωμάτωση της δέουσας επιμέλειας στις πολιτικές τους και στα συστήματα διαχείρισης κινδύνων, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι κώδικες δεοντολογίας και οι διαδικασίες που ακολουθούνται για την εφαρμογή της δέουσας επιμέλειας προσαρμόζονται σε περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου, με τρόπο που είναι συνεπής με το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, όπως ορίζεται στις συμβάσεις της Γενεύης του 1949 και στα πρόσθετα πρωτόκολλα τους. Οι εταιρείες θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ότι τέτοιου είδους καταστάσεις συνιστούν ιδιαίτερους γεωγραφικούς και συγκυριακούς παράγοντες κινδύνου κατά τη διενέργεια διεξοδικών αξιολογήσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας προσδιορισμού και αξιολόγησης, κατά τη λήψη κατάλληλων μέτρων για την πρόληψη, τον μετριασμό, τον τερματισμό και την ελαχιστοποίηση των δυσμενών επιπτώσεων που έχουν προσδιοριστεί, καθώς και κατά τις επαφές με τους ενδιαφερόμενους. Για τον σκοπό αυτόν, οι εταιρείες μπορούν να βασίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με την αξιολόγηση των παραγόντων κινδύνου που συνδέονται με περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου, οι οποίες θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές του Αναπτυξιακού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών με τίτλο «Οδηγός για την αυξημένη δέουσα επιμέλεια για τα ανθρώπινα δικαιώματα κατά την άσκηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε πλαίσια που επηρεάζονται από συγκρούσεις» (Heightened Human Rights Due Diligence for Business in Conflict Affected Contexts. A Guide).

- (43) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει τους κανόνες περί επαγγελματικού απορρήτου που εφαρμόζονται στους δικηγόρους ή άλλους πιστοποιημένους επαγγελματίες που εξουσιοδοτούνται να εκπροσωπούν τους πελάτες τους σε δικαστικές διαδικασίες, σύμφωνα με το ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο.
- (44) Όταν μια εταιρεία δεν μπορεί να αποτρέψει, να μετριάσει ή να τερματίσει όλες τις πραγματικές και δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις που έχουν προσδιοριστεί, ή να ελαχιστοποιήσει την έκτασή τους, ταυτόχρονα και πλήρως, θα πρέπει να τις ιεραρχεί με βάση τη σοβαρότητα και την πιθανότητα πρόκλησής τους. Η σοβαρότητα των δυσμενών επιπτώσεων θα πρέπει να αξιολογείται με βάση την κλίμακα, το εύρος ή τον ανεπαρκή χαρακτήρα τους, λαμβανομένης υπόψη της βαρύτητάς τους, συμπεριλαμβανομένων του αριθμού των ατόμων που επηρεάζονται ή θα επηρεαστούν, του βαθμού στον οποίο το περιβάλλον υφίσταται ή μπορεί να υποστεί βλάβη ή να επηρεαστεί με διαφορετικό τρόπο, της αναστρεψιμότητάς τους, καθώς και των περιορισμών της δυνατότητας επαναφοράς των ατόμων που έχουν επηρεαστεί ή του περιβάλλοντος σε κατάσταση ισοδύναμη με αυτήν στην οποία βρίσκονταν πριν επέλθουν οι επιπτώσεις εντός εύλογου χρονικού διαστήματος. Όταν αντιμετωπιστούν οι πλέον σοβαρές και πιθανότερες να προκύψουν δυσμενείς επιπτώσεις εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, η εταιρεία θα πρέπει να αντιμετωπίσει τις λιγότερο σοβαρές και λιγότερο πιθανές δυσμενείς επιπτώσεις. Από την άλλη πλευρά, η πραγματική ή η δυνητική επιρροή της εταιρείας στους επιχειρηματικούς εταίρους της, ο βαθμός εμπλοκής της εταιρείας στις δυσμενείς επιπτώσεις, η εγγύτητα με τη θυγατρική ή τον επιχειρηματικό εταίρο, ή η δυνητική ευθύνη της δεν θα πρέπει να θεωρούνται σημαντικοί παράγοντες για την ιεράρχηση των δυσμενών επιπτώσεων.
- (45) Στο πλαίσιο των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, εάν μια εταιρεία προσδιορίσει δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα ή στο περιβάλλον, θα πρέπει να λάβει κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη ή τον επαρκή μετριασμό τους. Για να παρέχεται στις εταιρείες νομική σαφήνεια και ασφάλεια δικαίου, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να καθορίζει τα μέτρα που θα πρέπει να αναμένεται ότι θα λάβουν οι εταιρείες για την πρόληψη και τον μετριασμό των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων, κατά περίπτωση ανάλογα με τις περιστάσεις. Κατά την αξιολόγηση των κατάλληλων μέτρων για την πρόληψη ή τον επαρκή μετριασμό των δυσμενών επιπτώσεων, θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη ο λεγόμενος «βαθμός εμπλοκής της εταιρείας σε δυσμενείς επιπτώσεις» σύμφωνα με τα διεθνή πλαίσια και η ικανότητα της εταιρείας να επηρεάσει τον επιχειρηματικό εταίρο που προκαλεί, μεμονωμένα ή από κοινού, τις δυσμενείς επιπτώσεις. Οι εταιρείες θα πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για να προλαμβάνουν ή να μετριάσουν τις δυσμενείς επιπτώσεις που προκαλούν μεμονωμένα (η λεγόμενη «πρόκληση» των δυσμενών επιπτώσεων, όπως αναφέρεται στο διεθνές πλαίσιο) ή από κοινού με τις θυγατρικές τους ή τους επιχειρηματικούς εταίρους τους (η λεγόμενη «συμβολή» στις δυσμενείς επιπτώσεις, όπως αναφέρεται στο διεθνές πλαίσιο). Αυτό ισχύει ανεξάρτητα από το αν τρίτα μέρη εκτός της αλυσίδας δραστηριοτήτων της εταιρείας προκαλούν επίσης τις δυσμενείς επιπτώσεις. Η από κοινού πρόκληση των δυσμενών επιπτώσεων δεν περιορίζεται στην ίση εμπλοκή της εταιρείας και της θυγατρικής ή του επιχειρηματικού εταίρου στις δυσμενείς επιπτώσεις, αλλά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις περιπτώσεις πράξεων ή παραλείψεων της εταιρείας που προκαλούν τις δυσμενείς επιπτώσεις σε συνδυασμό με τις πράξεις ή παραλείψεις θυγατρικών ή επιχειρηματικών εταίρων, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που η εταιρεία διευκολύνει ή κινητροδοτεί σε μεγάλο βαθμό επιχειρηματικό εταίρο να προκαλέσει δυσμενείς επιπτώσεις, εξαιρουμένων δηλαδή συμβολών ή σπονσος ή αμελητέας σημασίας. Όταν οι εταιρείες δεν προκαλούν μεμονωμένα ή από κοινού με άλλες νομικές οντότητες τις δυσμενείς επιπτώσεις που επέρχονται στις αλυσίδες δραστηριοτήτων τους, αλλά οι δυσμενείς επιπτώσεις προκαλούνται μόνον από τον επιχειρηματικό τους εταίρο στις αλυσίδες δραστηριοτήτων των εταιρειών (η λεγόμενη «άμεση σύνδεση με» τις δυσμενείς επιπτώσεις, όπως αναφέρεται στο διεθνές πλαίσιο), θα πρέπει παρά ταύτα να επιδιώκουν να χρησιμοποιούν την επιρροή τους για την πρόληψη ή τον μετριασμό των δυσμενών επιπτώσεων που προκαλούνται από τους επιχειρηματικούς εταίρους τους ή να αυξάνουν την επιρροή τους για τον σκοπό αυτόν. Με τη χρήση μόνο της έννοιας της «πρόκλησης» των δυσμενών επιπτώσεων αντί των προαναφερθέντων όρων που χρησιμοποιούνται στα διεθνή πλαίσια αποτρέπεται η σύγχυση με τους υφιστάμενους νομικούς όρους στα εθνικά νομικά συστήματα, ενώ καλύπτονται οι ίδιες σχέσεις αιτίου-αιτιατού με αυτές που περιγράφονται στα εν λόγω πλαίσια. Εν προκειμένω, σύμφωνα με τα διεθνή πλαίσια, η επιρροή της εταιρείας σε έναν επιχειρηματικό εταίρο θα πρέπει να περιλαμβάνει, αφενός, την ικανότητά της να πείσει τον επιχειρηματικό εταίρο να προλάβει δυσμενείς επιπτώσεις (παραδείγματος χάριν, μέσω ισχύος στην αγορά, απαιτήσεων προεπιλογής ή σύνδεσης επιχειρηματικών κινητήρων με επιδόσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του περιβάλλοντος) και, αφετέρου, τον βαθμό επιρροής ή πίεσης που θα μπορούσε εύλογα να ασκήσει η εταιρεία, παραδείγματος χάριν μέσω συνεργασίας με τον εν λόγω επιχειρηματικό εταίρο ή συνεργασίας με άλλη εταιρεία η οποία είναι άμεσος επιχειρηματικός εταίρος του επιχειρηματικού εταίρου που συνδέεται με τις δυσμενείς επιπτώσεις.
- (46) Προκειμένου να συμμορφωθούν με την υποχρέωση πρόληψης και μετριασμού που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία, οι εταιρείες θα πρέπει να υποχρεούνται να λάβουν τα ακόλουθα κατάλληλα μέτρα, κατά περίπτωση. Όπου είναι αναγκαίο λόγω της πολυπλοκότητας των μέτρων πρόληψης, οι εταιρείες θα πρέπει να εκπονήσουν και να εφαρμόζουν σχέδιο προληπτικής δράσης. Οι εταιρείες θα πρέπει να επιδιώκουν να λαμβάνουν συμβατικές εγγυήσεις από τους άμεσους επιχειρηματικούς εταίρους ότι θα διασφαλίζουν τη συμμόρφωσή τους με τον κώδικα δεοντολογίας και, κατά περίπτωση, το σχέδιο προληπτικής δράσης, μεταξύ άλλων μέσω της επιδίωξης λήψης αντίστοιχων συμβατικών εγγυήσεων από τους δικούς τους εταίρους, στον βαθμό που οι δραστηριότητές τους αποτελούν μέρος των αλυσίδων δραστηριοτήτων των εταιρειών. Οι συμβατικές εγγυήσεις θα πρέπει να σχεδιάζονται έτσι ώστε να διασφαλίζεται ο κατάλληλος επιμερισμός των αρμοδιοτήτων μεταξύ της εταιρείας και των επιχειρηματικών εταίρων. Οι συμβατικές εγγυήσεις θα πρέπει να συνοδεύονται από κατάλληλα μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης. Οστόσο, η εταιρεία θα πρέπει να υποχρεούται μόνο να ζητεί τις συμβατικές

εγγυήσεις, καθώς η λήψη τους μπορεί να εξαρτάται από τις περιστάσεις. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ολοκληρωμένη πρόληψη των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων, οι εταιρείες θα πρέπει επίσης να προβαίνουν σε χρηματοπιστωτικές ή μη χρηματοπιστωτικές επενδύσεις, προσαρμογές ή αναβαθμίσεις, που αποσκοπούν στην πρόληψη δυσμενών επιπτώσεων, και να συνεργάζονται με άλλες εταιρείες, σε συμμόρφωση με το ενωσιακό δίκαιο. Κατά περίπτωση, οι εταιρείες θα πρέπει να προσαρμόζουν τα επιχειρηματικά σχέδια, τις συνολικές στρατηγικές και δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των αγοραστικών πρακτικών, και να αναπτύσσουν και να χρησιμοποιούν αγοραστικές πολιτικές που συμβάλλουν σε μισθούς και εισοδήματα διαβίωσης για τους προμηθευτές τους, και που δεν ενθαρρύνουν δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα ή το περιβάλλον. Για να ασκούν τη δέουσα επιμέλειά τους με αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο, οι εταιρείες θα πρέπει επίσης να προβαίνουν σε αναγκαίες τροποποιήσεις ή βελτιώσεις των πρακτικών σχεδιασμού και διανομής τους, ώστε να αντιμετωπίζουν τις δυσμενείς επιπτώσεις που προκύπτουν τόσο στο ανάντη όσο και στο κατάντη τμήμα των αλυσίδων δραστηριοτήτων τους, πριν από και μετά την παραγωγή του προϊόντος. Η υιοθέτηση και η προσαρμογή των εν λόγω πρακτικών, κατά περίπτωση, θα μπορούσε να είναι ιδιαίτερα σημαντική για την εταιρεία, ώστε να αποφεύγονται δυσμενείς επιπτώσεις σε πρώτο βαθμό. Τα εν λόγω μέτρα θα μπορούσαν επίσης να είναι σημαντικά για την αντιμετώπιση δυσμενών επιπτώσεων που προκαλούν από κοινού η εταιρεία και οι επιχειρηματικοί της εταίροι, για παράδειγμα λόγω των προθεσμιών ή των προδιαγραφών που τους επιβάλλει η εταιρεία. Επιπρόσθετα, με τον καλύτερο επιμερισμό της αξίας κατά μήκος της αλυσίδας δραστηριοτήτων, οι υπεύθυνες αγοραστικές ή διανεμητικές πρακτικές συμβάλλουν στην καταπολέμηση της παιδικής εργασίας, η οποία παρατηρείται συχνά σε χώρες ή εδάφη με υψηλά επίπεδα φτώχειας. Οι εταιρείες θα πρέπει επίσης να παρέχουν στοχευμένη και αναλογική στήριξη σε μια μικρή και μεσαία επιχείρηση (ΜΜΕ) που είναι επιχειρηματικός εταίρος της εταιρείας, όταν είναι αναγκαίο από άποψη πόρων, γνώσεων και περιορισμών της ΜΜΕ, μεταξύ άλλων παρέχοντας πρόσβαση ή διευκολύνοντας την πρόσβαση σε ανάπτυξη ικανοτήτων, κατάρτιση ή αναβάθμιση των συστημάτων διαχείρισης, και, όταν η συμμόρφωση με τον κώδικα δεοντολογίας ή το σχέδιο προληπτικής δράσης θα έθετε σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα της ΜΜΕ, με τη χορήγηση στοχευμένης και αναλογικής χρηματοδοτικής στήριξης, όπως άμεση χρηματοδότηση, δάνεια με χαμηλό επιτόκιο, εγγυήσεις συνεχούς πορισμού ή συνδρομή για την εξασφάλιση χρηματοδότησης. Η έννοια της «υπονόμευσης της βιωσιμότητας μιας ΜΜΕ» θα πρέπει να θεωρείται πιθανή αιτία πτώχευσης της ΜΜΕ ή πρόκληση κατάστασης επικείμενης πτώχευσης της.

- (47) Η αντιμετώπιση των επιζήμιων αγοραστικών πρακτικών και των πιέσεων στις τιμές για τους παραγωγούς, ιδίως τις μικρότερες επιχειρήσεις, είναι ιδιαίτερα σημαντική σε σχέση με τις πωλήσεις γεωργικών προϊόντων και τροφίμων. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ανισορροπίες ισχύος στον γεωργικό τομέα, να διασφαλιστούν δίκαιες τιμές σε όλους τους κρίκους της αλυσίδας εφοδιασμού με τρόφιμα και να ενισχυθεί η θέση των γεωργών, οι μεγάλοι μεταποιητές και λιανοπωλητές τροφίμων θα πρέπει να προσαρμόσουν τις αγοραστικές πρακτικές τους και να αναπτύξουν και να εφαρμόζουν πολιτικές αγορών που συμβάλλουν σε μισθούς και εισοδήματα διαβίωσης για τους προμηθευτές τους. Εφαρμοζόμενη μόνο στην επιχειρηματική συμπεριφορά των μεγαλύτερων επιχειρήσεων, δηλαδή εκείνων που έχουν καθαρό παγκόσμιο κύκλο εργασιών άνω των 450 000 000 EUR, η παρούσα οδηγία αναμένεται να ωφελήσει τους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων με μικρότερη διαπραγματευτική ισχύ. Επιπλέον, δεδομένου ότι οι εταιρείες που έχουν συσταθεί σύμφωνα με το δίκαιο τρίτης χώρας υπόκεινται ομοίως στην παρούσα οδηγία, οι παραγωγοί γεωργικών προϊόντων στην Ένωση θα προστατεύονται από τον αθέμιτο ανταγωνισμό και από επιζήμιες πρακτικές επιχειρήσεων εγκατεστημένων όχι μόνον εντός αλλά και εκτός της Ένωσης.
- (48) Προκειμένου να αντικατοπτριστεί το πλήρες φάσμα των επιλογών που έχει στη διάθεσή της μια εταιρεία στις περιπτώσεις που οι δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις δεν ήταν δυνατόν να αντιμετωπιστούν με τα περιγραφόμενα μέτρα πρόληψης ή μετριασμού, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να αναφέρεται επίσης στη δυνατότητα της εταιρείας να ζητήσει συμβατικές εγγυήσεις από τον έμμεσο επιχειρηματικό εταίρο, με σκοπό την επίτευξη συμμόρφωσης με τον κώδικα δεοντολογίας της εταιρείας ή με σχέδιο προληπτικής δράσης, και να λάβει κατάλληλα μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης του έμμεσου επιχειρηματικού εταίρου με τις συμβατικές εγγυήσεις.
- (49) Για την πρόληψη δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων είναι δυνατό να απαιτηθεί συνεργασία με άλλη εταιρεία, όπως, για παράδειγμα, συνεργασία σε επίπεδο έμμεσου επιχειρηματικού εταίρου με εταιρεία που έχει άμεση συμβατική σχέση με τον εν λόγω έμμεσο επιχειρηματικό εταίρο. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η συνεργασία με άλλες οντότητες θα μπορούσε να είναι ο μόνος ρεαλιστικός τρόπος πρόληψης δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων που προκαλούνται ακόμη και από άμεσους επιχειρηματικούς εταίρους, εάν η επιρροή της εταιρείας δεν αρκεί. Η εταιρεία θα πρέπει να συνεργάζεται με την οντότητα που μπορεί να προλαμβάνει ή να μετριάσει τις δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις με τον αποτελεσματικότερο τρόπο αυτοτελώς ή από κοινού με την εταιρεία ή άλλες νομικές οντότητες, τηρώντας παράλληλα το εφαρμοστέο δίκαιο, ιδίως τη νομοθεσία περί ανταγωνισμού.
- (50) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη και τον μετριασμό των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων είναι αποτελεσματικά, οι εταιρείες θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στις επαφές τους με τους επιχειρηματικούς εταίρους στις αλυσίδες δραστηριοτήτων τους, αντί να τερματίζουν την επιχειρηματική σχέση, καταλήγοντας σε αυτήν την επιλογή ως έσχατη λύση, αφού επιχειρήσουν ανεπιτυχώς να αποτρέψουν και να μετριάσουν τις δυσμενείς επιπτώσεις. Ωστόσο, για τις περιπτώσεις όπου οι δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις δεν ήταν δυνατόν να αντιμετωπιστούν με τέτοιου είδους κατάλληλα μέτρα, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να αναφέρεται επίσης στην υποχρέωση των εταιρειών, ως έσχατη λύση, να απέχουν από τη σύναψη νέων ή την επέκταση υφιστάμενων σχέσεων με τον εν λόγω επιχειρηματικό εταίρο και, εφόσον υπάρχει εύλογη προοπτική αλλαγής, με την άσκηση πίεσης από την εταιρεία ή την

αύξηση της πίεσης που ασκεί η εταιρεία αναστέλλοντας προσωρινά την επιχειρηματική σχέση όσον αφορά τις σχετικές δραστηριότητες, να υιοθετούν και να εφαρμόζουν ενισχυμένο σχέδιο προληπτικής δράσης για τις συγκεκριμένες δυσμενείς επιπτώσεις, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, συμπεριλαμβανομένου συγκεκριμένου και κατάλληλου χρονοδιαγράμματος για την υιοθέτηση και την υλοποίηση όλων των δράσεων που περιέχονται σε αυτό, στη διάρκεια του οποίου η εταιρεία μπορεί επίσης να αναζητήσει εναλλακτικούς επιχειρηματικούς εταίρους. Στους παράγοντες που καθορίζουν την καταλληλότητα του χρονοδιαγράμματος για την υιοθέτηση και την υλοποίηση τέτοιου είδους δράσεων θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται η σοβαρότητα των δυσμενών επιπτώσεων, η ανάγκη προσδιορισμού και λήψης μέτρων για την πρόληψη ή τον μετριασμό τυχόν πρόσθετων δυσμενών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στις ΜΜΕ ή τους μικροκαλλιεργητές. Οι εταιρείες θα πρέπει να αναστέλλουν τις επιχειρηματικές τους σχέσεις με τον επιχειρηματικό εταίρο, αυξάνοντας έτσι τη δυνατότητά τους να ασκήσουν πίεση και αυξάνοντας τις πιθανότητες αντιμετώπισης των επιπτώσεων. Εάν δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ότι οι προσπάθειες αυτές θα επιτύχουν, για παράδειγμα σε καταστάσεις επιβαλλομένης από το κράτος αναγκαστικής εργασίας, ή εάν η εφαρμογή του ενισχυμένου σχεδίου προληπτικής δράσης δεν κατάφερε να αποτρέψει ή να μετριάσει τις δυσμενείς επιπτώσεις, η εταιρεία θα πρέπει να υποχρεούται να λύσει την επιχειρηματική σχέση όσον αφορά τις σχετικές δραστηριότητες, εάν οι δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις είναι σοβαρές. Για να έχουν οι εταιρείες τη δυνατότητα να εκπληρώσουν την εν λόγω υποχρέωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα λύσης της επιχειρηματικής σχέσης σε συμβάσεις που διέπονται από το δίκαιό τους. Για να αποφευχθεί η λύση ή η αναστολή επιχειρηματικής σχέσης, η εταιρεία θα πρέπει να αξιολογεί αν μπορεί ευλόγως να αναμένεται ότι η εν λόγω λύση ή αναστολή θα προκαλέσει δυσμενείς επιπτώσεις προδήλως σοβαρότερες από αυτές που δεν μπόρεσαν να προληφθούν ή να μετριασθούν επαρκώς. Όταν οι εταιρείες προβαίνουν στην προσωρινή αναστολή ή στη λύση της επιχειρηματικής σχέσης, θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για την πρόληψη, τον μετριασμό ή τον τερματισμό των επιπτώσεων της αναστολής ή της λύσης, να ενημερώνουν εγκαίρως τον επιχειρηματικό εταίρο και να τηρούν την απόφαση αυτή υπό εξέταση. Είναι πιθανό, για την πρόληψη των δυσμενών επιπτώσεων σε επίπεδο έμμεσων επιχειρηματικών σχέσεων, να απαιτείται συνεργασία με άλλη οντότητα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η συνεργασία με άλλη εταιρεία θα μπορούσε να είναι ο μόνος ρεαλιστικός τρόπος πρόληψης των δυσμενών επιπτώσεων σε επίπεδο έμμεσων επιχειρηματικών σχέσεων, ιδίως όταν ο έμμεσος επιχειρηματικός εταίρος δεν είναι έτοιμος να συνάψει σύμβαση με την εταιρεία.

- (51) Μολονότι οι ρυθμιζόμενες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις υπόκεινται σε υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας μόνο για το ανάντη τμήμα των αλυσίδων δραστηριοτήτων τους, οι ιδιαιτερότητες των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών καθώς και οι κατευθυντήριες γραμμές για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις παρέχουν ενδείξεις σχετικά με τα είδη των κατάλληλων και αποτελεσματικών μέτρων που πρέπει να λαμβάνονται από τις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις στο πλαίσιο διαδικασιών δέουσας επιμέλειας. Όπως τονίζεται επίσης στις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις, πρέπει να αναγνωριστούν οι ιδιαιτερότητες των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Οι ρυθμιζόμενες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις αναμένεται να λαμβάνουν υπόψη τις δυσμενείς επιπτώσεις και να χρησιμοποιούν τη δυνατότητα πίεσης που διαθέτουν για να επηρεάσουν τις εταιρείες. Η άσκηση των δικαιωμάτων των μετόχων μπορεί να είναι ένας τρόπος άσκησης πίεσης.
- (52) Όσον αφορά τους άμεσους και έμμεσους επιχειρηματικούς εταίρους, οι κλαδικές και οι πολυμερείς πρωτοβουλίες μπορούν να συμβάλουν στην άσκηση πρόσθετης πίεσης με στόχο τον προσδιορισμό, τον μετριασμό και την πρόληψη δυσμενών επιπτώσεων. Ως εκ τούτου, οι εταιρείες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε τέτοιες πρωτοβουλίες για να στηρίξουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στα άρθρα 7 έως 16 της παρούσας οδηγίας, στον βαθμό που οι εν λόγω πρωτοβουλίες είναι κατάλληλες για τη στήριξη της εκπλήρωσης των εν λόγω υποχρεώσεων. Η έννοια του όρου «πρωτοβουλίες» είναι ευρεία και περιλαμβάνει συνδυασμό εθελοντικών διαδικασιών, εργαλείων και μηχανισμών δέουσας επιμέλειας, που αναπτύσσονται και εποπτεύονται από κυβερνήσεις, κλαδικές ενώσεις, ενδιαφερόμενες οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, ή ομάδες ή συνδυασμούς αυτών, στους οποίους θα μπορούσαν να συμμετέχουν οι εταιρείες προκειμένου να στηρίξουν την εφαρμογή των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας. Οι εταιρείες θα μπορούσαν, αφού αξιολογήσουν την καταλληλότητά τους, να χρησιμοποιούν ή να συμμετέχουν σε σχετικές αναλύσεις κινδύνου που διενεργούνται από κλαδικές ή πολυμερείς πρωτοβουλίες ή από μέλη των εν λόγω πρωτοβουλιών, και θα μπορούσαν, μέσω τέτοιων πρωτοβουλιών, να λαμβάνουν αποτελεσματικά κατάλληλα μέτρα ή να συμμετέχουν σε αυτά. Στο πλαίσιο αυτό, οι εταιρείες θα πρέπει να παρακολουθούν την αποτελεσματικότητα των εν λόγω μέτρων και να συνεχίσουν να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα, όταν είναι αναγκαίο, για να διασφαλίζουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους. Για να διασφαλιστεί πλήρης ενημέρωση σχετικά με τέτοιες πρωτοβουλίες, η παρούσα οδηγία θα πρέπει επίσης να αναφέρεται στη δυνατότητα της Επιτροπής και των κρατών μελών να διευκολύνουν τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με τέτοιες πρωτοβουλίες και τα αποτελέσματά τους. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, θα πρέπει να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζουν κριτήρια καταλληλότητας και μεθοδολογία αξιολόγησης από τις εταιρείες της καταλληλότητας κλαδικών και πολυμερών πρωτοβουλιών. Οι εταιρείες θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιούν επαλήθευση από ανεξάρτητο τρίτο μέρος σχετικά με εταιρείες στις αλυσίδες δραστηριοτήτων τους και από τις εταιρείες αυτές προς στήριξη της υλοποίησης των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας στον βαθμό που η εν λόγω επαλήθευση ενδείκνυται για τη στήριξη της εκπλήρωσης των σχετικών υποχρεώσεων. Η επαλήθευση από ανεξάρτητο τρίτο μέρος θα μπορούσε να διενεργείται από άλλες εταιρείες ή από κλαδική ή πολυμερή πρωτοβουλία. Τα ανεξάρτητα τρίτα μέρη που διενεργούν επαλήθευση θα πρέπει να ενεργούν με αντικειμενικότητα και πλήρη ανεξαρτησία από την εταιρεία, να μην υπόκεινται σε ουδεμία σύγκρουση συμφερόντων, να μη δέχονται εξωτερικές επιρροές, τόσο άμεσες όσο και έμμεσες, και να απέχουν από κάθε ασυμβίβαστη με την ανεξαρτησία τους ενέργεια. Ανάλογα με τη φύση των δυσμενών επιπτώσεων, θα πρέπει να διαθέτουν πείρα και ικανότητες σε θέματα περιβάλλοντος ή ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θα πρέπει να είναι υπόλογα για την ποιότητα και την αξιοπιστία της επαλήθευσης. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, θα πρέπει να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζουν κριτήρια καταλληλότητας και μεθοδολογία βάσει των οποίων οι εταιρείες αξιολογούν την καταλληλότητα των τρίτων μερών που διενεργούν επαλήθευση, καθώς και κατευθυντήριες γραμμές για την

παρακολούθηση της ακρίβειας, της αποτελεσματικότητας και της ακεραιότητας της επαλήθευσης από τρίτα μέρη. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές είναι απαραίτητες για να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις των αναποτελεσματικών ελέγχων. Οι εταιρείες που συμμετέχουν σε κλαδικές ή πολυμερείς πρωτοβουλίες ή που κάνουν χρήση επαλήθευσης από τρίτα μέρη ή συμβατικών ρητρών για να υποστηρίξουν την υλοποίηση των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας θα πρέπει και πάλι να μπορούν να υποκείνται σε κυρώσεις ή να θεωρούνται υπεύθυνες για παραβιάσεις της παρούσας οδηγίας και για τις σχετικές ζημίες που υπέστησαν τα θύματα.

- (53) Στο πλαίσιο των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, εάν μια εταιρεία προσδιορίσει πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα ή το περιβάλλον, θα πρέπει να λάβει κατάλληλα μέτρα για τον τερματισμό τους. Μπορεί να αναμένεται ότι μια εταιρεία έχει τη δυνατότητα να τερματίσει τις πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις που επιφέρουν οι δραστηριότητές της και οι δραστηριότητες των θυγατρικών της. Ωστόσο, θα πρέπει να διευκρινίζεται ότι όταν οι δυσμενείς επιπτώσεις δεν μπορούν να τερματιστούν, οι εταιρείες θα πρέπει να ελαχιστοποιούν την έκταση των εν λόγω επιπτώσεων. Για την ελαχιστοποίηση της έκτασης των δυσμενών επιπτώσεων θα πρέπει να απαιτείται αποτέλεσμα όσο το δυνατόν εγγύτερο στον τερματισμό των δυσμενών επιπτώσεων. Επομένως, η εταιρεία θα πρέπει να επαναξιολογεί περιοδικά τις περιστάσεις που εμπόδισαν τον τερματισμό των δυσμενών επιπτώσεων και αν αυτός είναι δυνατός. Προκειμένου να παρέχεται στις εταιρείες νομική σαφήνεια και ασφάλεια δικαίου, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να προσδιορίζει τα μέτρα τα οποία θα πρέπει να υποχρεούνται να λάβουν οι εταιρείες προκειμένου να τερματίσουν τις πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον και να ελαχιστοποιήσουν την έκτασή τους, κατά περίπτωση ανάλογα με τις περιστάσεις. Κατά την αξιολόγηση των κατάλληλων μέτρων για τον τερματισμό ή την ελαχιστοποίηση της έκτασης των δυσμενών επιπτώσεων, θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη ο λεγόμενος «βαθμός εμπλοκής της εταιρείας σε δυσμενή επίπτωση» σύμφωνα με τα διεθνή πλαίσια και η ικανότητα της εταιρείας να επηρεάσει τον επιχειρηματικό εταίρο που προκαλεί, μεμονωμένα ή από κοινού, τις δυσμενείς επιπτώσεις. Οι εταιρείες θα πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για να τερματίζουν τις δυσμενείς επιπτώσεις ή να ελαχιστοποιούν την έκταση των δυσμενών επιπτώσεων που προκαλούν οι ίδιες (η λεγόμενη «πρόκληση» των δυσμενών επιπτώσεων, όπως αναφέρεται στο διεθνές πλαίσιο) ή από κοινού με τις θυγατρικές τους ή τους επιχειρηματικούς εταίρους τους (η λεγόμενη «συμβολή» στις δυσμενείς επιπτώσεις, όπως αναφέρεται στο διεθνές πλαίσιο). Αυτό ισχύει ανεξάρτητα από το αν τρίτα μέρη εκτός της αλυσίδας δραστηριοτήτων της εταιρείας προκαλούν επίσης τις δυσμενείς επιπτώσεις. Η από κοινού πρόκληση των δυσμενών επιπτώσεων δεν περιορίζεται στην ίση εμπλοκή της εταιρείας και της θυγατρικής ή του επιχειρηματικού εταίρου της στις δυσμενείς επιπτώσεις, αλλά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις περιπτώσεις πράξεων ή παραλείψεων της εταιρείας που προκαλούν τις δυσμενείς επιπτώσεις σε συνδυασμό με τις πράξεις ή παραλείψεις θυγατρικών ή επιχειρηματικών εταίρων, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που η εταιρεία διευκολύνει ή κινητροδοτεί σε μεγάλο βαθμό επιχειρηματικό εταίρο να προκαλέσει δυσμενείς επιπτώσεις, εξαιρουμένων δηλαδή συμβολών ή σσωνος ή αμελητέας σημασίας. Όταν οι εταιρείες δεν προκαλούν οι ίδιες ή από κοινού με άλλες νομικές οντότητες τις δυσμενείς επιπτώσεις που προκύπτουν στις αλυσίδες δραστηριοτήτων τους, αλλά η δυσμενής επίπτωση προκαλείται αποκλειστικά από τον επιχειρηματικό τους εταίρο στις αλυσίδες δραστηριοτήτων των εταιρειών (η λεγόμενη «άμεση σύνδεση με» τις δυσμενείς επιπτώσεις, όπως αναφέρεται στο διεθνές πλαίσιο), θα πρέπει και πάλι να έχουν ως στόχο να χρησιμοποιούν την επιρροή τους για τον τερματισμό ή την ελαχιστοποίηση της έκτασης των δυσμενών επιπτώσεων που προκαλούν οι επιχειρηματικοί εταίροι τους ή να αυξάνουν την επιρροή τους προς τον σκοπό αυτόν. Με τη χρήση μόνο της έννοιας της «πρόκλησης» των δυσμενών επιπτώσεων αντί των προαναφερθέντων όρων που χρησιμοποιούνται στα διεθνή πλαίσια αποτρέπεται η σύγχυση με τους υφιστάμενους νομικούς όρους στα εθνικά νομικά συστήματα, ενώ καλύπτονται οι ίδιες σχέσεις αιτίου-αιτιατού με αυτές που περιγράφονται στα εν λόγω πλαίσια. Εν προκειμένω, σύμφωνα με τα διεθνή πλαίσια, η επιρροή της εταιρείας σε έναν επιχειρηματικό εταίρο θα πρέπει να περιλαμβάνει, αφενός, την ικανότητά της να πείσει τον επιχειρηματικό εταίρο να τερματίσει ή να ελαχιστοποιήσει την έκταση των δυσμενών επιπτώσεων (παραδείγματος χάριν, μέσω ισχύος στην αγορά, απαιτήσεων προεπιλογής ή της σύνδεσης επιχειρηματικών κινήτρων με επιδόσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του περιβάλλοντος) και, αφετέρου, τον βαθμό επιρροής ή πίεσης που θα μπορούσε εύλογα να ασκήσει η εταιρεία, παραδείγματος χάριν μέσω συνεργασίας με τον εν λόγω επιχειρηματικό εταίρο ή συνεργασίας με άλλη εταιρεία η οποία είναι άμεσος επιχειρηματικός εταίρος του επιχειρηματικού εταίρου που συνδέεται με τις δυσμενείς επιπτώσεις.

- (54) Προκειμένου να συμμορφώνονται με την υποχρέωση τερματισμού ή ελαχιστοποίησης της έκτασης των πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, οι εταιρείες θα πρέπει να υποχρεούνται να λαμβάνουν τα ακόλουθα κατάλληλα μέτρα, κατά περίπτωση. Όταν είναι αναγκαίο λόγω του γεγονότος ότι οι δυσμενείς επιπτώσεις δεν μπορούν να τερματιστούν αμέσως, οι εταιρείες θα πρέπει να αναπτύσσουν και να εφαρμόζουν σχέδιο διορθωτικής δράσης. Οι εταιρείες θα πρέπει να επιδιώκουν επίσης να λαμβάνουν συμβατικές εγγυήσεις από τους άμεσους επιχειρηματικούς εταίρους ότι θα διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τον κώδικα δεοντολογίας και, κατά περίπτωση, το σχέδιο διορθωτικής δράσης, μεταξύ άλλων μέσω της επιδίωξης λήψης αντίστοιχων συμβατικών εγγυήσεων από τους δικούς τους εταίρους, στον βαθμό που οι δραστηριότητές τους αποτελούν μέρος της αλυσίδας δραστηριοτήτων των εταιρειών. Οι συμβατικές εγγυήσεις θα πρέπει να σχεδιάζονται έτσι ώστε να διασφαλίζεται ο κατάλληλος επιμερισμός των αρμοδιοτήτων μεταξύ της εταιρείας και των επιχειρηματικών εταίρων. Οι συμβατικές εγγυήσεις θα πρέπει να συνοδεύονται από κατάλληλα μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης. Ωστόσο, η εταιρεία θα πρέπει να υποχρεούται μόνο να ζητεί τις συμβατικές εγγυήσεις, καθώς η λήψη τους μπορεί να εξαρτάται από τις περιστάσεις. Οι εταιρείες θα πρέπει επίσης να πραγματοποιούν χρηματοοικονομικές ή μη χρηματοοικονομικές επενδύσεις, προσαρμογές ή αναβαθμίσεις, με στόχο τον τερματισμό των δυσμενών επιπτώσεων ή την ελαχιστοποίηση της έκτασής τους, και να συνεργάζονται με άλλες εταιρείες, σύμφωνα με το

δίκαιο της Ένωσης. Κατά περίπτωση, οι εταιρείες θα πρέπει να προσαρμόζουν τα επιχειρηματικά σχέδια, τις συνολικές στρατηγικές και δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των αγοραστικών πρακτικών, και να αναπτύξουν και να χρησιμοποιούν αγοραστικές πολιτικές που συμβάλλουν σε μισθούς και εισοδήματα διαβίωσης για τους προμηθευτές τους, και που δεν ενθαρρύνουν πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα ή το περιβάλλον. Για να ασκούν τη δέουσα επιμέλειά τους με αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο, οι εταιρείες θα πρέπει επίσης να προβαίνουν σε αναγκαίες τροποποιήσεις ή βελτιώσεις των πρακτικών σχεδιασμού και διανομής τους, ώστε να αντιμετωπίζουν τις δυσμενείς επιπτώσεις που προκύπτουν τόσο στο ανάντη όσο και στο κατάντη τμήμα των αλυσίδων δραστηριοτήτων τους, πριν από και μετά την παραγωγή του προϊόντος. Η υιοθέτηση και η προσαρμογή των εν λόγω πρακτικών, κατά περίπτωση, θα μπορούσε να είναι ιδιαίτερα σημαντική για την εταιρεία, ώστε να αποφεύγονται δυσμενείς επιπτώσεις σε πρώτο βαθμό. Τα εν λόγω μέτρα θα μπορούσαν επίσης να είναι σημαντικά για την αντιμετώπιση δυσμενών επιπτώσεων που προκαλούν από κοινού η εταιρεία και οι επιχειρηματικοί της εταίροι, για παράδειγμα λόγω των προθεσμιών ή των προδιαγραφών που τους επιβάλλει η εταιρεία. Επιπρόσθετα, με τον καλύτερο επιμερισμό της αξίας κατά μήκος της αλυσίδας δραστηριοτήτων, οι υπεύθυνες αγοραστικές ή διανεμητικές πρακτικές συμβάλλουν στην καταπολέμηση της παιδικής εργασίας, η οποία παρατηρείται συχνά σε χώρες ή εδάφη με υψηλά επίπεδα φτώχειας. Οι εταιρείες θα πρέπει επίσης να παρέχουν στοχευμένη και αναλογική στήριξη σε μια ΜΜΕ που είναι επιχειρηματικός εταίρος της εταιρείας, όταν είναι αναγκαίο από άποψη πόρων, γνώσεων και περιορισμών της ΜΜΕ, μεταξύ άλλων διευκολύνοντας ή καθιστώντας δυνατή την πρόσβαση σε ανάπτυξη ικανοτήτων, κατάρτιση ή αναβάθμιση των συστημάτων διαχείρισης, και, όταν η συμμόρφωση με τον κώδικα δεοντολογίας ή το σχέδιο διορθωτικής δράσης θα έθετε σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα της ΜΜΕ, με τη χορήγηση στοχευμένης και αναλογικής χρηματοδοτικής στήριξης, όπως άμεση χρηματοδότηση, δάνεια με χαμηλό επιτόκιο, εγγυήσεις συνεχούς πορισμού ή συνδρομή για την εξασφάλιση χρηματοδότησης. Η έννοια της «υπονόμησης της βιωσιμότητας μιας ΜΜΕ» θα πρέπει να θεωρείται πιθανή αιτία πτώχευσης της ΜΜΕ ή πρόκληση κατάστασης επικείμενης πτώχευσης της.

- (55) Προκειμένου να αντικατοπτριστεί το πλήρες φάσμα των επιλογών που έχει στη διάθεσή της μια εταιρεία στις περιπτώσεις που οι πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις δεν ήταν δυνατόν να αντιμετωπιστούν με τα περιγραφόμενα μέτρα, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να αναφέρεται επίσης στη δυνατότητα της εταιρείας να ζητήσει συμβατικές εγγυήσεις από τον έμμεσο επιχειρηματικό εταίρο, με σκοπό την επίτευξη συμμόρφωσης με τον κώδικα δεοντολογίας της εταιρείας ή με σχέδιο διορθωτικής δράσης, και να λάβει κατάλληλα μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης του έμμεσου επιχειρηματικού εταίρου με τις συμβατικές εγγυήσεις.
- (56) Όταν λαμβάνονται συμβατικές εγγυήσεις από ΜΜΕ που είναι έμμεσος επιχειρηματικός εταίρος, οι εταιρείες θα πρέπει να αξιολογούν αν οι συμβατικές εγγυήσεις θα πρέπει να συνοδεύονται από κατάλληλα μέτρα για ΜΜΕ. Όταν η ΜΜΕ ζητεί να καταβάλει μέρος του κόστους, ή σε συμφωνία με την εταιρεία, η ΜΜΕ θα πρέπει να είναι σε θέση να μοιράζεται τα αποτελέσματα της επαλήθευσης με άλλες εταιρείες.
- (57) Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των κατάλληλων μέτρων για τον τερματισμό ή την ελαχιστοποίηση των πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων, οι εταιρείες θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στη συνεργασία με τους επιχειρηματικούς εταίρους στις αλυσίδες δραστηριοτήτων τους, αντί του τερματισμού της επιχειρηματικής σχέσης, καταλήγοντας σε αυτήν την επιλογή ως έσχατη λύση, αφού επιχειρήσουν ανεπιτυχώς να τερματίσουν τις πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις ή να ελαχιστοποιήσουν την έκτασή τους. Ωστόσο, για τις περιπτώσεις όπου οι πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις δεν ήταν δυνατό να τερματιστούν ή η έκτασή τους να ελαχιστοποιηθεί επαρκώς με τέτοια κατάλληλα μέτρα, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να αναφέρεται επίσης στην υποχρέωση των εταιρειών, ως έσχατη λύση, να απέχουν από τη σύναψη νέων ή την επέκταση υφιστάμενων σχέσεων με τον εν λόγω επιχειρηματικό εταίρο και, εφόσον υπάρχει εύλογη προοπτική αλλαγής, με την άσκηση πίεσης από την εταιρεία ή την αύξηση της πίεσης που ασκεί η εταιρεία αναστέλλοντας προσωρινά την επιχειρηματική σχέση όσον αφορά τις σχετικές δραστηριότητες, να θεσπίζουν και να εφαρμόζουν ενισχυμένο σχέδιο διορθωτικής δράσης για τις συγκεκριμένες δυσμενείς επιπτώσεις, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, συμπεριλαμβανομένου συγκεκριμένου και κατάλληλου χρονοδιαγράμματος για την υιοθέτηση και την υλοποίηση όλων των δράσεων που περιέχονται σε αυτό, στη διάρκεια του οποίου η εταιρεία μπορεί επίσης να αναζητήσει εναλλακτικούς επιχειρηματικούς εταίρους. Στους παράγοντες που καθορίζουν την καταλληλότητα του χρονοδιαγράμματος για την υιοθέτηση και την υλοποίηση των εν λόγω δράσεων θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται η σοβαρότητα των δυσμενών επιπτώσεων, η ανάγκη προσδιορισμού και λήψης μέτρων για τον τερματισμό ή την ελαχιστοποίηση της έκτασης τυχόν πρόσθετων δυσμενών επιπτώσεων, καθώς και οι επιπτώσεις στις ΜΜΕ ή τους μικροκαλλιεργητές. Οι εταιρείες θα πρέπει να αναστέλλουν τις επιχειρηματικές τους σχέσεις με τον επιχειρηματικό εταίρο, αυξάνοντας έτσι τη δυνατότητά τους να ασκήσουν πίεση και αυξάνοντας τις πιθανότητες αντιμετώπισης των επιπτώσεων. Όταν δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ότι οι προσπάθειες αυτές θα επιτύχουν, για παράδειγμα, σε καταστάσεις επιβαλλομένης από το κράτος αναγκαστικής εργασίας ή όταν η εφαρμογή του ενισχυμένου σχεδίου διορθωτικής δράσης δεν κατάφερε να τερματίσει ή να ελαχιστοποιήσει την έκταση των δυσμενών επιπτώσεων, η εταιρεία θα πρέπει να υποχρεούται να λύσει την επιχειρηματική σχέση όσον αφορά τις σχετικές δραστηριότητες, εάν οι πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις είναι σοβαρές. Για να έχουν οι εταιρείες τη δυνατότητα να εκπληρώσουν την εν λόγω υποχρέωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα λύσης της επιχειρηματικής σχέσης σε συμβάσεις που διέπονται από το δίκαιό τους. Όταν η εταιρεία αποφασίζει να λύσει ή να αναστείλει μια επιχειρηματική σχέση, θα πρέπει να αξιολογεί αν οι δυσμενείς επιπτώσεις που απορρέουν από την εν λόγω ενέργειά της αναμένεται ότι θα είναι προδήλως σοβαρότερες από τις δυσμενείς επιπτώσεις που δεν κατέστη δυνατό να τερματιστούν ή των οποίων η έκταση δεν κατέστη δυνατό να ελαχιστοποιηθεί επαρκώς. Όταν οι εταιρείες προβαίνουν στην προσωρινή αναστολή ή στη λύση της επιχειρηματικής σχέσης, θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για την πρόληψη, τον μετριασμό ή τον τερματισμό των επιπτώσεων της αναστολής ή της λύσης, να ενημερώνουν εγκαίρως τον επιχειρηματικό εταίρο και να τηρούν

την απόφαση αυτή υπό εξέταση. Είναι πιθανό για τον τερματισμό των δυσμενών επιπτώσεων σε επίπεδο έμμεσων επιχειρηματικών σχέσεων να απαιτείται συνεργασία με άλλη οντότητα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η συνεργασία με άλλη εταιρεία θα μπορούσε να είναι ο μόνος ρεαλιστικός τρόπος να τερματιστούν πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις σε επίπεδο έμμεσων επιχειρηματικών σχέσεων, ιδίως όταν ο έμμεσος επιχειρηματικός εταίρος δεν είναι έτοιμος να συνάψει σύμβαση με την εταιρεία.

- (58) Όταν μια εταιρεία έχει προκαλέσει, μόνη της ή από κοινού με άλλη, πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις, θα πρέπει να προβαίνει σε επανόρθωση. Ο όρος «επανόρθωση» αναφέρεται στην αποκατάσταση του επηρεαζόμενου(-ων) προσώπου(-ων), κοινοτήτων ή περιβάλλοντος, έτσι ώστε να επανέλθουν σε κατάσταση ισοδύναμη ή όσο το δυνατόν πλησιέστερη προς την κατάσταση στην οποία θα βρίσκονταν εάν δεν είχαν επέλθει οι πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις. Η επανόρθωση πρέπει να είναι αναλογική προς την εμπλοκή της εταιρείας στις δυσμενείς επιπτώσεις, μεταξύ άλλων μέσω της οικονομικής ή μη οικονομικής αποζημίωσης που η εταιρεία παρέχει σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα που πλήττονται από τις πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις και, κατά περίπτωση, της επιστροφής των δαπανών που βαρύνουν δημόσιες αρχές για τυχόν αναγκαία επανόρθωση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι ενδιαφερόμενοι που επηρεάζονται από δυσμενείς επιπτώσεις δεν υποχρεούνται να επιδιώξουν επανόρθωση πριν από την προβολή αξίωσης ενώπιον δικαστηρίου. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι, όταν η εταιρεία δεν καταφέρνει να προβεί σε επανόρθωση σε περίπτωση που έχει προκαλέσει μεμονωμένα ή από κοινού τις πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις, η αρμόδια εποπτική αρχή έχει την εξουσία, με δική της πρωτοβουλία ή ως αποτέλεσμα τεκμηριωμένων ανησυχιών που της κοινοποιήθηκαν σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, να διατάσσει την εταιρεία να προβεί σε κατάλληλη επανόρθωση. Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη, σε τέτοια περίπτωση, της επιβολής κυρώσεων για παράβαση των διατάξεων του εθνικού δικαίου που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και της αστικής ευθύνης που εγείρεται ενώπιον εθνικού δικαστηρίου. Όταν οι πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις προκαλούνται αποκλειστικά από τον επιχειρηματικό εταίρο της εταιρείας, η εταιρεία μπορεί να προβεί οικειοθελώς σε επανόρθωση. Η εταιρεία μπορεί επίσης να χρησιμοποιήσει την ικανότητά της να επηρεάσει τον επιχειρηματικό εταίρο που προκαλεί, μεμονωμένα ή από κοινού, τις δυσμενείς επιπτώσεις, ώστε να καταστεί δυνατή η επανόρθωση.
- (59) Οι εταιρείες θα πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα σε πρόσωπα και οργανισμούς να υποβάλλουν καταγγελίες απευθείας σε αυτές, στην περίπτωση εύλογων ανησυχιών σχετικά με πραγματικές ή δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον. Στα πρόσωπα και τους οργανισμούς που θα μπορούσαν να υποβάλουν τέτοιες καταγγελίες θα πρέπει να περιλαμβάνονται πρόσωπα που θίγονται ή που έχουν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι ενδέχεται να θιγούν και οι νόμιμοι εκπρόσωποι των προσώπων αυτών εξ ονόματός τους, όπως οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· συνδικαλιστικές οργανώσεις και άλλοι εκπρόσωποι εργαζομένων που εκπροσωπούν άτομα τα οποία εργάζονται στη σχετική αλυσίδα δραστηριοτήτων· και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται και διαθέτουν πείρα στους τομείς που σχετίζονται με τις δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις που αποτελούν το αντικείμενο της καταγγελίας. Οι εταιρείες θα πρέπει να καθορίζουν μια δίκαιη, δημόσια διαθέσιμη, προσβάσιμη, προβλέψιμη και διαφανή διαδικασία για την εξέταση των εν λόγω καταγγελιών και να ενημερώνουν τους σχετικούς εργαζομένους, τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και τους άλλους εκπροσώπους των εργαζομένων σχετικά με τις εν λόγω διαδικασίες. Οι εταιρείες θα πρέπει επίσης να θεσπίζουν προσβάσιμο μηχανισμό για την υποβολή κοινοποιήσεων από πρόσωπα και οργανισμούς όταν διαθέτουν πληροφορίες ή τρέφουν ανησυχίες σχετικά με πραγματικές ή δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις. Προκειμένου να μειωθεί η επιβάρυνσή τους, οι εταιρείες θα πρέπει να είναι σε θέση να συμμετέχουν σε συλλογικές διαδικασίες υποβολής καταγγελιών και μηχανισμούς κοινοποίησης, όπως αυτοί που καθορίζονται από κοινού από εταιρείες, για παράδειγμα από ομίλους εταιρειών, μέσω κλαδικών ενώσεων, πολυμερών πρωτοβουλιών ή παγκόσμιων συμφωνιών-πλασιών. Η υποβολή κοινοποίησης ή καταγγελίας δεν θα πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση ή να εμποδίζει το πρόσωπο που την υποβάλλει να έχει πρόσβαση στη διαδικασία τεκμηριωμένων ανησυχιών ή σε δικαστικούς ή άλλους εξωδικαστικούς μηχανισμούς, όπως τα εθνικά σημεία επαφής του ΟΟΣΑ, όπου αυτά υπάρχουν. Οι διατάξεις σχετικά με τη διαδικασία υποβολής καταγγελιών και τον μηχανισμό κοινοποίησης δύναμι της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να αποτρέπουν το ενδεχόμενο η εν λόγω πρόσβαση στους εκπροσώπους μιας εταιρείας να οδηγεί σε παράλογα αιτήματα. Σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, τα πρόσωπα που υποβάλλουν καταγγελίες, όταν δεν τις υποβάλλουν ανώνυμα, θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να ζητούν από την εταιρεία έγκαιρη και κατάλληλη επακολούθηση και να έρχονται σε επαφή με τους εκπροσώπους της εταιρείας σε κατάλληλο επίπεδο προκειμένου να συζητήσουν σχετικά με τις πραγματικές ή δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις που αποτελούν το αντικείμενο της καταγγελίας και δυνητική επανόρθωση, να τους παρέχεται το σκεπτικό σχετικά με το γιατί μια καταγγελία έχει θεωρηθεί βάσιμη ή αβάσιμη και, όταν θεωρείται βάσιμη, να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα βήματα και τις ενέργειες που πραγματοποιούνται ή που πρόκειται να πραγματοποιηθούν από την εταιρεία. Οι εταιρείες θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν ευλόγως διαθέσιμα μέτρα για την πρόληψη κάθε μορφής αντιποίνων, διασφαλίζοντας την εμπιστευτικότητα της ταυτότητας του προσώπου ή του οργανισμού που υποβάλλει την καταγγελία ή την κοινοποίηση, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Οι όροι «δίκαιη, δημόσια διαθέσιμη, προσβάσιμη, προβλέψιμη και διαφανή» θα πρέπει να ερμηνεύονται σύμφωνα με την αρχή 31 των κατευθυντήριων αρχών των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, κατά την οποία οι διαδικασίες πρέπει να είναι νόμιμες, προσβάσιμες, προβλέψιμες, δίκαιες, διαφανείς, συμβατές με τα δικαιώματα και να αποτελούν πηγή συνεχούς μάθησης, όπως επίσης αναφέρεται στο γενικό σχόλιο αριθ. 16 της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους θα πρέπει επίσης να προστατεύονται κατάλληλα, και οι οποιοσδήποτε προσπάθειες εξωδικαστικής επανόρθωσης δεν θα πρέπει να θίγουν την ενθάρρυνση των συλλογικών διαπραγματεύσεων και της

αναγνώρισης των συνδικαλιστικών οργανώσεων και δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να υπονομεύουν τον ρόλο των νόμιμων συνδικαλιστικών οργανώσεων ή των εκπροσώπων των εργαζομένων στην αντιμετώπιση εργασιακών διαφορών. Οι εταιρείες θα πρέπει να διασφαλίζουν την προσβασιμότητα των ενδιαφερόμενων μερών στους μηχανισμούς κοινοποίησης και στις διαδικασίες υποβολής καταγγελιών, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τους σχετικούς φραγμούς.

- (60) Λόγω ενός ευρύτερου καταλόγου προσώπων ή οργανισμών που δικαιούνται να υποβάλλουν καταγγελία και του ευρύτερου πεδίου του θέματος που μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο καταγγελίας, η διαδικασία καταγγελιών στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να νοείται νομικά ως διαφορετικός μηχανισμός και να διαχωρίζεται από τη διαδικασία εσωτερικής αναφοράς που θεσπίζουν οι εταιρείες σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁶⁾. Εάν η παραβίαση του ενωσιακού ή του εθνικού δικαίου που περιλαμβάνεται στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι δυσμενής επίπτωση και ο καταγγέλλων είναι υπάλληλος εταιρείας που θίγεται άμεσα από τη δυσμενή επίπτωση, τότε το πρόσωπο αυτό έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει και τις δύο διαδικασίες: τον μηχανισμό υποβολής καταγγελιών σύμφωνα με την παρούσα οδηγία και μια εσωτερική διαδικασία αναφοράς που ορίζεται σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2019/1937. Ωστόσο, εάν δεν πληρούνται μία από τις ανωτέρω προϋποθέσεις, τότε το πρόσωπο θα πρέπει να μπορεί να ακολουθήσει μόνο μία από τις διαδικασίες.
- (61) Οι εταιρείες θα πρέπει να παρακολουθούν την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα των μέτρων δέουσας επιμέλειας που λαμβάνουν. Θα πρέπει να διενεργούν περιοδικές αξιολογήσεις των δικών τους δραστηριοτήτων, των δραστηριοτήτων των θυγατρικών τους και, όταν σχετίζονται με την αλυσίδα δραστηριοτήτων της εταιρείας, των δραστηριοτήτων των επιχειρηματικών τους εταίρων, με σκοπό να αξιολογούν την εφαρμογή και να παρακολουθούν την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα του προσδιορισμού, της πρόληψης, της ελαχιστοποίησης, του τερματισμού και του μετριασμού των δυσμενών επιπτώσεων. Οι εν λόγω αξιολογήσεις θα πρέπει να επαληθεύουν ότι οι δυσμενείς επιπτώσεις προσδιορίζονται δεόντως, ότι εφαρμόζονται μέτρα δέουσας επιμέλειας και ότι οι δυσμενείς επιπτώσεις έχουν πράγματι προληφθεί ή τερματιστεί. Προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι εν λόγω αξιολογήσεις είναι επικαιροποιημένες, θα πρέπει να διενεργούνται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση έπειτα από σημαντική αλλαγή, αλλά τουλάχιστον κάθε 12 μήνες και να αναθεωρούνται στο μεσοδιάστημα, εάν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να θεωρείται ότι ενδέχεται να έχουν προκύψει σημαντικοί νέοι κίνδυνοι δυσμενών επιπτώσεων. Ως σημαντική αλλαγή θα πρέπει να νοείται αλλαγή στην υφιστάμενη κατάσταση των δραστηριοτήτων της εταιρείας, των δραστηριοτήτων των θυγατρικών ή των επιχειρηματικών εταίρων της, του νομικού ή επιχειρηματικού περιβάλλοντος ή οποιαδήποτε άλλη ουσιαστική μεταβολή σε σχέση με την κατάσταση της εταιρείας ή με το πλαίσιο στο οποίο δραστηριοποιείται. Παραδείγματα σημαντικής αλλαγής θα μπορούσαν να είναι περιπτώσεις στις οποίες η εταιρεία αρχίζει να δραστηριοποιείται σε νέο οικονομικό τομέα ή σε νέα γεωγραφική περιοχή, αρχίζει να παράγει νέα προϊόντα ή αλλάζει τον τρόπο παραγωγής των υφιστάμενων προϊόντων χρησιμοποιώντας τεχνολογία με δυνητικά μεγαλύτερες δυσμενείς επιπτώσεις, ή αλλάζει την εταιρική δομή της μέσω αναδιάρθρωσης ή συγχωνεύσεων ή εξαγορών. Βάσιμοι λόγοι για να θεωρηθεί ότι υπάρχουν νέοι κίνδυνοι μπορεί να προκύψουν με διάφορους τρόπους, μεταξύ άλλων με την περί των δυσμενών επιπτώσεων πληροφόρηση από δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες, από επαφές με ενδιαφερόμενους ή από κοινοποιήσεις. Οι εταιρείες θα πρέπει να διατηρούν για τουλάχιστον πέντε έτη την τεκμηρίωση που αποδεικνύει τη συμμόρφωσή τους με την απαίτηση αυτή. Η εν λόγω τεκμηρίωση θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον, κατά περίπτωση, τις προσδιορισθείσες επιπτώσεις και εμπειριστατωμένες εκτιμήσεις σύμφωνα με το άρθρο 8, το σχέδιο πρόληψης και/ή διορθωτικής δράσης σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο α) και το άρθρο 11 παράγραφος 3 στοιχείο β), συμβατικές διατάξεις που λαμβάνονται ή συμβάσεις που συνάπτονται σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο β), το άρθρο 10 παράγραφος 4 και το άρθρο 11 παράγραφος 3 στοιχείο γ) και το άρθρο 11 παράγραφος 5, επαληθεύσεις σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 5 και το άρθρο 11 παράγραφος 6, επανόρθωση, περιοδικές αξιολογήσεις στο πλαίσιο της υποχρέωσης παρακολούθησης της εταιρείας, καθώς και κοινοποιήσεις και καταγγελίες. Οι χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις θα πρέπει να διενεργούν περιοδική αξιολόγηση μόνο των δικών τους δραστηριοτήτων, των δραστηριοτήτων των θυγατρικών τους και των δραστηριοτήτων των ανάντη επιχειρηματικών εταίρων τους.
- (62) Όπως στην περίπτωση των υφιστάμενων διεθνών προτύπων που ορίζονται στις κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα και στο πλαίσιο του ΟΟΣΑ, μέρος της απαίτησης δέουσας επιμέλειας αποτελεί και η εξωτερική κοινοποίηση συναφών πληροφοριών σχετικά με τις πολιτικές, τις διαδικασίες και τις δραστηριότητες δέουσας επιμέλειας που διεξάγονται με σκοπό τον προσδιορισμό και την αντιμετώπιση πραγματικών ή δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των πορισμάτων και των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων. Η οδηγία 2013/34/ΕΕ καθορίζει τις σχετικές υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων για τις εταιρείες που καλύπτει η παρούσα οδηγία. Επιπλέον, με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/2088 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁷⁾ θεσπίζονται για τις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις περαιτέρω υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις γνωστοποιήσεις αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, προκειμένου να αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων, η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εισαγάγει νέες υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων πέραν εκείνων που προβλέπονται στην οδηγία 2013/34/ΕΕ για τις εταιρείες που καλύπτονται από την οδηγία 2013/34/ΕΕ, καθώς και των προτύπων υποβολής εκθέσεων που θα πρέπει να αναπτυχθούν στο πλαίσιο αυτής. Προκειμένου να συμμορφώνονται με την οικεία υποχρέωση κοινοποίησης στο πλαίσιο της δέουσας επιμέλειας που προβλέπεται δυνάμει της παρούσας οδηγίας, οι εταιρείες θα πρέπει να δημοσιεύουν στον ιστότοπό τους ετήσια κατάσταση σε τουλάχιστον μία από τις επίσημες γλώσσες της Ένωσης, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, αλλά το αργότερο εντός 12 μηνών από την ημερομηνία του ισολογισμού του οικονομικού έτους για το οποίο καταρτίζεται η κατάσταση, εκτός εάν

⁽¹⁶⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης (ΕΕ L 305 της 26.11.2019, σ. 17).

⁽¹⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/2088 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2019, περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (ΕΕ L 317 της 9.12.2019, σ. 1).

η εταιρεία υπόκειται στις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας που προβλέπονται στην οδηγία 2013/34/ΕΕ. Στις περιπτώσεις που μια εταιρεία δεν υποχρεούται να υποβάλει έκθεση σύμφωνα με το άρθρο 19α ή 29α της οδηγίας 2013/34/ΕΕ, η κατάσταση θα πρέπει να δημοσιεύεται έως την ημερομηνία δημοσίευσης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων. Η ετήσια κατάσταση θα πρέπει να υποβάλλεται στον ορισθέντα φορέα συλλογής με σκοπό να καταστεί προσβάσιμη στο ευρωπαϊκό ενιαίο σημείο πρόσβασης (ΕΕΣΠ), όπως θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/2859 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁸⁾. Προκειμένου να διασφαλιστούν ενιαίες προϋποθέσεις για την εφαρμογή των κανόνων που αφορούν την προσβασιμότητα των πληροφοριών στο ΕΕΣΠ, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες. Προς ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου, το παράρτημα του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2859 θα πρέπει να τροποποιηθεί με την προσθήκη παραπομπής στην παρούσα οδηγία.

- (63) Η απαίτηση για τις εταιρείες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας και ταυτόχρονα υπόκεινται σε απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων σύμφωνα με τα άρθρα 19α, 29α και 40α της οδηγίας 2013/34/ΕΕ για υποβολή εκθέσεων σχετικά με την οικεία διαδικασία δέουσας επιμέλειας, όπως ορίζεται στα άρθρα 19α, 29α και 40α της οδηγίας 2013/34/ΕΕ, θα πρέπει να νοείται ως απαίτηση για τις εταιρείες να περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζουν τη δέουσα επιμέλεια, όπως προβλέπεται στην παρούσα οδηγία.
- (64) Δεν αποτελεί στόχο της παρούσας οδηγίας να απαιτεί από τις εταιρείες να δημοσιοποιούν το πνευματικό κεφάλαιο, τη διανοητική ιδιοκτησία, την τεχνογνωσία ή τα αποτελέσματα της καινοτομίας που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν εμπορικό απόρρητο, όπως αυτό ορίζεται στην οδηγία (ΕΕ) 2016/943. Ως εκ τούτου, οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγουν την οδηγία (ΕΕ) 2016/943. Η παρούσα οδηγία θα πρέπει επίσης να ισχύει με την επιφύλαξη του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁹⁾.
- (65) Προκειμένου να ασκούν ουσιαστική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, οι εταιρείες θα πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα ώστε να εξασφαλίζεται αποτελεσματική συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους για τη διαδικασία ανάληψης των δράσεων δέουσας επιμέλειας. Με την επιφύλαξη της οδηγίας (ΕΕ) 2016/943, η αποτελεσματική συνεργασία θα πρέπει να καλύπτει την παροχή συναφών και ολοκληρωμένων πληροφοριών στους διαβουλευόμενους ενδιαφερόμενους, καθώς και τη συνεχή διαβούλευση που επιτρέπει πραγματική αλληλεπίδραση και διάλογο στο κατάλληλο επίπεδο, όπως σε επίπεδο έργου ή εγκατάστασης, και με την κατάλληλη περιοδικότητα. Η ουσιαστική συνεργασία με τους διαβουλευόμενους ενδιαφερόμενους θα πρέπει να λαμβάνει δέοντως υπόψη φραγμούς στη συμμετοχή, να διασφαλίζει ότι οι ενδιαφερόμενοι δεν υφίστανται αντίποινα και αντεκδικήσεις, μεταξύ άλλων με τη διατήρηση της εμπιστευτικότητας και της ανωνυμίας, και να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες των ευάλωτων ενδιαφερομένων, καθώς και σε αλληλεπικαλυπτόμενα τρωτά σημεία και διασταυρούμενους παράγοντες, μεταξύ άλλων λαμβάνοντας υπόψη ομάδες και κοινότητες που ενδεχομένως επηρεάζονται, για παράδειγμα εκείνες που προστατεύονται με βάση τη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Λαών και εκείνες που καλύπτονται από τη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τους Υπερασπιστές των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων. Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες δεν θα είναι δυνατή η ουσιαστική συνεργασία με τους διαβουλευόμενους ενδιαφερόμενους, ή περιπτώσεις στις οποίες είναι χρήσιμη η επαφή με την οπτική γωνία επιπλέον εμπειρογνομόνων για να μπορέσει η εταιρεία να συμμορφωθεί πλήρως με τις απαιτήσεις της παρούσας οδηγίας. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι εταιρείες θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για να διαβουλευονται με εμπειρογνομόνες, όπως οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ή φυσικά ή νομικά πρόσωπα που υπερασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα ή το περιβάλλον, προκειμένου να εξασφαλίσουν αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με πραγματικές ή δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις. Η διαβούλευση με τους εργαζομένους και τους εκπροσώπους τους θα πρέπει να διεξάγεται σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης και, κατά περίπτωση, το εθνικό δίκαιο και τις συλλογικές συμβάσεις και με την επιφύλαξη των εφαρμοστέων δικαιωμάτων τους στην πληροφόρηση, τη διαβούλευση και τη συμμετοχή, και ιδίως εκείνα που καλύπτονται από τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης στον τομέα της απασχόλησης και των κοινωνικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της οδηγίας 2001/86/ΕΚ του Συμβουλίου⁽²⁰⁾, της οδηγίας 2002/14/ΕΚ⁽²¹⁾ και της οδηγίας 2009/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²²⁾. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, θεωρείται ότι στους εργαζομένους συγκαταλέγονται οι εργαζόμενοι προσωρινής απασχόλησης και άλλοι εργαζόμενοι σε μη τυπικές μορφές απασχόλησης, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν τα κριτήρια καθορισμού της ιδιότητας του εργαζομένου που έχει θέσει το ΔΕΕ. Κατά τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων, οι εταιρείες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να βασίζονται σε κλαδικές πρωτοβουλίες στον βαθμό που αυτές ενδείκνυνται για τη στήριξη της αποτελεσματικής συνεργασίας. Η χρήση κλαδικών ή πολυμερών πρωτοβουλιών δεν αρκεί καθαυτή για την εκπλήρωση της υποχρέωσης διαβούλευσης με τους εργαζομένους και τους εκπροσώπους τους.

⁽¹⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2859 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2023, για τη θέσπιση ευρωπαϊκού ενιαίου σημείου πρόσβασης το οποίο παρέχει κεντρική πρόσβαση σε πληροφορίες διαθέσιμες στο κοινό σε σχέση με τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, τις κεφαλαιαγορές και τη βιωσιμότητα (ΕΕ L, 2023/2859, 20.12.2023).

⁽¹⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την κατάχρηση της αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 2003/124/ΕΚ, 2003/125/ΕΚ και 2004/72/ΕΚ (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 1),

⁽²⁰⁾ Οδηγία 2001/86/ΕΚ του Συμβουλίου, της 8ης Οκτωβρίου 2001, για τη συμπλήρωση του καταστατικού της ευρωπαϊκής εταιρείας όσον αφορά το ρόλο των εργαζομένων (ΕΕ L 294 της 10.11.2001, σ. 22).

⁽²¹⁾ Οδηγία 2002/14/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2002, περί θεσπίσεως γενικού πλαισίου ενημερώσεως και διαβουλεύσεως των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα — Κοινή δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για την εκπροσώπηση των εργαζομένων (ΕΕ L 80 της 23.3.2002, σ. 29).

⁽²²⁾ Οδηγία 2009/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Μαΐου 2009, για τη θέσπιση ευρωπαϊκού συμβουλίου εργαζομένων ή διαδικασίας σε επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας με σκοπό να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι και να ζητείται η γνώμη τους (ΕΕ L 122 της 16.5.2009, σ. 28).

- (66) Προκειμένου να δοθούν στις εταιρείες εργαλεία που θα τις βοηθούν να συμμορφωθούν με τις οικείες απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας κατά μήκος των αλυσίδων δραστηριοτήτων τους, η Επιτροπή, σε διαβούλευση με τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερόμενους, θα πρέπει να παρέχει καθοδήγηση σχετικά με πρότυπες συμβατικές ρήτρες, οι οποίες θα μπορούν να χρησιμοποιούνται οικειοθελώς από τις εταιρείες ως εργαλείο για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τα άρθρα 10 και 11. Η καθοδήγηση θα πρέπει να αποσκοπεί στη διευκόλυνση της σαφούς κατανομής των καθηκόντων μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών και της συνεχούς συνεργασίας, κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η μετακίνηση των υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία σε επιχειρηματικό εταίρο και να καθίσταται αυτομάτως άκυρη η σύμβαση σε περίπτωση παραβίασης. Η καθοδήγηση θα πρέπει να απηχεί την αρχή ότι δεν αρκεί μόνον η χρήση συμβατικών εγγυήσεων για να θεωρηθεί ότι πληρούνται τα πρότυπα δέουσας επιμέλειας που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.
- (67) Για την παροχή στήριξης και πρακτικών εργαλείων στις εταιρείες ή στις αρχές των κρατών μελών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες θα πρέπει να εκπληρώνουν τις οικείες υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας με πρακτικό τρόπο, και για την παροχή στήριξης στους ενδιαφερόμενους, η Επιτροπή, χρησιμοποιώντας σχετικές διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές και σχετικά διεθνή πρότυπα ως σημείο αναφοράς, και σε διαβούλευση με τα κράτη μέλη και ενδιαφερόμενους, τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, την Ευρωπαϊκή Αρχή Εργασίας, και, κατά περίπτωση, διεθνείς οργανισμούς και άλλους φορείς που διαθέτουν εμπειρογνώσια στον τομέα της δέουσας επιμέλειας, θα πρέπει να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές, μεταξύ άλλων κατευθυντήριες γραμμές γενικής φύσης και κατευθυντήριες γραμμές για συγκεκριμένους τομείς ή συγκεκριμένες δυσμενείς επιπτώσεις και για την αλληλεπίδραση της παρούσας οδηγίας με άλλες νομοθετικές πράξεις της Ένωσης που επιδιώκουν τους ίδιους στόχους και προβλέπουν εκτενέστερες ή ειδικότερες υποχρεώσεις.
- (68) Τα ψηφιακά εργαλεία και οι ψηφιακές τεχνολογίες, όπως αυτά που χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση, την εποπτεία ή τον εντοπισμό πρώτων υλών, αγαθών και προϊόντων κατά μήκος των αξιακών αλυσίδων, για παράδειγμα δορυφόροι, μη επανδρωμένα αεροσκάφη, ραντάρ ή λύσεις βασισμένες σε πλατφόρμα, θα μπορούσαν να στηρίξουν και να μειώσουν το κόστος της συλλογής δεδομένων για τη διαχείριση της αξιακής αλυσίδας, συμπεριλαμβανομένων του προσδιορισμού και της αξιολόγησης δυσμενών επιπτώσεων, της πρόληψης και του μετριασμού, και της παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας των μέτρων δέουσας επιμέλειας. Προκειμένου να βοηθηθούν οι εταιρείες που εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας κατά μήκος της αξιακής αλυσίδας τους, η χρήση τέτοιων εργαλείων και τεχνολογιών θα πρέπει να ενθαρρύνεται και να προωθείται. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα πρέπει να εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές με χρήσιμες πληροφορίες και παραπομπές σε κατάλληλους πόρους. Κατά τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και τεχνολογιών, οι εταιρείες θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη και να αντιμετωπίζουν κατάλληλα τους πιθανούς κινδύνους που συνδέονται με αυτά και να εφαρμόζουν μηχανισμούς για την επαλήθευση της καταλληλότητας των λαμβανόμενων πληροφοριών.
- (69) Μολονότι οι ΜΜΕ δεν περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, θα μπορούσαν να επηρεαστούν από τις διατάξεις της ως εργολάβοι ή υπεργολάβοι εταιρειών που επιπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της. Ωστόσο, στόχος είναι να μετριαστεί η οικονομική ή διοικητική επιβάρυνση για τις ΜΜΕ, πολλές από τις οποίες αντιμετωπίζουν ήδη δυσκολίες στο πλαίσιο της παγκόσμιας οικονομικής και υγειονομικής κρίσης. Προκειμένου να στηρίξουν τις ΜΜΕ, τα κράτη μέλη, με τη στήριξη της Επιτροπής, θα πρέπει να δημιουργήσουν και να θέσουν σε λειτουργία, είτε μεμονωμένα είτε από κοινού, ειδικούς εύχρηστους δικτυακούς τόπους, πύλες ή πλατφόρμες, οι οποίοι θα παρέχουν πληροφορίες και στήριξη στις εταιρείες, και τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να στηρίξουν οικονομικά τις ΜΜΕ και να τις βοηθήσουν να αναπτύξουν ικανότητες. Η στήριξη αυτή θα μπορούσε επίσης να καταστεί προσβάσιμη και, όπου είναι αναγκαίο, να προσαρμοστεί και να επεκταθεί σε ανάντη οικονομικούς φορείς σε τρίτες χώρες. Οι εταιρείες των οποίων επιχειρηματικοί εταίροι είναι ΜΜΕ ενθαρρύνονται επίσης να τη στηρίζουν ώστε να συμμορφώνεται με τα μέτρα δέουσας επιμέλειας και να χρησιμοποιούν δίκαιες, εύλογες, αμερόληπτες και αναλογικές απαιτήσεις έναντι των ΜΜΕ.
- (70) Η Επιτροπή θα πρέπει να δημιουργήσει μια ενιαία υπηρεσία εξυπηρέτησης για την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα. Αυτή η ενιαία υπηρεσία υποστήριξης θα πρέπει να είναι σε θέση να συνεργάζεται και να ζητεί πληροφορίες από τις αρμόδιες εθνικές αρχές σε κάθε κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών υπηρεσιών υποστήριξης, όπου υπάρχουν, ώστε να βοηθάει για παράδειγμα να προσαρμοστούν οι πληροφορίες και η καθοδήγηση στα εθνικά πλαίσια και να διαδοθούν, με την επιφύλαξη της κατανομής των καθηκόντων και των εξουσιών μεταξύ των αρχών στο πλαίσιο των εθνικών συστημάτων. Η ενιαία υπηρεσία υποστήριξης και οι σχετικές εθνικές αρχές θα πρέπει επίσης να βρίσκονται σε στενή επαφή μεταξύ τους, ώστε να διασφαλίζεται η διασυνοριακή συνεργασία.
- (71) Συμπληρωματικά προς τη στήριξη των κρατών μελών προς τις εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, κατά την εφαρμογή δέουσας επιμέλειας, η Επιτροπή μπορεί να αξιοποιεί υφιστάμενα εργαλεία, έργα και άλλες δράσεις της Ένωσης που συμβάλλουν στην εφαρμογή της δέουσας επιμέλειας στην Ένωση και σε τρίτες χώρες. Μπορεί να καταρτίσει νέα μέτρα στήριξης που παρέχουν βοήθεια σε εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, όσον αφορά τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας, μεταξύ των οποίων η δημιουργία ενός παρατηρητηρίου για τη διαφάνεια της αλυσίδας δραστηριοτήτων και η διευκόλυνση κλαδικών ή πολυμερών πρωτοβουλιών.
- (72) Η Επιτροπή θα μπορεί να συμπληρώνει τα μέτρα στήριξης των κρατών μελών αξιοποιώντας τις υφιστάμενες ενωσιακές δράσεις ώστε να βοηθούνται ανάντη οικονομικοί φορείς να αναπτύξουν την ικανότητα αποτελεσματικής πρόληψης και μετριασμού των δυσμενών επιπτώσεων των δραστηριοτήτων και των επιχειρηματικών σχέσεών τους στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, με ιδιαίτερη προσοχή στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μικροκαλλιεργητές. Η Ένωση

και τα κράτη μέλη της παροτρύνονται, εντός των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, να χρησιμοποιούν τους οικείους μηχανισμούς γειτονίας, ανάπτυξης και διεθνούς συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένων εμπορικών συμφωνιών, για τη στήριξη των κυβερνήσεων τρίτων χωρών και των ανάντη οικονομικών φορέων σε τρίτες χώρες ώστε να αντιμετωπίσουν τις δυσμενείς επιπτώσεις των δραστηριοτήτων τους και των ανάντη επιχειρηματικών τους σχέσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον. Στο πλαίσιο αυτό, θα μπορούν να συνεργάζονται με τις κυβερνήσεις χωρών εταίρων, τον τοπικό ιδιωτικό τομέα και ενδιαφερομένους για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων των δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον.

- (73) Η παρούσα οδηγία αποτελεί σημαντικό νομοθετικό εργαλείο για τη διασφάλιση της εταιρικής μετάβασης σε μια βιώσιμη οικονομία, μεταξύ άλλων για τη μείωση των υπαρξιακών ζημιών και του κόστους της κλιματικής αλλαγής, τη διασφάλιση της ευθυγράμμισης με το παγκόσμιο μηδενικό ισοζύγιο έως το 2050, την αποφυγή τυχόν παραπληνητικών ισχυρισμών σχετικά με την εν λόγω ευθυγράμμιση και τον τερματισμό της προβολής οικολογικού προσώπιου, της παραπληροφόρησης και της επέκτασης των ορυκτών καυσίμων παγκοσμίως, προκειμένου να επιτευχθούν οι διεθνείς και ευρωπαϊκοί στόχοι για το κλίμα. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η παρούσα οδηγία συμβάλλει αποτελεσματικά στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, οι εταιρείες θα πρέπει να εγκρίνουν και να θέσουν σε εφαρμογή σχέδιο μετάβασης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, το οποίο αποσκοπεί να διασφαλίσει, μέσω κάθε δυνατής προσπάθειας, ότι το επιχειρηματικό μοντέλο και η στρατηγική της εταιρείας συνάδουν με τη μετάβαση σε μια βιώσιμη οικονομία και με τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη στον 1,5 °C σύμφωνα με τη συμφωνία του Παρισιού και τον στόχο της επίτευξης κλιματικής ουδετερότητας, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119, συμπεριλαμβανομένων των ενδιάμεσων στόχων του και του στόχου για κλιματική ουδετερότητα το 2050. Το σχέδιο θα πρέπει να εξετάζει, κατά περίπτωση, την έκθεση της εταιρείας σε δραστηριότητες που σχετίζονται με τον άνθρακα, το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο. Οι απαιτήσεις αυτές θα πρέπει να νοούνται ως υποχρέωση προσπάθειας και όχι ως υποχρέωση επίτευξης αποτελεσμάτων. Δεδομένου ότι πρόκειται για υποχρέωση προσπάθειας, θα πρέπει να λαμβάνονται δεινώς υπόψη η πρόοδος που σημειώνουν οι εταιρείες, καθώς και η πολυπλοκότητα και ο εξελισσόμενος χαρακτήρας της κλιματικής μετάβασης. Αν και οι εταιρείες θα πρέπει να επιδιώκουν την επίτευξη των στόχων μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που περιλαμβάνονται στα σχέδιά τους, ενδέχεται να μην μπορέσουν να επιτύχουν τους στόχους αυτούς λόγω ειδικών περιστάσεων, που καθιστούν την προσπάθεια μη εύλογη. Το σχέδιο θα πρέπει να περιλαμβάνει στόχους που υπόκεινται σε χρονικούς περιορισμούς και σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή για το 2030 και φτάνουν έως το 2050, κατανεμημένοι ανά πενταετία, με βάση αδιάσειστα επιστημονικά στοιχεία και, κατά περίπτωση, απόλυτους στόχους μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για το πεδίο εφαρμογής 1, το πεδίο εφαρμογής 2 και το πεδίο εφαρμογής 3. Στο πλαίσιο του σχεδίου θα πρέπει να αναπτύσσονται εκτελεστικές δράσεις για την επίτευξη των κλιματικών στόχων της εταιρείας, τα δε σχέδια θα πρέπει να βασίζονται σε αδιάσειστα επιστημονικά στοιχεία, δηλαδή στοιχεία επαληθευμένα από ανεξάρτητους επιστημονικούς φορείς που συνάδουν με τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη στον 1,5 °C, όπως ορίζει η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) και λαμβανομένων υπόψη των συστάσεων της Ευρωπαϊκής Επιστημονικής Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή. Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να υποχρεούνται να εποπτεύουν τουλάχιστον την έγκριση και τον σχεδιασμό του σχεδίου και τις επικαιροποιήσεις του, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην παρούσα οδηγία. Δεδομένου ότι το περιεχόμενο του σχεδίου μετάβασης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής θα πρέπει να συνάδει με τις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων δυνάμει της οδηγίας 2013/34/ΕΕ όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες, οι εταιρείες που υποβάλλουν τέτοιο σχέδιο δυνάμει της οδηγίας 2013/34/ΕΕ θα πρέπει να θεωρείται ότι έχουν συμμορφωθεί με τη συγκεκριμένη υποχρέωση έγκρισης σχεδίου δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Παρότι η υποχρέωση έγκρισης σχεδίου θα θεωρείται ότι έχει εκπληρωθεί, οι εταιρείες θα πρέπει και πάλι να συμμορφώνονται με την υποχρέωσή τους να θέσουν σε εφαρμογή το εν λόγω σχέδιο μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και να το επικαιροποιούν κάθε 12 μήνες προκειμένου να αξιολογούν την πρόοδο που έχει γίνει προς την επίτευξη των στόχων του.
- (74) Προκειμένου να είναι δυνατή η αποτελεσματική εποπτεία και, όπου απαιτείται, η επιβολή της παρούσας οδηγίας σε σχέση με εταιρείες τρίτων χωρών, οι εν λόγω εταιρείες θα πρέπει να διορίσουν εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο στην Ένωση, με επαρκώς ισχυρή εντολή, και να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους τους. Ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος θα πρέπει να μπορεί να ενεργεί επίσης ως σημείο επαφής, υπό τον όρο ότι πληρούνται οι σχετικές απαιτήσεις της παρούσας οδηγίας. Εάν η εταιρεία τρίτης χώρας δεν ορίσει τον εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο, όλα τα κράτη μέλη στα οποία δραστηριοποιείται η εταιρεία θα πρέπει να είναι αρμόδια για την επιβολή της εκπλήρωσης της εν λόγω υποχρέωσης, ιδίως όσον αφορά τον ορισμό φυσικού ή νομικού προσώπου σε ένα από τα κράτη μέλη στα οποία δραστηριοποιείται, σύμφωνα με το πλαίσιο επιβολής που ορίζεται στο εθνικό δίκαιο. Τα κράτη μέλη που επιβάλλουν πρώτα την εκπλήρωση μιας τέτοιας υποχρέωσης θα πρέπει να ενημερώνουν τις εποπτικές αρχές των άλλων κρατών μελών μέσω ενός ευρωπαϊκού δικτύου εποπτικών αρχών, ούτως ώστε άλλα κράτη μέλη να μην διορίζουν επιπλέον φυσικά ή νομικά πρόσωπα ως εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους.
- (75) Προκειμένου να διασφαλιστούν η παρακολούθηση της ορθής εφαρμογής των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας των εταιρειών και η ενδεδειγμένη επιβολή της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίσουν μία ή περισσότερες εθνικές εποπτικές αρχές. Οι εποπτικές αυτές αρχές θα πρέπει να είναι δημόσιου χαρακτήρα, ανεξάρτητες από τις εταιρείες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας ή άλλα συμφέροντα της αγοράς, και απαλλαγμένες από συγκρούσεις συμφερόντων και άμεσες ή έμμεσες εξωτερικές επιρροές. Προκειμένου να ασκούν αμερόληπτα τις εξουσίες τους, οι εν λόγω εποπτικές αρχές δεν θα πρέπει ούτε να ζητούν ούτε να λαμβάνουν οδηγίες από κανέναν. Σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι σε κάθε εποπτική αρχή παρέχονται οι ανθρώπινοι και οικονομικοί πόροι που απαιτούνται για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων της και άσκηση των εξουσιών της. Θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να διεξάγουν έρευνες, με δική τους πρωτοβουλία ή βάσει τεκμηριωμένων ανησυχιών που διατυπώνονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Οι έρευνες αυτές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση,

επιτόπιες επιθεωρήσεις και ακρόαση των σχετικών ενδιαφερομένων. Στις περιπτώσεις όπου υπάρχουν αρμόδιες αρχές βάσει τομεακής νομοθεσίας, τα κράτη μέλη θα μπορούν να ορίσουν τις εν λόγω αρχές υπεύθυνες για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας στους τομείς αρμοδιότητάς τους. Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να δημοσιεύουν και να καθιστούν διαθέσιμη σε δικτυακό τόπο ετήσια έκθεση σχετικά με τις προηγούμενες δραστηριότητές τους, συμπεριλαμβανομένων των σοβαρότερων παραβιάσεων που εντοπίστηκαν. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν έναν προσβάσιμο μηχανισμό για την παραλαβή τεκμηριωμένων ανησυχιών, δωρεάν ή έναντι τέλους αποκλειστικά για την κάλυψη διοικητικών δαπανών, και να διασφαλίζουν τη διάθεση στο ευρύ κοινό πρακτικών πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο άσκησης αυτού του δικαιώματος.

- (76) Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική επιβολή των διατάξεων του εθνικού δικαίου μεταφοράς της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέψουν αποτρεπτικές, αναλογικές και αποτελεσματικές κυρώσεις για παραβάσεις των εν λόγω μέτρων. Για να είναι αποτελεσματικό το εν λόγω καθεστώς κυρώσεων, οι κυρώσεις που επιβάλλονται από τις εθνικές εποπτικές αρχές θα πρέπει να περιλαμβάνουν χρηματικές κυρώσεις και δημόσια δήλωση στην οποία θα αναφέρεται η υπεύθυνη εταιρεία και η φύση της παράβασης, εάν η εταιρεία δεν συμμορφωθεί με την απόφαση επιβολής χρηματικής κύρωσης εντός της ισχύουσας χρονικής προθεσμίας. Αυτό το καθεστώς κυρώσεων δεν θίγει την εξουσία απόσυρσης των προϊόντων και απαγόρευσης της διάθεσής τους, της κυκλοφορίας τους στην αγορά και της εξαγωγής τους στο πλαίσιο άλλων νομοθετικών πράξεων της Ένωσης που προβλέπουν πιο εκτεταμένες ή πιο συγκεκριμένες υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας, όπως ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/1115. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι, όταν επιβάλλονται χρηματικές κυρώσεις, είναι ανάλογες προς τον καθαρό κύκλο εργασιών της εταιρείας σε παγκόσμιο επίπεδο. Ωστόσο, αυτό δεν θα πρέπει να υποχρεώνει τα κράτη μέλη να βασίζονται, σε κάθε περίπτωση, τις χρηματικές κυρώσεις αποκλειστικά και μόνο στον καθαρό κύκλο εργασιών της εταιρείας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποφασίζουν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, εάν οι κυρώσεις θα πρέπει να επιβάλλονται απευθείας από τις εποπτικές αρχές, σε συνεργασία με άλλες αρχές ή κατόπιν αιτήματος στις αρμόδιες δικαστικές αρχές. Προκειμένου να διασφαλιστεί η δημόσια εποπτεία της εφαρμογής των κανόνων που ορίζονται στην παρούσα οδηγία, οι αποφάσεις των εποπτικών αρχών οι οποίες επιβάλλουν κυρώσεις σε εταιρείες λόγω μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου για τη μεταφορά της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να δημοσιεύονται, να αποστέλλονται στο ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών και να παραμένουν διαθέσιμες στο κοινό για τουλάχιστον τρία έτη. Η δημοσιευμένη απόφαση δεν θα πρέπει να περιέχει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²³⁾. Η δημοσίευση της επωνυμίας της εταιρείας θα πρέπει να επιτρέπεται ακόμη και αν περιέχει το όνομα φυσικού προσώπου.
- (77) Προκειμένου να αποφευχθεί η τεχνητή μείωση ενδεχόμενων διοικητικών προστίμων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι, κατά την επιβολή χρηματικής κύρωσης σε εταιρεία που ανήκει σε όμιλο, τέτοιου είδους κυρώσεις υπολογίζονται λαμβάνοντας υπόψη τον ενοποιημένο κύκλο εργασιών που υπολογίζεται στο επίπεδο της τελικής μητρικής εταιρείας.
- (78) Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεπής εφαρμογή και επιβολή των διατάξεων του εθνικού δικαίου που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, οι εθνικές εποπτικές αρχές θα πρέπει να συνεργάζονται και να συντονίζουν τη δράση τους. Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει να συσταθεί από την Επιτροπή ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών και οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να αλληλοβοηθούνται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και να παρέχουν αμοιβαία συνδρομή.
- (79) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα θύματα δυσμενών επιπτώσεων έχουν αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη και σε αποζημίωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποχρεούνται να θεσπίζουν κανόνες που θα διέπουν την αστική ευθύνη των εταιρειών για ζημία που προκαλείται σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, υπό την προϋπόθεση ότι η εταιρεία, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, δεν απέτρεψε ή δεν μετρίασε πιθανές δυσμενείς επιπτώσεις ή δεν τερμάτισε πραγματικές επιπτώσεις ή δεν ελαχιστοποίησε την έκτασή τους, με αποτέλεσμα να προκληθεί ζημία στο φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Η ζημία που προκαλείται στα προστατευόμενα έννομα συμφέροντα ενός προσώπου θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, για παράδειγμα ο θάνατος, η σωματική ή ψυχολογική βλάβη, η στέρηση της προσωπικής ελευθερίας, η απώλεια της ανθρώπινης αξιοπρέπειας ή η φθορά της προσωπικής περιουσίας. Η προϋπόθεση ότι η ζημία πρέπει να προκαλείται σε ένα πρόσωπο ως αποτέλεσμα της μη συμμόρφωσης της εταιρείας με την υποχρέωση αντιμετώπισης των δυσμενών επιπτώσεων, όταν η καταπάτηση ή η παραβίαση του δικαιώματος, της απαγόρευσης ή της υποχρέωσης που απαριθμούνται στο παράρτημα της παρούσας οδηγίας έχει ως αποτέλεσμα τις δυσμενείς επιπτώσεις που θα έπρεπε να είχαν αντιμετωπιστεί, αποσκοπεί στην προστασία του φυσικού ή νομικού προσώπου στο οποίο προκαλείται η ζημία, θα πρέπει δε να νοείται ότι δεν καλύπτονται απορρέουσες βλάβες (που προκαλούνται έμμεσα σε άλλα πρόσωπα που δεν είναι θύματα δυσμενών επιπτώσεων και τα οποία δεν προστατεύονται από τα δικαιώματα, τις απαγορεύσεις ή τις υποχρεώσεις που απαριθμούνται στο παράρτημα της παρούσας οδηγίας). Για παράδειγμα, εάν υπάλληλος εταιρείας υπέστη ζημία λόγω της παραβίασης, εκ μέρους της εταιρείας, των προτύπων ασφάλειας στον χώρο εργασίας, ο εκμισθωτής της κατοικίας του εν λόγω εργαζομένου δεν θα πρέπει να μπορεί να ασκήσει αγωγή κατά της εταιρείας για οικονομική ζημία που υπέστη λόγω της αδυναμίας του εργαζομένου να καταβάλει το μίσθωμα. Η αιτιώδης συνάφεια στο πλαίσιο της αστικής ευθύνης δεν ρυθμίζεται από την παρούσα οδηγία, εξαιρουμένων των περιπτώσεων στις οποίες οι εταιρείες δεν θα πρέπει να θεωρούνται υπεύθυνες δυνάμει

⁽²³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

της παρούσας οδηγίας, εφόσον η ζημία προκαλείται μόνον από τους επιχειρηματικούς εταίρους στις αλυσίδες δραστηριοτήτων των εταιρειών (η λεγόμενη «άμεση σύνδεση με», όπως αναφέρεται στο διεθνές πλαίσιο). Τα θύματα θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα πλήρους αποζημίωσης για τη ζημία που προκλήθηκε σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και σύμφωνα με την εν λόγω κοινή αρχή. Θα πρέπει να απαγορεύεται η αποτροπή μέσω καταβολής αποζημίωσης (αποζημίωσης που έχει χαρακτήρα κύρωσης) ή μέσω οποιασδήποτε άλλης μορφής υπερβολικής αποζημίωσης.

- (80) Εφόσον οι δυσμενείς επιπτώσεις θα πρέπει να ιεραρχούνται ανάλογα με τη σοβαρότητα και την πιθανότητα εμφάνισής τους και να αντιμετωπίζονται ταυτόχρονα στην πλήρη έκταση όλων των δυσμενών επιπτώσεων που έχουν προσδιοριστεί, μια εταιρεία δεν θα πρέπει να ευθύνεται, δυνάμει της παρούσας οδηγίας, για τυχόν ζημιές που απορρέουν από λιγότερο σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις που δεν έχουν ακόμη αντιμετωπιστεί. Ωστόσο, η ορθότητα της ιεράρχησης των δυσμενών επιπτώσεων από την εταιρεία θα πρέπει να αξιολογείται όταν προσδιορίζεται το αν πληρούνταν οι προϋποθέσεις για την ευθύνη της εταιρείας στο πλαίσιο της αξιολόγησης πιθανής παράβασης, εκ μέρους της εταιρείας, της υποχρέωσής της να αντιμετωπίσει επαρκώς τις δυσμενείς επιπτώσεις που έχουν προσδιοριστεί.
- (81) Το καθεστώς ευθύνης δεν ρυθμίζει ποιος θα πρέπει να αποδεικνύει την εκπλήρωση των προϋποθέσεων όσον αφορά την ευθύνη με βάση τις περιστάσεις της υπόθεσης ή υπό ποιες προϋποθέσεις μπορούν να κινηθούν οι αστικές διαδικασίες και, ως εκ τούτου, τα ζητήματα αυτά επαφίενται στο εθνικό δίκαιο.
- (82) Προκειμένου να διασφαλιστεί το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 παράγραφος 3 του Διεθνούς συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, στο άρθρο 8 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και στο άρθρο 9 παράγραφος 3 της σύμβασης σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα (σύμβαση του Aarhus), με την παρούσα οδηγία αντιμετωπίζονται ορισμένα πρακτικά και διαδικαστικά εμπόδια σε επίπεδο δικαιοσύνης για τα θύματα δυσμενών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των δυσκολιών πρόσβασης σε αποδεικτικά στοιχεία, της περιορισμένης διάρκειας των προθεσμιών παραγραφής, της απουσίας κατάλληλων μηχανισμών για αντιπροσωπευτικές αγωγές και του απαγορευτικού κόστους των διαδικασιών αστικής ευθύνης.
- (83) Όταν ενάγων υποβάλλει εμπειρισταωμένη αιτιολόγηση στην οποία περιλαμβάνονται ευλόγως διαθέσιμα πραγματικά περιστατικά και αποδεικτικά στοιχεία που επαρκούν για να υποστηριχτεί το παραδεκτό της αξίωσής του για αποζημίωση και να δηλωθεί ότι πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία βρίσκονται υπό τον έλεγχο της εταιρείας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα δικαστήρια μπορούν να διατάξουν την εταιρεία να κοινοποιήσει τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία σύμφωνα με το εθνικό δικονομικό δίκαιο, περιορίζοντας παράλληλα την εν λόγω κοινοποίηση σε ό,τι είναι αναγκαίο και αναλογικό. Για τον σκοπό αυτό, τα εθνικά δικαστήρια θα πρέπει να εξετάζουν τον βαθμό στον οποίο η αξίωση ή η υπεράσπιση υποστηρίζεται από πραγματικά περιστατικά και αποδεικτικά στοιχεία που διατίθενται και που δικαιολογούν τον αίτημα κοινοποίησης την έκταση και το κόστος της κοινοποίησης, καθώς και τα ένομα συμφέροντα όλων των εμπλεκόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης μη προσδιορισμένων αναζητήσεων πληροφοριών που είναι απίθανο να είναι σημαντικές για τα διάδικα μέρη. Όταν τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία περιέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες, τα εθνικά δικαστήρια θα πρέπει να μπορούν να διατάσσουν την κοινοποίησή τους μόνον εφόσον κρίνουν ότι είναι σημαντικές για την αγωγή αποζημίωσης και να θα πρέπει να λαμβάνουν αποτελεσματικά μέτρα για την προστασία των εν λόγω πληροφοριών.
- (84) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν τις εύλογες προϋποθέσεις υπό τις οποίες κάθε φερόμενος ως ζημιωθείς θα πρέπει να είναι σε θέση να εξουσιοδοτεί συνδικαλιστική οργάνωση, μη κυβερνητική οργάνωση ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή περιβαλλοντική οργάνωση ή άλλη μη κυβερνητική οργάνωση και, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, εθνικούς οργανισμούς ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που έχουν την έδρα τους σε οποιοδήποτε κράτος μέλος, να ασκούν αγωγές αστικής ευθύνης για την επιβολή των δικαιωμάτων των θυμάτων, όταν οι εν λόγω οντότητες συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που ορίζονται στο εθνικό δίκαιο, για παράδειγμα, όταν διατηρούν δική τους μόνιμη παρουσία και, σύμφωνα με το καταστατικό τους, δεν δραστηριοποιούνται εμπορικά ή όχι μόνο προσωρινά στον τομέα της πραγμάτωσης των δικαιωμάτων που προστατεύονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας ή των αντίστοιχων δικαιωμάτων στο εθνικό δίκαιο. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω διατάξεων της εθνικής πολιτικής δικονομίας όσον αφορά εξουσιοδότηση για την εκπροσώπηση του θύματος στο πλαίσιο παρέμβασης τρίτου, με βάση τη ρητή συναίνεση του φερόμενου ως ζημιωθέντος, και δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται ως απαίτηση από τα κράτη μέλη να επεκτείνουν τις διατάξεις του εθνικού δικαίου που αφορούν τις αντιπροσωπευτικές αγωγές, όπως ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2020/1828 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁴⁾.
- (85) Οι προθεσμίες παραγραφής για την άσκηση αγωγών αστικής ευθύνης για αποζημίωση θα πρέπει να είναι τουλάχιστον πέντε έτη και, σε κάθε περίπτωση, να μην είναι συντομότερες από την προθεσμία παραγραφής που προβλέπεται στα γενικά εθνικά καθεστώτα αστικής ευθύνης. Οι εθνικοί κανόνες σχετικά με την έναρξη, τη διάρκεια, την αναστολή ή τη διακοπή των προθεσμιών παραγραφής δεν θα πρέπει να παρεμποδίζουν αδικαιολόγητα την άσκηση αγωγών αποζημίωσης και, σε κάθε περίπτωση, δεν θα πρέπει να είναι πιο περιοριστικοί από τους κανόνες για τα εθνικά γενικά καθεστώτα αστικής ευθύνης.

⁽²⁴⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2020/1828 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2020, σχετικά με τις αντιπροσωπευτικές αγωγές για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών και για την κατάργηση της οδηγίας 2009/22/ΕΚ (ΕΕ L 409 της 4.12.2020, σ. 1).

- (86) Επιπλέον, για τη διασφάλιση μέσων έννομης προστασίας, οι ενάγοντες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ζητούν ασφαλιστικά μέτρα με τη μορφή οριστικού ή προσωρινού μέτρου για την παύση των παραβάσεων των διατάξεων του εθνικού τους δικαίου που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με την παρούσα οδηγία με την πραγματοποίηση ενέργειας ή διακοπή συμπεριφοράς.
- (87) Όσον αφορά τους κανόνες για την αστική ευθύνη, η αστική ευθύνη μιας εταιρείας για ζημίες που προκύπτουν λόγω μη επίδειξης επαρκούς δέουσας επιμέλειας θα πρέπει να μη θίγει την αστική ευθύνη των θυγατρικών της ή την αντίστοιχη αστική ευθύνη των άμεσων και έμμεσων επιχειρηματικών εταιρών στην αλυσίδα δραστηριοτήτων της. Όταν η εταιρεία έχει προκαλέσει τη ζημία από κοινού με τη θυγατρική ή τον επιχειρηματικό εταίρο της, θα πρέπει να ευθύνεται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με αυτήν τη θυγατρική ή αυτόν τον επιχειρηματικό εταίρο. Αυτό θα πρέπει να συνάδει με το εθνικό δικαιο σχετικά με τους όρους της αλληλεγγύως και εις ολόκληρον ευθύνης, και με την επιφύλαξη τυχόν ενωσιακού ή εθνικού δικαίου σχετικά με την αλληλεγγύως και εις ολόκληρον ευθύνη, καθώς και σχετικά με τα δικαιώματα αναγωγής για την πλήρη αποζημίωση που καταβάλλεται από ένα μέρος που ευθύνεται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον.
- (88) Οι κανόνες για την αστική ευθύνη της παρούσας οδηγίας δεν θα πρέπει να θίγουν τους ενωσιακούς ή εθνικούς κανόνες σχετικά με την αστική ευθύνη για δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα ή δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις οι οποίοι προβλέπουν ευθύνη σε καταστάσεις που δεν καλύπτονται από την παρούσα οδηγία ή προβλέπουν αυστηρότερη ευθύνη σε σύγκριση με αυτήν. Ένα αυστηρότερο καθεστώς ευθύνης θα πρέπει επίσης να νοείται ως καθεστώς αστικής ευθύνης που προβλέπει ευθύνη και στις περιπτώσεις στις οποίες δεν θα προέκυπτε ευθύνη της εταιρείας από την εφαρμογή των κανόνων περί ευθύνης δυνάμει της παρούσας οδηγίας.
- (89) Όσον αφορά την αστική ευθύνη που προκύπτει από δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις, τα πρόσωπα που υφίστανται ζημία μπορούν να αξιώσουν αποζημίωση δυνάμει της παρούσας οδηγίας ακόμα και στην περίπτωση αλληλεπικάλυψης τέτοιων αξιώσεων με αξιώσεις που αφορούν ανθρώπινα δικαιώματα.
- (90) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα θύματα παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και περιβαλλοντικής ζημίας μπορούν να ασκήσουν αγωγή αποζημίωσης και να αξιώσουν αποζημίωση για ζημίες που η εταιρεία προκάλεσε εκ προθέσεως ή εξ αμελείας λόγω μη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας που απορρέουν από την παρούσα οδηγία, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι οι διατάξεις του εθνικού δικαίου για τη μεταφορά στην εθνική έννομη τάξη του καθεστώτος αστικής ευθύνης που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία είναι επιτακτικής υποχρεωτικής εφαρμογής στις περιπτώσεις όπου το δικαίο που εφαρμόζεται σε τέτοιες αξιώσεις δεν είναι το εθνικό δικαίο κράτους μέλους, όπως θα μπορούσε να ισχύει, για παράδειγμα, σύμφωνα με τους διεθνείς κανόνες ιδιωτικού δικαίου όταν η ζημία επέρχεται σε τρίτη χώρα. Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι οι απαιτήσεις όσον αφορά τον προσδιορισμό των φυσικών ή νομικών προσώπων που μπορούν να ασκήσουν την αγωγή, την περίοδο παραγραφής και την κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων έχουν επιτακτική υποχρεωτική εφαρμογή. Κατά τη μεταφορά στο οικείο εθνικό δικαίο του καθεστώτος αστικής ευθύνης που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία και κατά την επιλογή των μεθόδων για την επίτευξη των εν λόγω αποτελεσμάτων, τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να μπορούν να λαμβάνουν υπόψη όλους τους σχετικούς εθνικούς κανόνες στον βαθμό που απαιτούνται για τη διασφάλιση της προστασίας των θυμάτων και είναι ζωτικής σημασίας για τη διαφύλαξη των δημόσιων συμφερόντων των κρατών μελών, όπως της πολιτικής, κοινωνικής ή οικονομικής οργάνωσής τους.
- (91) Το καθεστώς αστικής ευθύνης δυνάμει της παρούσας οδηγίας δεν θα πρέπει να θίγει την οδηγία 2004/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁵⁾. Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εμποδίζει τα κράτη μέλη να επιβάλλουν πρόσθετες, αυστηρότερες υποχρεώσεις στις εταιρείες ή να λαμβάνουν με άλλον τρόπο περαιτέρω μέτρα που έχουν τους ίδιους στόχους με την οδηγία 2004/35/ΕΚ.
- (92) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις του εθνικού δικαίου μεταφοράς της παρούσας οδηγίας ή από την προαιρετική εφαρμογή τους συνιστά περιβαλλοντική και/ή κοινωνική πτυχή ή στοιχείο που οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, σύμφωνα με τις οδηγίες 2014/23/ΕΕ⁽²⁶⁾, 2014/24/ΕΕ⁽²⁷⁾ και 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁸⁾, να λαμβάνουν υπόψη στο πλαίσιο των κριτηρίων ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων και συμβάσεων παραχώρησης ή να καθορίζουν σε σχέση με την εκτέλεση των εν λόγω συμβάσεων. Οι αναθέτουσες αρχές και οντότητες μπορούν να αποκλείουν ή να υποχρεώνονται από τα κράτη μέλη να αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία δημόσιων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένης διαδικασίας ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης, κατά περίπτωση, οποιονδήποτε οικονομικό φορέα εφόσον μπορούν να αποδείξουν, με κάθε πρόσφορο μέσο, παραβίαση των εφαρμοστέων υποχρεώσεων στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που απορρέουν από ορισμένες διεθνείς συμφωνίες που έχουν επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη και απαριθμούνται στις εν λόγω οδηγίες, ή ότι ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του. Για να διασφαλιστεί η συνέπεια της νομοθεσίας της ΕΕ και να

⁽²⁵⁾ Οδηγία 2004/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας (ΕΕ L 143 της 30.4.2004, σ. 56).

⁽²⁶⁾ Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 1).

⁽²⁷⁾ Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 65).

⁽²⁸⁾ Οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 243).

υποστηριχθεί η εφαρμογή, η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει κατά πόσον είναι σκόπιμο να επικαιροποιηθεί οποιαδήποτε από αυτές τις οδηγίες, ιδίως όσον αφορά τις απαιτήσεις και τα μέτρα που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη για να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις βιωσιμότητας και δέουσας επιμέλειας καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών δημόσιων συμβάσεων και συμβάσεων παραχώρησης.

- (93) Τα πρόσωπα που εργάζονται για εταιρείες που υπόκεινται σε υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία ή που έρχονται σε επαφή με τέτοιες εταιρείες στο πλαίσιο των εργασιακών τους δραστηριοτήτων μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στην αποκάλυψη παραβάσεων των διατάξεων του εθνικού δικαίου μεταφοράς της παρούσας οδηγίας. Ως εκ τούτου, μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη και την αποτροπή τέτοιων παραβάσεων και στην ενίσχυση της επιβολής της παρούσας οδηγίας. Η οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 θα πρέπει, επομένως, να εφαρμόζεται στην αναφορά κάθε παράβασης των διατάξεων του εθνικού δικαίου μεταφοράς της παρούσας οδηγίας και στην προστασία των προσώπων που αναφέρουν τέτοιες παραβάσεις.
- (94) Προς ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου, η δυνατότητα εφαρμογής, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 σε περιπτώσεις αναφοράς παραβάσεων των διατάξεων του εθνικού δικαίου μεταφοράς της παρούσας οδηγίας και για την προστασία των προσώπων που αναφέρουν τέτοιες παραβάσεις, θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται στην οδηγία (ΕΕ) 2019/1937. Συνεπώς, το παράρτημα της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως. Εναπόκειται στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι η εν λόγω τροποποίηση αντικατοπτρίζεται στα μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο που έχουν εγκριθεί σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2019/1937.
- (95) Προκειμένου να προσδιοριστούν οι πληροφορίες τις οποίες θα πρέπει να κοινοποιούν οι εταιρείες που δεν υπόκεινται σε απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων βάσει των διατάξεων σχετικά με την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες που προβλέπονται στην οδηγία 2013/34/ΕΕ, όσον αφορά τα θέματα που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 ΣΛΕΕ όσον αφορά τον καθορισμό πρόσθετων κανόνων σχετικά με το περιεχόμενο και τα κριτήρια της εν λόγω υποβολής εκθέσεων, με προσδιορισμό των πληροφοριών σχετικά με την περιγραφή της δέουσας επιμέλειας, των πραγματικών και δυνητικών επιπτώσεων και των μέτρων που λαμβάνονται σχετικά με αυτές. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνομώνων, οι οποίες να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου⁽²⁹⁾. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να διασφαλιστεί η ίση συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα κατά τον ίδιο χρόνο με τους εμπειρογνομόνες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνομόνες τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομώνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.
- (96) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο που συμμορφώνεται με το ενωσιακό δίκαιο για την προστασία των δεδομένων και το δικαίωμα στην προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει της παρούσας οδηγίας πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για τον περιορισμό του σκοπού, την ελαχιστοποίηση των δεδομένων και τον περιορισμό της αποθήκευσης.
- (97) Ζητήθηκε η γνώμη του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽³⁰⁾, ο οποίος γνωμοδότησε στις 17 Μαρτίου 2022.
- (98) Η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλλει περιοδικά εκθέσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και την αποτελεσματικότητά της όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της, ιδίως όσον αφορά την αντιμετώπιση δυσμενών επιπτώσεων. Η πρώτη έκθεση θα πρέπει να καλύπτει, μεταξύ άλλων, τις επιπτώσεις της παρούσας οδηγίας στις ΜΜΕ, το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας όσον αφορά τις εταιρείες που καλύπτονται, το αν ο ορισμός της έννοιας «αλυσίδα δραστηριοτήτων» πρέπει να αναθεωρηθεί, αν το παράρτημα της παρούσας οδηγίας πρέπει να τροποποιηθεί και αν ο κατάλογος των σχετικών διεθνών συμβάσεων που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να τροποποιηθεί, ιδίως λαμβανομένων υπόψη των διεθνών εξελίξεων, το αν οι κανόνες για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και οι εξουσίες των εποπτικών αρχών που αφορούν αυτούς τους κανόνες πρέπει να αναθεωρηθούν, την αποτελεσματικότητα των ισχυόντων σε εθνικό επίπεδο μηχανισμών επιβολής, των κυρώσεων και των κανόνων περί αστικής ευθύνης και το αν απαιτούνται αλλαγές στο επίπεδο εναρμόνισης της παρούσας οδηγίας ώστε να διασφαλιστούν ίσοι όροι ανταγωνισμού για τις εταιρείες στην εσωτερική αγορά. Το συντομότερο δυνατό μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας, αλλά το αργότερο δύο έτη μετά την εν λόγω ημερομηνία, η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την ανάγκη θέσπισης πρόσθετων απαιτήσεων δέουσας επιμέλειας όσον αφορά τη βιωσιμότητα προσαρμοσμένων στις ρυθμιζόμενες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις οι οποίες θα αφορούν την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και επενδυτικών δραστηριοτήτων, και τις επιλογές όσον αφορά τις εν

⁽²⁹⁾ ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

⁽³⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ (ΕΕ L 295 της 21.11.2018, σ. 39).

λόγω απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας, καθώς και τις επιπτώσεις τους, σύμφωνα με τους στόχους της παρούσας οδηγίας, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη άλλες νομοθετικές πράξεις της Ένωσης που εφαρμόζονται στις ρυθμιζόμενες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Η έκθεση θα πρέπει να συνοδεύεται, εάν ενδείκνυται, από νομοθετική πρόταση.

- (99) Εφόσον οι στόχοι της παρούσας οδηγίας, δηλαδή η καλύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων της ενιαίας αγοράς να συμβάλει στη μετάβαση σε βιώσιμη οικονομία και η συμβολή στη βιώσιμη ανάπτυξη μέσω της πρόληψης και του μετριασμού των πραγματικών ή δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον στις αλυσίδες δραστηριοτήτων των εταιρειών, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, αλλά, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων της δράσης, συγκεκριμένα, το γεγονός ότι τα προβλήματα και τα αίτια αυτών των προβλημάτων που αντιμετωπίζονται με την παρούσα οδηγία έχουν διακρατική διάσταση, καθώς πολλές εταιρείες δραστηριοποιούνται σε ενωσιακό ή παγκόσμιο επίπεδο και οι αξιακές αλυσίδες τους επεκτείνονται σε άλλα κράτη μέλη και σε τρίτες χώρες, καθώς και το γεγονός ότι η λήψη μέτρων από μεμονωμένα κράτη μέλη ενέχει τον κίνδυνο να είναι αναποτελεσματική και να επιφέρει τον κατακερματισμό της εσωτερικής αγοράς, μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, τότε η Ένωση μπορεί να θεσπίσει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που διατυπώνεται στο άρθρο 5 ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη αυτών των στόχων,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κανόνες σχετικά με:
  - α) υποχρεώσεις των εταιρειών όσον αφορά τις πραγματικές και τις δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και στο περιβάλλον, οι οποίες συνδέονται με τις δικές τους δραστηριότητες, τις δραστηριότητες των θυγατρικών τους και τις δραστηριότητες που διεξάγονται από τους επιχειρηματικούς εταίρους τους στις αλυσίδες δραστηριοτήτων αυτών των εταιρειών·
  - β) την ευθύνη για παραβάσεις των υποχρεώσεων που αναφέρονται στο σημείο α)· και
  - γ) την υποχρέωση των εταιρειών για έγκριση και θέση σε εφαρμογή σχεδίου μετάβασης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, με το οποίο επιδιώκεται η διασφάλιση, με κάθε δυνατή προσπάθεια, της συμβατότητας του επιχειρηματικού μοντέλου και της στρατηγικής της εταιρείας με τη μετάβαση σε μια βιώσιμη οικονομία και με τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη στον 1,5 °C σύμφωνα με τη Συμφωνία του Παρισιού.
2. Η παρούσα οδηγία δεν συνιστά λόγο μείωσης του επιπέδου προστασίας των ανθρώπινων, των εργασιακών και των κοινωνικών δικαιωμάτων ή του περιβάλλοντος ή του κλίματος που προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο των κρατών μελών, ή από συλλογικές συμβάσεις κατά τον χρόνο έκδοσης της παρούσας οδηγίας.
3. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις υποχρεώσεις στους τομείς των ανθρώπινων, των εργασιακών και των κοινωνικών δικαιωμάτων, και της προστασίας του περιβάλλοντος και της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής βάσει άλλων ενωσιακών νομοθετικών πράξεων. Σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ διάταξης της παρούσας οδηγίας και διάταξης άλλης ενωσιακής νομοθετικής πράξης που επιδιώκει τους ίδιους στόχους και προβλέπει εκτενέστερες ή ειδικότερες υποχρεώσεις, η διάταξη της εν λόγω άλλης ενωσιακής νομοθετικής πράξης υπερισχύει στον βαθμό που υφίσταται σύγκρουση και εφαρμόζονται όσον αφορά τις εν λόγω ειδικές υποχρεώσεις.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις εταιρείες που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία κράτους μέλους και πληρούν μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - α) η εταιρεία απασχολούσε περισσότερους από 1 000 εργαζομένους κατά μέσο όρο και είχε καθαρό παγκόσμιο κύκλο εργασιών άνω των 450 000 000 EUR κατά το τελευταίο οικονομικό έτος για το οποίο έχουν εγκριθεί ή θα έπρεπε να έχουν εγκριθεί ετήσιες οικονομικές καταστάσεις·
  - β) η εταιρεία δεν συμπλήρωσε τα όρια που αναφέρονται στο στοιχείο α), αλλά είναι η τελική μητρική εταιρεία ομίλου που συμπληρώνει τα όρια κατά το τελευταίο οικονομικό έτος για το οποίο έχουν ή θα έπρεπε να έχουν εγκριθεί ενοποιημένες ετήσιες οικονομικές καταστάσεις·

γ) η εταιρεία έχει συνάψει, ή είναι η τελική μητρική εταιρεία ομίλου που έχει συνάψει, συμφωνίες δικαιόχρησης (franchising) ή παραχώρησης άδειας εκμετάλλευσης στην Ένωση έναντι δικαιωμάτων εκμετάλλευσης με ανεξάρτητες τρίτες εταιρείες, όταν οι συμφωνίες αυτές διασφαλίζουν κοινή ταυτότητα, κοινή επιχειρηματική αντίληψη και την εφαρμογή ενιαίων επιχειρηματικών μεθόδων, και όταν τα εν λόγω δικαιώματα εκμετάλλευσης υπερβήσαν τα 22 500 000 EUR κατά το τελευταίο οικονομικό έτος για το οποίο έχουν εγκριθεί ή θα έπρεπε να έχουν εγκριθεί ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, και υπό την προϋπόθεση ότι η εταιρεία είχε, ή είναι η τελική μητρική εταιρεία ομίλου που είχε, καθαρό παγκόσμιο κύκλο εργασιών άνω των 80 000 000 EUR κατά το τελευταίο οικονομικό έτος για το οποίο έχουν εγκριθεί ή θα έπρεπε να έχουν εγκριθεί ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.

2. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται επίσης στις εταιρείες που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία τρίτης χώρας και πληρούν μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η εταιρεία πραγματοποίησε καθαρό κύκλο εργασιών άνω των 450 000 000 EUR στην Ένωση κατά το οικονομικό έτος που προηγείτο του τελευταίου οικονομικού έτους·

β) η εταιρεία δεν συμπλήρωσε τα όρια που αναφέρονται στο στοιχείο α), αλλά είναι η τελική μητρική εταιρεία ομίλου που σε ενοποιημένη βάση συμπλήρωσε τα εν λόγω όρια κατά το οικονομικό έτος που προηγείται του τελευταίου οικονομικού έτους·

γ) η εταιρεία έχει συνάψει, ή είναι η τελική μητρική εταιρεία ομίλου που έχει συνάψει, συμφωνίες δικαιόχρησης ή παραχώρησης άδειας εκμετάλλευσης στην Ένωση ως αντάλλαγμα για δικαιώματα εκμετάλλευσης με ανεξάρτητες τρίτες εταιρείες, όταν οι συμφωνίες αυτές διασφαλίζουν κοινή ταυτότητα, κοινή επιχειρηματική αντίληψη και την εφαρμογή ενιαίων επιχειρηματικών μεθόδων, και όταν τα εν λόγω δικαιώματα εκμετάλλευσης υπερβαίνουν τα 22 500 000 EUR στην Ένωση κατά το οικονομικό έτος που προηγείται του τελευταίου οικονομικού έτους· και υπό την προϋπόθεση ότι η εταιρεία πραγματοποίησε ή είναι η τελική μητρική εταιρεία ομίλου που πραγματοποίησε καθαρό κύκλο εργασιών άνω των 80 000 000 EUR στην Ένωση κατά το οικονομικό έτος που προηγείτο του τελευταίου οικονομικού έτους.

3. Όταν η τελική μητρική εταιρεία έχει ως κύρια δραστηριότητα την κατοχή μετοχών σε λειτουργικές θυγατρικές και δεν λαμβάνει διαχειριστικές, επιχειρησιακές ή χρηματοοικονομικές αποφάσεις που να επηρεάζουν τον όμιλο ή μία ή περισσότερες από τις θυγατρικές του, μπορεί να εξαιρείται από την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα οδηγία. Η εξαίρεση αυτή προϋποθέτει ότι μία από τις θυγατρικές της τελικής μητρικής εταιρείας που είναι εγκατεστημένες στην Ένωση ορίζεται υπεύθυνη για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που καθορίζονται στα άρθρα 6 έως 16 και στο άρθρο 22 για λογαριασμό της τελικής μητρικής εταιρείας, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων της τελικής μητρικής εταιρείας όσον αφορά τις δραστηριότητες των θυγατρικών της. Στην περίπτωση αυτή, παρέχονται στην ορισθείσα θυγατρική όλα τα αναγκαία μέσα και η νομική εξουσία για την αποτελεσματική εκπλήρωση των υποχρεώσεων αυτών, ιδίως προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η ορισθείσα θυγατρική λαμβάνει από τις εταιρείες του ομίλου τις σχετικές πληροφορίες και τα έγγραφα που είναι απαραίτητα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της τελικής μητρικής εταιρείας που απορρέουν από την παρούσα οδηγία.

Η τελική μητρική εταιρεία υποβάλει αίτηση για την εξαίρεση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου στην αρμόδια εποπτική αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 24, προκειμένου να εκτιμηθεί αν πληρούνται οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου. Εφόσον οι προϋποθέσεις πληρούνται, η αρμόδια εποπτική αρχή χορηγεί την εξαίρεση. Κατά περίπτωση, η εν λόγω αρχή ενημερώνει δεόντως την αρμόδια εποπτική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένη η ορισθείσα θυγατρική για την αίτηση και, στη συνέχεια, για την απόφασή της.

Η τελική μητρική εταιρεία παραμένει από κοινού υπεύθυνη με την ορισθείσα θυγατρική για μη συμμόρφωση της τελευταίας με τις υποχρεώσεις της σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

4. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, ο αριθμός των εργαζομένων μερικής απασχόλησης υπολογίζεται σε όρους ισοδυνάμου πλήρους απασχόλησης. Οι εργαζόμενοι μέσω εταιρείας προσωρινής απασχόλησης και άλλοι εργαζόμενοι σε άτυπες μορφές απασχόλησης, εφόσον πληρούν τα κριτήρια για τον καθορισμό του καθεστώτος εργαζομένου που έχει θεσπίσει το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό του αριθμού των εργαζομένων με τον ίδιο τρόπο όπως εάν απασχολούνταν άμεσα από την εταιρεία για το ίδιο χρονικό διάστημα.

5. Όταν μια εταιρεία πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 1 ή 2, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται μόνον εάν αυτές οι προϋποθέσεις πληρούνται επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται πλέον σε εταιρεία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 ή 2, όταν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 1 ή 2 παύουν να πληρούνται για καθένα από τα δύο τελευταία σχετικά οικονομικά έτη.

6. Όσον αφορά τις εταιρείες που αναφέρονται στην παράγραφο 1, αρμόδιο για τη ρύθμιση των θεμάτων που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία είναι το κράτος μέλος στο οποίο η εταιρεία έχει την καταστατική της έδρα.

7. Όσον αφορά εταιρεία όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2, αρμόδιο για τη ρύθμιση των θεμάτων που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία είναι το κράτος μέλος στο οποίο η εν λόγω εταιρεία έχει υποκατάστημα. Εάν μια εταιρεία δεν διαθέτει υποκατάστημα σε κανένα κράτος μέλος ή διαθέτει υποκαταστήματα σε διαφορετικά κράτη μέλη, αρμόδιο για τη ρύθμιση των θεμάτων που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία είναι το κράτος μέλος στο οποίο η εν λόγω εταιρεία πραγματοποίησε τον μεγαλύτερο καθαρό κύκλο εργασιών της στην Ένωση κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους.

8. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε ΟΕΕ όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 2011/61/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³¹⁾ ή σε οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 2 που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 2 της οδηγίας 2009/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³²⁾.

Άρθρο 3

Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) «εταιρεία»: οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:

- i) νομικό πρόσωπο που έχει συσταθεί υπό μία από τις νομικές μορφές που αναφέρονται στα παραρτήματα I και II της οδηγίας 2013/34/ΕΕ·
- ii) νομικό πρόσωπο που έχει συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία τρίτης χώρας υπό μορφή συγκρίσιμη με εκείνες που αναφέρονται στα παραρτήματα I και II της οδηγίας 2013/34/ΕΕ·
- iii) ρυθμιζόμενη χρηματοπιστωτική επιχείρηση, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή της, η οποία είναι:
  - πιστωτικό ίδρυμα, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 1) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³³⁾·
  - επιχείρηση επενδύσεων, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 1) της οδηγίας 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁴⁾·
  - διαχειριστής οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων (ΔΟΕ), όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας 2011/61/ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του διαχειριστή ευρωπαϊκών εταιρειών επιχειρηματικού κεφαλαίου (EuVECA), όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 345/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁵⁾, του διαχειριστή ευρωπαϊκών ταμείων κοινωνικής επιχειρηματικότητας (EuSEF), όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 346/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁶⁾ και του διαχειριστή ευρωπαϊκών μακροπρόθεσμων επενδυτικών κεφαλαίων (ΕΜΕΚ), όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2015/760 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁷⁾·
  - εταιρεία διαχείρισης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας 2009/65/ΕΚ·
  - ασφαλιστική επιχείρηση, όπως ορίζεται στο άρθρο 13 σημείο 1) της οδηγίας 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁸⁾·
  - αντασφαλιστική επιχείρηση, όπως ορίζεται στο άρθρο 13 σημείο 4) της οδηγίας 2009/138/ΕΚ·

⁽³¹⁾ Οδηγία 2011/61/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2011, σχετικά με τους διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων και για την τροποποίηση των οδηγιών 2003/41/ΕΚ και 2009/65/ΕΚ και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 (ΕΕ L 174 της 1.7.2011, σ. 1).

⁽³²⁾ Οδηγία 2009/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) (ΕΕ L 302 της 17.11.2009, σ. 32).

⁽³³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 1).

⁽³⁴⁾ Οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της οδηγίας 2011/61/ΕΕ (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 349).

⁽³⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 345/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2013, σχετικά με τις ευρωπαϊκές εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου (ΕΕ L 115 της 25.4.2013, σ. 1).

⁽³⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 346/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2013, σχετικά με τα ευρωπαϊκά ταμεία κοινωνικής επιχειρηματικότητας (ΕΕ L 115 της 25.4.2013, σ. 18).

⁽³⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/760 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2015, σχετικά με τα ευρωπαϊκά μακροπρόθεσμα επενδυτικά κεφάλαια (ΕΕ L 123 της 19.5.2015, σ. 98).

⁽³⁸⁾ Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II) (ΕΕ L 335 της 17.12.2009, σ. 1).

- ίδρυμα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2341, σύμφωνα με το άρθρο 2 αυτής, εκτός εάν ένα κράτος μέλος έχει επιλέξει να μην εφαρμόσει τη συγκεκριμένη οδηγία εν όλω ή εν μέρει στα συγκεκριμένα ιδρύματα παροχής επαγγελματικών συντάξεων, σύμφωνα με το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας·
  - κεντρικός αντισυμβαλλόμενος, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 1) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁹⁾·
  - κεντρικό αποθετήριο τίτλων, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 1) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 909/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁰⁾·
  - φορέας ειδικού σκοπού για ασφάλιση ή αντασφάλιση που έχει λάβει άδεια σύμφωνα με το άρθρο 211 της οδηγίας 2009/138/ΕΚ·
  - οντότητα ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2402 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴¹⁾·
  - χρηματοδοτική εταιρεία συμμετοχών, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 20) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013, ασφαλιστική εταιρεία χαρτοφυλακίου, όπως ορίζεται στο άρθρο 212 παράγραφος 1 στοιχείο στ) της οδηγίας 2009/138/ΕΚ, ή εταιρεία χρηματοπιστωτικών συμμετοχών, όπως ορίζεται στο άρθρο 212 παράγραφος 1 στοιχείο η) της οδηγίας 2009/138/ΕΚ, η οποία αποτελεί μέρος ασφαλιστικού ομίλου που υπόκειται σε εποπτεία σε επίπεδο ομίλου σύμφωνα με το άρθρο 213 της εν λόγω οδηγίας και δεν εξαιρείται από την εποπτεία ομίλου σύμφωνα με το άρθρο 214 παράγραφος 2 της οδηγίας 2009/138/ΕΚ·
  - ίδρυμα πληρωμών όπως αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴²⁾·
  - ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 1) της οδηγίας 2009/110/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴³⁾·
  - πάροχος υπηρεσιών συμμετοχικής χρηματοδότησης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1503 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁴⁾·
  - πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 σημείο 15) του κανονισμού (ΕΕ) 2023/1114 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁵⁾, όταν παρέχει μία ή περισσότερες υπηρεσίες κρυπτοστοιχείων, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 σημείο 16) του εν λόγω κανονισμού·
- β) «δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις»: δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον οι οποίες προκύπτουν από την παράβαση των απαγορεύσεων και των υποχρεώσεων που αναφέρονται στο μέρος 1 σημεία 15 και 16 και στο μέρος II του παραρτήματος της παρούσας οδηγίας, λαμβανομένης υπόψη της εθνικής νομοθεσίας που συνδέεται με τις διατάξεις των πράξεων που απαριθμούνται σε αυτό·
- γ) «δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα»: επιπτώσεις σε πρόσωπα οι οποίες προκύπτουν από:
- i) καταπάτηση ενός από τα ανθρώπινα δικαιώματα που αναφέρονται στο μέρος I τμήμα 1 του παραρτήματος της παρούσας οδηγίας, όπως αυτά κατοχυρώνονται στις διεθνείς πράξεις που αναφέρονται στο μέρος I τμήμα 2 του παραρτήματος της παρούσας οδηγίας·

⁽³⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, για τα εξωχρηματοπιστωτικά παράγωγα, τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και τα αρχεία καταγραφής συναλλαγών (ΕΕ L 201 της 27.7.2012, σ. 1).

⁽⁴⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 909/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με τη βελτίωση του διακανονισμού αξιογράφων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων και για την τροποποίηση των οδηγιών 98/26/ΕΚ και 2014/65/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2012 (ΕΕ L 257 της 28.8.2014, σ. 1).

⁽⁴¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2402 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2017, σχετικά με τη θέσπιση γενικού πλαισίου για την τιτλοποίηση και σχετικά με τη δημιουργία ειδικού πλαισίου για απλή, διαφανή και τυποποιημένη τιτλοποίηση και σχετικά με την τροποποίηση των οδηγιών 2009/65/ΕΚ, 2009/138/ΕΚ και 2011/61/ΕΕ και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009 και (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 347 της 28.12.2017, σ. 35).

⁽⁴²⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/ΕΚ, 2009/110/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/ΕΚ (ΕΕ L 337 της 23.12.2015, σ. 35).

⁽⁴³⁾ Οδηγία 2009/110/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για την ανάληψη, άσκηση και προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος, την τροποποίηση των οδηγιών 2005/60/ΕΚ και 2006/48/ΕΚ και την κατάργηση της οδηγίας 2000/46/ΕΚ (ΕΕ L 267 της 10.10.2009, σ. 7).

⁽⁴⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/1503 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Οκτωβρίου 2020, σχετικά με τους Ευρωπαίους πάροχους υπηρεσιών συμμετοχικής χρηματοδότησης για επιχειρήσεις και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1129 και της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 (ΕΕ L 347 της 20.10.2020, σ. 1).

⁽⁴⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1114 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 2023, για τις αγορές κρυπτοστοιχείων και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 και των οδηγιών 2013/36/ΕΕ και (ΕΕ) 2019/1937 (ΕΕ L 150 της 9.6.2023, σ. 40).

- ii) καταπάτηση ανθρώπινου δικαιώματος που δεν αναφέρεται στο μέρος I τμήμα 1 του παραρτήματος της παρούσας οδηγίας, αλλά περιλαμβάνεται στις πράξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα που αναφέρονται στο μέρος I τμήμα 2 του παραρτήματος της παρούσας οδηγίας, υπό την προϋπόθεση ότι:
- το ανθρώπινο δικαίωμα μπορεί να καταπατηθεί από εταιρεία ή νομική οντότητα·
  - η καταπάτηση του ανθρώπινου δικαιώματος θίγει άμεσα έννομο συμφέρον που προστατεύεται από τις πράξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα που αναφέρονται στο μέρος I τμήμα 2 του παραρτήματος της παρούσας οδηγίας· και
  - η εταιρεία θα μπορούσε εύλογα να είχε προβλέψει τον κίνδυνο να θιγεί ενδεχομένως αυτό το ανθρώπινο δικαίωμα, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης, μεταξύ άλλων της φύσης και της έκτασης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της εταιρείας και της αλυσίδας δραστηριοτήτων της, των χαρακτηριστικών του οικονομικού τομέα και του γεωγραφικού και επιχειρησιακού πλαισίου·
- δ) «δυσμενείς επιπτώσεις»: δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις ή δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα·
- ε) «θυγατρική»: νομικό πρόσωπο όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 10) της οδηγίας 2013/34/ΕΕ και νομικό πρόσωπο μέσω του οποίου ασκείται η δραστηριότητα μιας «ελεγχόμενης επιχείρησης», όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο στ) της οδηγίας 2004/109/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁶⁾·
- στ) «επιχειρηματικός εταίρος»: οντότητα:
- i) με την οποία η εταιρεία έχει συνάψει εμπορική συμφωνία σχετικά με τις δραστηριότητες, τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της εταιρείας ή στην οποία η εταιρεία παρέχει υπηρεσίες σύμφωνα με το στοιχείο ζ) («άμεσος επιχειρηματικός εταίρος»)· ή
  - ii) η οποία δεν είναι άμεσος επιχειρηματικός εταίρος, αλλά εκτελεί επιχειρηματικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τις δραστηριότητες, τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της εταιρείας («έμμεσος επιχειρηματικός εταίρος»)·
- ζ) «αλυσίδα δραστηριοτήτων»:
- i) δραστηριότητες των ανάντη επιχειρηματικών εταίρων μιας εταιρείας που σχετίζονται με την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών από την εν λόγω εταιρεία, συμπεριλαμβανομένων του σχεδιασμού, της εξόρυξης, του πορισμού, της κατασκευής, της μεταφοράς, της αποθήκευσης και της προμήθειας πρώτων υλών, προϊόντων ή μερών προϊόντων και της ανάπτυξης του προϊόντος ή της υπηρεσίας· και
  - ii) δραστηριότητες των κατόντη επιχειρηματικών εταίρων μιας εταιρείας που σχετίζονται με τη διανομή, τη μεταφορά και την αποθήκευση προϊόντος της εν λόγω εταιρείας, όταν οι επιχειρηματικοί εταίροι ασκούν τις εν λόγω δραστηριότητες για την εταιρεία ή για λογαριασμό της εταιρείας, εξαιρουμένων της διανομής, της μεταφοράς και αποθήκευσης προϊόντος που υπόκειται σε ελέγχους εξαγωγών σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/821 ή σε ελέγχους των εξαγωγών όπλων, πυρομαχικών ή πολεμικού υλικού, κατόπιν έγκρισης της εξαγωγής του προϊόντος.
- η) «επαλήθευση από ανεξάρτητο τρίτο μέρος»: η επαλήθευση της συμμόρφωσης μιας εταιρείας, ή τμημάτων της αλυσίδας δραστηριοτήτων της, προς τις απαιτήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον που απορρέουν από την παρούσα οδηγία από εμπειρογνώμονα που είναι αντικειμενικός, πλήρως ανεξάρτητος από την εταιρεία, δεν υπόκειται σε συγκρούσεις συμφερόντων ούτε σε εξωτερικές επιδράσεις, διαθέτει πείρα και ικανότητες σε θέματα περιβάλλοντος ή ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ανάλογα με τη φύση των δυσμενών επιπτώσεων, και είναι υπόλογος για την ποιότητα και την αξιοπιστία της επαλήθευσης·
- θ) «ΜΜΕ»: πολύ μικρή, μικρή ή μεσαία επιχείρηση, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή της, η οποία δεν ανήκει σε μεγάλο όμιλο, όπως οι εν λόγω όροι ορίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 3 παράγραφοι 1, 2, 3 και 7 της οδηγίας 2013/34/ΕΕ·
- ι) «κλαδική ή πολυμερής πρωτοβουλία»: συνδυασμός εθελοντικών διαδικασιών, εργαλείων και μηχανισμών δέουσας επιμέλειας, που αναπτύσσονται και εποπτεύονται από κυβερνήσεις, κλαδικές ενώσεις, ενδιαφερόμενες οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, ή ομάδες ή συνδυασμούς αυτών, στον οποίο μπορούν να συμμετέχουν οι εταιρείες προκειμένου να στηρίξουν την εφαρμογή των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας·
- ια) «εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει την κατοικία/έδρα του ή είναι εγκατεστημένο στην Ένωση και που έχει εντολή από εταιρεία κατά την έννοια του στοιχείου α) σημείο ii) να ενεργεί για λογαριασμό της όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις της εν λόγω εταιρείας σύμφωνα με την παρούσα οδηγία·

⁽⁴⁶⁾ Οδηγία 2004/109/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 2004, για την εναρμόνιση των προϋποθέσεων διαφάνειας αναφορικά με την πληροφόρηση σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά και για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/34/ΕΚ (ΕΕ L 390 της 31.12.2004, σ. 38).

- ιβ) «σοβαρές δυσμενείς επιπτώσεις»: δυσμενείς επιπτώσεις που είναι ιδιαίτερα σημαντικές λόγω της φύσης τους, για παράδειγμα επιπτώσεις που συνεπάγονται βλάβη στην ανθρώπινη ζωή, την υγεία ή την ελευθερία, ή λόγω της κλίμακας, του εύρους ή του ανεπανόρθωτου χαρακτήρα τους, λαμβανομένης υπόψη της βαρύτητάς τους, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των ατόμων που επηρεάζονται ή ενδέχεται να επηρεαστούν, του βαθμού στον οποίο το περιβάλλον υφίσταται ή μπορεί να υποστεί βλάβη ή να επηρεαστεί με διαφορετικό τρόπο, της αναστρεψιμότητάς τους, καθώς και των περιορισμών της δυνατότητας επαναφοράς των ατόμων που έχουν επηρεαστεί ή του περιβάλλοντος σε κατάσταση ισοδύναμη με αυτήν στην οποία βρίσκονταν πριν επέλθουν οι επιπτώσεις εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος·
- ιγ) «καθαρός κύκλος εργασιών»:
- ι) το «καθαρό ύψος κύκλου εργασιών» όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 5) της οδηγίας 2013/34/ΕΕ· ή
- ii) όταν η εταιρεία εφαρμόζει διεθνή λογιστικά πρότυπα που έχουν εγκριθεί βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁷⁾ ή είναι εταιρεία κατά την έννοια του στοιχείου α) σημείο ii), τα έσοδα όπως ορίζονται από το πλαίσιο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης ή κατά την έννοια του πλαισίου χρηματοοικονομικής πληροφόρησης βάσει του οποίου καταρτίζονται οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας· ιδ) «ενδιαφερόμενοι»:
- ιδ) «ενδιαφερόμενοι»: οι εργαζόμενοι της εταιρείας, οι εργαζόμενοι των θυγατρικών της, συνδικαλιστικές οργανώσεις και εκπρόσωποι εργαζομένων, καταναλωτές και άλλα άτομα, ομάδες, κοινότητες ή οντότητες των οποίων τα δικαιώματα ή τα συμφέροντα επηρεάζονται ή θα μπορούσαν να επηρεαστούν από τα προϊόντα, τις υπηρεσίες και τις δραστηριότητες της εταιρείας, των θυγατρικών της ή των επιχειρηματικών εταίρων της, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων των επιχειρηματικών εταίρων της εταιρείας, των συνδικαλιστικών οργανώσεων και των εκπροσώπων των εργαζομένων τους, των εθνικών ιδρυμάτων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που ασχολούνται μεταξύ άλλων με την προστασία του περιβάλλοντος, και των νόμιμων εκπροσώπων των εν λόγω ατόμων, ομάδων, κοινοτήτων ή οντοτήτων·
- ιε) «κατάλληλα μέτρα»: μέτρα ικανά να επιτύχουν τους στόχους της δέουσας επιμέλειας αντιμετωπίζοντας αποτελεσματικά τις δυσμενείς επιπτώσεις με τρόπο ανάλογο προς τον βαθμό σοβαρότητας και την πιθανότητα πρόκλησης των δυσμενών επιπτώσεων, και τα οποία είναι ευλόγως διαθέσιμα στην εταιρεία, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης, συμπεριλαμβανομένων της φύσης και της έκτασης των δυσμενών επιπτώσεων και των σχετικών παραγόντων κινδύνου·
- ιστ) «επιχειρηματική σχέση»: η σχέση εταιρείας με επιχειρηματικό εταίρο της·
- ιζ) «μητρική εταιρεία»: εταιρεία που ελέγχει μία ή περισσότερες θυγατρικές·
- ιη) «τελική μητρική εταιρεία»: μητρική εταιρεία που ελέγχει, άμεσα ή έμμεσα, σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στο άρθρο 22 παράγραφοι 1 έως 5 της οδηγίας 2013/34/ΕΕ, μία ή περισσότερες θυγατρικές εταιρείες και δεν ελέγχεται από άλλη εταιρεία·
- ιθ) «όμιλος εταιρειών» ή «όμιλος»: μητρική εταιρεία και όλες οι θυγατρικές εταιρείες της·
- κ) «επανόρθωση»: αποκατάσταση του επηρεαζόμενου(-ων) προσώπου(-ων), κοινοτήτων ή περιβάλλοντος, με στόχο την επαναφορά τους σε κατάσταση ισοδύναμη ή όσο το δυνατόν πλησιέστερη προς την κατάσταση στην οποία θα βρίσκονταν εάν δεν είχαν επέλθει οι πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις, κατ' αναλογία προς την εμπλοκή της εταιρείας στις δυσμενείς επιπτώσεις, μεταξύ άλλων μέσω της οικονομικής ή μη οικονομικής αποζημίωσης που η εταιρεία παρέχει σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα που επηρεάζονται από τις πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις και, κατά περίπτωση, της επιστροφής των δαπανών που βαρύνουν δημόσιες αρχές για τυχόν αναγκαία μέτρα επανόρθωσης·
- κα) «παράγοντες κινδύνου»: γεγονότα, καταστάσεις ή περιστάσεις που σχετίζονται με τη σοβαρότητα και την πιθανότητα επέλευσης δυσμενών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων κινδύνου σε επίπεδο εταιρείας, επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, γεωγραφικών και συγκυριακών δεδομένων, προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και τομεακών δεδομένων, καταστάσεων ή συνθηκών·
- κβ) «σοβαρότητα δυσμενών επιπτώσεων»: η κλίμακα, το εύρος ή ο ανεπανόρθωτος χαρακτήρας των δυσμενών επιπτώσεων, λαμβανομένης υπόψη της βαρύτητάς των δυσμενών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων του αριθμού των ατόμων που επηρεάζονται ή ενδέχεται να επηρεαστούν, του βαθμού στον οποίο το περιβάλλον υφίσταται ή μπορεί να υποστεί βλάβη ή να επηρεαστεί με διαφορετικό τρόπο, της αναστρεψιμότητάς τους, καθώς και των περιορισμών της δυνατότητας αποκατάστασης των ατόμων ή του περιβάλλοντος που έχουν επηρεαστεί, προκειμένου να επανέλθουν σε εύλογο χρονικό διάστημα σε κατάσταση ισοδύναμη με αυτήν στην οποία βρίσκονταν πριν επέλθουν οι επιπτώσεις.

2. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 34 για την τροποποίηση του παραρτήματος της παρούσης οδηγίας:

⁽⁴⁷⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 2002, για την εφαρμογή διεθνών λογιστικών προτύπων (ΕΕ L 243 της 11.9.2002, σ. 1).

- α) προσθέτοντας τις παραπομπές σε άρθρα των διεθνών πράξεων που έχουν κυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής συγκεκριμένου δικαιώματος, απαγόρευσης ή υποχρέωσης που σχετίζεται με την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών και του περιβάλλοντος που απαριθμούνται στο παράρτημα της παρούσας οδηγίας·
- β) τροποποιώντας, κατά περίπτωση, τις παραπομπές στις διεθνείς πράξεις που αναφέρονται στο παράρτημα της παρούσας οδηγίας, ενόψει της τροποποίησης, της υπεροχής ή της κατάργησης των εν λόγω πράξεων·
- γ) σύμφωνα με τις εξελίξεις στα σχετικά διεθνή φόρουμ όσον αφορά τις πράξεις που απαριθμούνται στο μέρος 1, τμήμα 2 του παραρτήματος της παρούσας οδηγίας:
- i) αντικαθιστώντας τις παραπομπές στις απαριθμούμενες πράξεις με παραπομπές σε νέες πράξεις που καλύπτουν το ίδιο αντικείμενο και έχουν κυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη· ή
- ii) προσθέτοντας παραπομπές σε νέες πράξεις που καλύπτουν το ίδιο αντικείμενο με τις απαριθμούμενες πράξεις και έχουν κυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη.

Άρθρο 4

Επίπεδο εναρμόνισης

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 1 παράγραφοι 2 και 3, τα κράτη μέλη δεν εισάγουν στο εθνικό τους δίκαιο διατάξεις που εμπίπτουν στον τομέα που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία οι οποίες θεσπίζουν υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον και οι οποίες παρεκκλίνουν από τις διατάξεις του άρθρου 8 παράγραφοι 1 και 2, του άρθρου 10 παράγραφος 1 και του άρθρου 11 παράγραφος 1.
2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να εισάγουν στο εθνικό τους δίκαιο αυστηρότερες διατάξεις, οι οποίες παρεκκλίνουν από τις διατάξεις άλλων άρθρων, εκτός του άρθρου 8 παράγραφοι 1 και 2, του άρθρου 10 παράγραφος 1 και του άρθρου 11 παράγραφος 1, ή διατάξεις που είναι ειδικότερες όσον αφορά τον στόχο ή το καλυπτόμενο πεδίο, προκειμένου να επιτευχθεί διαφορετικό επίπεδο προστασίας των ανθρωπίνων, εργασιακών και κοινωνικών δικαιωμάτων, του περιβάλλοντος ή του κλίματος.

Άρθρο 5

Δέουσα επιμέλεια

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες ασκούν δέουσα επιμέλεια βάσει κινδύνου όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον όπως ορίζεται στα άρθρα 7 έως 16 («δέουσα επιμέλεια»), προβαίνοντας στις ακόλουθες ενέργειες:
- α) ενσωμάτωση της δέουσας επιμέλειας στις οικείες πολιτικές και τα οικεία συστήματα διαχείρισης κινδύνων σύμφωνα με το άρθρο 7·
- β) προσδιορισμό και αξιολόγηση των πραγματικών ή δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων σύμφωνα με το άρθρο 8 και, όπου είναι αναγκαίο, ιεράρχηση των πραγματικών και δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων σύμφωνα με το άρθρο 9·
- γ) πρόληψη και μετριασμό των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων, και τερματισμό των πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων, καθώς και ελαχιστοποίηση της έκτασής τους σύμφωνα με τα άρθρα 10 και 11·
- δ) επανόρθωση των πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων σύμφωνα με το άρθρο 12·
- ε) ουσιαστική συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη σύμφωνα με το άρθρο 13·
- στ) καθιέρωση και διατήρηση μηχανισμού κοινοποίησης και διαδικασίας υποβολής καταγγελιών σύμφωνα με το άρθρο 14·
- ζ) παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής και των μέτρων δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζουν σύμφωνα με το άρθρο 15·
- η) δημοσιοποίηση στοιχείων σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια σύμφωνα με το άρθρο 16.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, για τους σκοπούς της δέουσας επιμέλειας, οι εταιρείες δικαιούνται να μοιράζονται πόρους και πληροφορίες εντός των αντίστοιχων οικείων ομίλων εταιρειών και με άλλες νομικές οντότητες.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι επιχειρηματικοί εταίροι δεν υποχρεούνται να γνωστοποιούν σε εταιρεία που συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα οδηγία πληροφορίες που αποτελούν εμπορικό απόρρητο, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 1) της οδηγίας (ΕΕ) 2016/943, με την επιφύλαξη της γνωστοποίησης της ταυτότητας των άμεσων και έμμεσων επιχειρηματικών εταίρων, ή βασικές πληροφορίες που απαιτούνται για τον εντοπισμό πραγματικών ή

δυναμικών δυσμενών επιπτώσεων, όταν είναι αναγκαίο και δεόντως αιτιολογημένο για τη συμμόρφωση της εταιρείας με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας. Αυτό δεν θίγει τη δυνατότητα των επιχειρηματικών εταίρων να προστατεύουν το εμπορικό τους απόρρητο μέσω των μηχανισμών που έχουν θεσπιστεί με την οδηγία (ΕΕ) 2016/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Οι επιχειρηματικοί εταίροι δεν υποχρεούνται σε καμία περίπτωση να αποκαλύπτουν διαβαθμισμένες πληροφορίες ή άλλες πληροφορίες εάν αυτό θα έθετε σε κίνδυνο τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας ενός κράτους.

4. Τα κράτη μέλη απαιτούν από τις εταιρείες να διατηρούν έγγραφα τεκμηρίωσης σχετικά με τα μέτρα που εφαρμόζονται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους δέουσας επιμέλειας με σκοπό την απόδειξη της συμμόρφωσης, συμπεριλαμβανομένων αποδεικτικών στοιχείων, για τουλάχιστον 5 έτη από τη στιγμή που παρήχθησαν ή αποκτήθηκαν τα εν λόγω έγγραφα τεκμηρίωσης.

Εάν, κατά τη λήξη της περιόδου διατήρησης που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο, εκκρεμούν δικαστικές ή διοικητικές διαδικασίες δυνάμει της παρούσας οδηγίας, η περίοδος διατήρησης παρατείνεται έως την περάτωση του θέματος.

Άρθρο 6

Στήριξη της δέουσας επιμέλειας σε επίπεδο ομίλου

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι μητρικές εταιρείες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας έχουν τη δυνατότητα να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που ορίζονται στα άρθρα 7 έως 11 και στο άρθρο 22 για λογαριασμό εταιρειών που είναι θυγατρικές αυτών των μητρικών εταιρειών και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, εάν αυτό διασφαλίζει αποτελεσματική συμμόρφωση. Αυτό δεν θίγει την υπαγωγή τέτοιων θυγατρικών στην άσκηση των εξουσιών της εποπτικής αρχής σύμφωνα με το άρθρο 25 και την αστική ευθύνη τους σύμφωνα με το άρθρο 29.

2. Η εκπλήρωση των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας που ορίζονται στα άρθρα 7 έως 16 από μητρική εταιρεία σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου υπόκειται σε όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η θυγατρική και η μητρική εταιρεία ανταλλάσσουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και συνεργάζονται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα οδηγία·
- β) η θυγατρική συμμορφώνεται με την πολιτική δέουσας επιμέλειας της μητρικής εταιρείας, η οποία προσαρμόζεται αναλόγως ώστε να διασφαλίζεται η εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 ως προς τη θυγατρική·
- γ) η θυγατρική ενσωματώνει τη δέουσα επιμέλεια σε όλες τις πολιτικές και τα συστήματα διαχείρισης κινδύνων της σύμφωνα με το άρθρο 7, περιγράφοντας με σαφήνεια ποιες υποχρεώσεις πρέπει να εκπληρώνει η μητρική εταιρεία και, όπου είναι αναγκαίο, ενημερώνει σχετικά τους ενδιαφερομένους·
- δ) όπου είναι αναγκαίο, η θυγατρική εξακολουθεί να λαμβάνει κατάλληλα μέτρα σύμφωνα με τα άρθρα 10 και 11, και να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της δυνάμει των άρθρων 12 και 13·
- ε) κατά περίπτωση, η θυγατρική ζητεί να λάβει τις συμβατικές εγγυήσεις από άμεσο επιχειρηματικό εταίρο σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο β) ή το άρθρο 11 παράγραφος 3 στοιχείο γ)· ζητεί να λάβει συμβατικές εγγυήσεις από έμμεσο επιχειρηματικό εταίρο σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 4 ή το άρθρο 11 παράγραφος 5· και αναστέλλει προσωρινά ή να τερματίζει την επιχειρηματική σχέση σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 6 ή το άρθρο 11 παράγραφος 7.

3. Όταν η μητρική εταιρεία εκπληρώνει την υποχρέωση που ορίζεται στο άρθρο 22 για λογαριασμό της θυγατρικής σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, η θυγατρική συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο άρθρο 22 σύμφωνα με το σχέδιο μετάβασης της μητρικής εταιρείας για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, προσαρμοσμένο αναλόγως στο επιχειρηματικό μοντέλο και τη στρατηγική της.

Άρθρο 7

Ενσωμάτωση της δέουσας επιμέλειας στις πολιτικές και τα συστήματα διαχείρισης κινδύνων της εταιρείας

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες ενσωματώνουν τη δέουσα επιμέλεια σε όλες τις οικείες συναφείς πολιτικές και συστήματα διαχείρισης κινδύνων και ότι εφαρμόζουν πολιτική δέουσας επιμέλειας η οποία διασφαλίζει δέουσα επιμέλεια βάσει κινδύνου.

2. Η πολιτική δέουσας επιμέλειας που αναφέρεται στην παράγραφο 1 αναπτύσσεται κατόπιν διαβούλευσης με τους εργαζομένους της εταιρείας και τους εκπροσώπους τους και περιλαμβάνει όλα τα ακόλουθα:

- α) περιγραφή της προσέγγισης της εταιρείας, μεταξύ άλλων μακροπρόθεσμα, όσον αφορά τη δέουσα επιμέλεια·
- β) κώδικα δεοντολογίας που περιγράφει τους κανόνες και τις αρχές που πρέπει να τηρεί το σύνολο της εταιρείας και των θυγατρικών της, καθώς και των άμεσων ή έμμεσων επιχειρηματικών εταιρών της εταιρείας σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο β), το άρθρο 10 παράγραφος 4, το άρθρο 11 παράγραφος 3 στοιχείο γ), ή το άρθρο 11 παράγραφος 5· και
- γ) περιγραφή των διαδικασιών που ισχύουν για την ενσωμάτωση της δέουσας επιμέλειας στις σχετικές πολιτικές της εταιρείας και την εφαρμογή της δέουσας επιμέλειας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που λαμβάνονται για την επαλήθευση της συμμόρφωσης με τον κώδικα δεοντολογίας που αναφέρεται στο στοιχείο β) και την επέκταση της εφαρμογής του εν λόγω κώδικα στους επιχειρηματικούς εταίρους.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες επικαιροποιούν τις οικείες πολιτικές δέουσας επιμέλειας χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση έπειτα από σημαντική αλλαγή, την επανεξετάζουν και, εάν είναι απαραίτητο, την επικαιροποιούν τουλάχιστον κάθε 24 μήνες.

Για τους σκοπούς που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, οι εταιρείες λαμβάνουν υπόψη τις δυσμενείς επιπτώσεις που έχουν ήδη προσδιοριστεί σύμφωνα με το άρθρο 8, καθώς και τα κατάλληλα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση των εν λόγω δυσμενών επιπτώσεων σύμφωνα με τα άρθρα 10 και 11 και το αποτέλεσμα των αξιολογήσεων που διενεργούνται σύμφωνα με το άρθρο 15.

Άρθρο 8

Προσδιορισμός και αξιολόγηση των πραγματικών και των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των πραγματικών και των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων που προκύπτουν από τις δικές τους δραστηριότητες ή τις δραστηριότητες των θυγατρικών τους και, όταν σχετίζονται με τις αλυσίδες δραστηριοτήτων τους, τις δραστηριότητες των επιχειρηματικών τους εταίρων, σύμφωνα με το παρόν άρθρο.
2. Στο πλαίσιο της υποχρέωσης που ορίζεται στην παράγραφο 1, συνεκτιμώμενων των σχετικών παραγόντων κινδύνου, οι εταιρείες λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα προκειμένου:
- α) να χαρτογραφούν τις δραστηριότητες τους, τις δραστηριότητες των θυγατρικών τους και, όταν σχετίζονται με τις αλυσίδες δραστηριοτήτων τους, τις δραστηριότητες των επιχειρηματικών εταίρων τους, προκειμένου να προσδιορίζουν τους γενικούς τομείς όπου είναι πιθανότερο να προκύψουν δυσμενείς επιπτώσεις και να είναι σοβαρότερες·
- β) με βάση τα αποτελέσματα της χαρτογράφησης, όπως αναφέρεται στο στοιχείο α), οι εταιρείες θα πρέπει να διενεργούν διεξοδική αξιολόγηση των δικών τους δραστηριοτήτων, των δραστηριοτήτων των θυγατρικών τους και, όταν σχετίζονται με τις αλυσίδες δραστηριοτήτων τους, των δραστηριοτήτων των επιχειρηματικών εταίρων τους, στους τομείς όπου προσδιορίστηκε ότι οι δυσμενείς επιπτώσεις είναι πιθανότερο να προκύψουν και να είναι σοβαρότερες.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, για τους σκοπούς του προσδιορισμού και της αξιολόγησης των δυσμενών επιπτώσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 βάσει, κατά περίπτωση, ποσοτικών και ποιοτικών πληροφοριών, οι εταιρείες δικαιούνται να χρησιμοποιούν κατάλληλους πόρους, συμπεριλαμβανομένων ανεξάρτητων εκθέσεων και πληροφοριών που συλλέγονται μέσω του μηχανισμού κοινοποίησης και της διαδικασίας υποβολής καταγγελιών που προβλέπονται στο άρθρο 14.
4. Όταν οι πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την εμπειριστατωμένη αξιολόγηση που προβλέπεται στην παράγραφο 2 στοιχείο β) μπορούν να ληφθούν από επιχειρηματικούς εταίρους σε διάφορα επίπεδα της αλυσίδας δραστηριοτήτων, η εταιρεία ζητεί κατά προτεραιότητα να λάβει τις εν λόγω πληροφορίες, όπου αυτό είναι εύλογο, απευθείας από τους επιχειρηματικούς εταίρους όπου είναι πιθανότερο να προκύψουν οι δυσμενείς επιπτώσεις.

Άρθρο 9

Ιεράρχηση των πραγματικών και των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων που έχουν προσδιοριστεί

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν δεν είναι εφικτή η πρόληψη, ο μετριασμός, ο τερματισμός ή η ελαχιστοποίηση όλων των προσδιορισμένων δυσμενών επιπτώσεων ταυτόχρονα και πλήρως, οι εταιρείες ιεραρχούν τις προσδιορισμένες δυσμενείς επιπτώσεις σύμφωνα με το άρθρο 8, προκειμένου να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο άρθρο 10 ή 11.
2. Η ιεράρχηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 βασίζεται στη σοβαρότητα και την πιθανότητα επελευσης των δυσμενών επιπτώσεων.
3. Όταν αντιμετωπιστούν οι σοβαρότερες και οι πιθανότερες δυσμενείς επιπτώσεις σύμφωνα με το άρθρο 10 ή 11 εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, η εταιρεία αντιμετωπίζει τις λιγότερο σοβαρές και λιγότερο πιθανές δυσμενείς επιπτώσεις.

Άρθρο 10

Πρόληψη των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη ή, όταν η πρόληψη δεν είναι εφικτή ή δεν είναι άμεσα εφικτή, για τον επαρκή μετριασμό των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων που έχουν ή θα έπρεπε να έχουν προσδιοριστεί κατά το άρθρο 8, το άρθρο 9 και το παρόν άρθρο.

Για τον προσδιορισμό των κατάλληλων μέτρων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα εξής:

- α) εάν οι δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις μπορούν να προκληθούν μόνο από την εταιρεία· εάν μπορούν να προκληθούν από κοινού από την εταιρεία και μία θυγατρική ή έναν επιχειρηματικό εταίρο, μέσω πράξεων ή παραλείψεων· ή εάν μπορούν να προκληθούν μόνο από έναν επιχειρηματικό εταίρο της εταιρείας στην αλυσίδα δραστηριοτήτων·
- β) εάν οι δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις μπορούν να προκύψουν από τις δραστηριότητες μίας θυγατρικής, του άμεσου επιχειρηματικού εταίρου ή του έμμεσου επιχειρηματικού εταίρου· και
- γ) την ικανότητα της εταιρείας να επηρεάζει τον επιχειρηματικό εταίρο που μπορεί να προκαλέσει μεμονωμένα ή από κοινού τις δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις.

2. Οι εταιρείες υποχρεούνται να λαμβάνουν τα ακόλουθα κατάλληλα μέτρα, κατά περίπτωση:

- α) όταν είναι αναγκαίο, λόγω της φύσης ή της πολυπλοκότητας των μέτρων που απαιτούνται για την πρόληψη, να εκπονούν και να εφαρμόζουν, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, σχέδιο προληπτικής δράσης με εύλογα και σαφώς καθορισμένα χρονοδιαγράμματα για την εφαρμογή των κατάλληλων μέτρων και με ποιοτικούς και ποσοτικούς δείκτες για τη μέτρηση της βελτίωσης· οι εταιρείες μπορούν να εκπονούν τα σχέδια δράσης τους σε συνεργασία με κλαδικές ή πολυμερείς πρωτοβουλίες· το σχέδιο προληπτικής δράσης προσαρμόζεται στις δραστηριότητες και τις αλυσίδες δραστηριοτήτων των εταιρειών·
- β) να ζητούν να λάβουν συμβατικές εγγυήσεις από άμεσο επιχειρηματικό εταίρο ότι θα διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τον κώδικα δεοντολογίας της εταιρείας και, κατά περίπτωση, με σχέδιο προληπτικής δράσης, μεταξύ άλλων εξασφαλίζοντας αντίστοιχες συμβατικές εγγυήσεις από τους δικούς τους εταίρους, στον βαθμό που οι δραστηριότητές τους αποτελούν μέρος της αλυσίδα δραστηριοτήτων της εταιρείας· εφόσον ληφθούν τέτοιες συμβατικές εγγυήσεις, εφαρμόζεται η παράγραφος 5·
- γ) να πραγματοποιούν τις αναγκαίες χρηματοπιστωτικές ή μη χρηματοπιστωτικές επενδύσεις, προσαρμογές ή αναβαθμίσεις, όπως, για παράδειγμα, σε εγκαταστάσεις, σε παραγωγικές ή άλλες επιχειρησιακές διαδικασίες και υποδομές
- δ) να επιφέρουν τις αναγκαίες τροποποιήσεις ή βελτιώσεις στο επιχειρηματικό σχέδιο, στις συνολικές στρατηγικές και στις δραστηριότητες της ίδιας της εταιρείας, συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών αγοράς, του σχεδιασμού και των πρακτικών διανομής·
- ε) να παρέχουν στοχευμένη και αναλογική στήριξη σε ΜΜΕ που είναι επιχειρηματικός εταίρος της εταιρείας, όταν είναι αναγκαίο από άποψη πόρων, γνώσεων και περιορισμών της ΜΜΕ, μεταξύ άλλων παρέχοντας ή καθιστώντας δυνατή την πρόσβαση σε ανάπτυξη ικανοτήτων, κατάρτιση ή αναβάθμιση των συστημάτων διαχείρισης, και, όταν η συμμόρφωση με τον κώδικα δεοντολογίας ή το σχέδιο διορθωτικής δράσης θα έθετε σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα της ΜΜΕ, παρέχοντας στοχευμένη και αναλογική χρηματοδοτική στήριξη, όπως άμεση χρηματοδότηση, δάνεια με χαμηλό επιτόκιο, εγγυήσεις συνεχούς προμήθειας ή συνδρομή για την εξασφάλιση χρηματοδότησης·
- στ) σε συμμόρφωση με το δίκαιο της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού, να συνεργάζονται με άλλες οντότητες, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, για να αυξήσουν την ικανότητα της εταιρείας να προλαμβάνει ή να μετριάει τις δυσμενείς επιπτώσεις, ιδίως όταν κανένα άλλο μέτρο δεν είναι ενδεδειγμένο ή αποτελεσματικό.

3. Οι εταιρείες μπορούν να λαμβάνουν, κατά περίπτωση, κατάλληλα μέτρα επιπροσθέτως των μέτρων που απαριθμούνται στην παράγραφο 2, για παράδειγμα να πραγματοποιούν επαφές με επιχειρηματικό εταίρο σχετικά με τις προδοκίες που έχει η εταιρεία για την πρόληψη και τον μετριασμό δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων, ή να παρέχουν ή να καθιστούν δυνατή την πρόσβαση σε ανάπτυξη ικανοτήτων, καθοδήγηση, διοικητική και οικονομική στήριξη, όπως δάνεια ή χρηματοδότηση, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τους πόρους, τις γνώσεις και τους περιορισμούς του επιχειρηματικού εταίρου.

4. Όσον αφορά δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις που δεν ήταν δυνατόν να προληφθούν ή να μετριαστούν επαρκώς με τα κατάλληλα μέτρα που απαριθμούνται στην παράγραφο 2, η εταιρεία μπορεί να ζητήσει να λάβει συμβατικές εγγυήσεις από έμμεσο επιχειρηματικό εταίρο, με σκοπό την επίτευξη συμμόρφωσης με τον κώδικα δεοντολογίας της εταιρείας ή με σχέδιο προληπτικής δράσης. Εφόσον ληφθούν τέτοιες συμβατικές εγγυήσεις, εφαρμόζεται η παράγραφος 5.

5. Οι συμβατικές εγγυήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στοιχείο β) και στην παράγραφο 4 συνοδεύονται από κατάλληλα μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης. Για τους σκοπούς της επαλήθευσης της συμμόρφωσης, η εταιρεία μπορεί να επιδιώξει επαλήθευση από ανεξάρτητο τρίτο μέρος, μεταξύ άλλων μέσω κλαδικών ή πολυμερών πρωτοβουλιών.

Όταν λαμβάνονται συμβατικές εγγυήσεις από ΜΜΕ ή συνάπτεται σύμβαση με ΜΜΕ, οι όροι που χρησιμοποιούνται είναι δίκαιοι, εύλογοι και αμερόληπτοι. Η εταιρεία αξιολογεί επίσης αν οι συμβατικές εγγυήσεις από ΜΜΕ θα πρέπει να συνοδεύονται από οποιοδήποτε από τα κατάλληλα μέτρα για τις ΜΜΕ που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στοιχείο ε). Όταν λαμβάνονται μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης σε σχέση με ΜΜΕ, η εταιρεία αναλαμβάνει το κόστος της επαλήθευσης από ανεξάρτητο τρίτο μέρος. Όταν η ΜΜΕ ζητεί να καταβάλει τουλάχιστον μέρος του κόστους της επαλήθευσης από ανεξάρτητο τρίτο μέρος, ή σε συμφωνία με την εταιρεία, η εν λόγω ΜΜΕ μπορεί να μοιράζεται τα αποτελέσματα τέτοιου είδους επαλήθευσης με άλλες εταιρείες.

6. Όσον αφορά δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις όπως περιγράφονται στην παράγραφο 1 οι οποίες δεν ήταν δυνατόν να προληφθούν ή να μετριαστούν επαρκώς με τα μέτρα που ορίζονται στις παραγράφους 2, 4 και 5, η εταιρεία, ως έσχατη λύση, υποχρεούται να μην προβεί σε σύναψη νέων ή σε επέκταση των υφιστάμενων σχέσεων με επιχειρηματικό εταίρο που συνδέεται με την αλυσίδα δραστηριοτήτων ή εντάσσεται στην αλυσίδα δραστηριοτήτων από την οποία προέκυψαν οι επιπτώσεις και, εφόσον το δίκαιο που διέπει τις σχέσεις τους παρέχει το δικαίωμα, να προβεί στις ακόλουθες ενέργειες, ως έσχατη λύση:

α) να εγκρίνει και να εφαρμόσει, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, ενισχυμένο σχέδιο προληπτικής δράσης για τις συγκεκριμένες δυσμενείς επιπτώσεις, χρησιμοποιώντας ή αυξάνοντας τη δυνατότητα της εταιρείας να ασκήσει πίεση μέσω της προσωρινής αναστολής των επιχειρηματικών σχέσεων όσον αφορά τις σχετικές δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει εύλογη προσδοκία ότι οι προσπάθειες αυτές θα στεφθούν με επιτυχία· το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει ειδικό και κατάλληλο χρονοδιάγραμμα για την έγκριση και την υλοποίηση όλων των δράσεων σε αυτό, κατά τη διάρκεια του οποίου η εταιρεία μπορεί επίσης να αναζητήσει εναλλακτικούς επιχειρηματικούς εταίρους·

β) εάν δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ότι οι προσπάθειες αυτές θα επιτύχουν, ή εάν η υλοποίηση του ενισχυμένου σχεδίου προληπτικής δράσης δεν έχει καταφέρει να αποτρέψει ή να μετριάσει τις δυσμενείς επιπτώσεις, να τερματίσει την επιχειρηματική σχέση όσον αφορά τις σχετικές δραστηριότητες, εάν οι δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις είναι σοβαρές.

Πριν από την προσωρινή αναστολή ή τον τερματισμό επιχειρηματικής σχέσης, η εταιρεία αξιολογεί αν είναι εύλογο να αναμένεται ότι οι δυσμενείς επιπτώσεις από τις παραπάνω ενέργειες θα ήταν προδήλως σοβαρότερες από τις δυσμενείς επιπτώσεις που δεν μπόρεσαν να προληφθούν ή να μετριαστούν επαρκώς. Στην περίπτωση αυτήν, η εταιρεία δεν υποχρεούται να αναστείλει ή να τερματίσει την επιχειρηματική σχέση και είναι σε θέση να υποβάλει έκθεση στην αρμόδια εποπτική αρχή σχετικά με τους δεόντως αιτιολογημένους λόγους της εν λόγω απόφασης.

Τα κράτη μέλη προβλέπουν τη δυνατότητα προσωρινής αναστολής ή τερματισμού της επιχειρηματικής σχέσης στις συμβάσεις που διέπονται από το δίκαιο τους σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, με εξαίρεση τις συμβάσεις τις οποίες τα μέρη υποχρεούνται εκ του νόμου να συνάψουν.

Όταν η εταιρεία αποφασίζει να αναστείλει προσωρινά ή να τερματίσει την επιχειρηματική σχέση, λαμβάνει μέτρα για την πρόληψη, τον μετριασμό ή τον τερματισμό των επιπτώσεων της αναστολής ή του τερματισμού, ενημερώνει εγκαίρως τον ενδιαφερόμενο επιχειρηματικό εταίρο και διατηρεί την απόφαση αυτή υπό εξέταση.

Σε περίπτωση που η εταιρεία αποφασίσει να μην αναστείλει προσωρινά ή να μην τερματίσει την επιχειρηματική σχέση σύμφωνα με το παρόν άρθρο, η εταιρεία παρακολουθεί τις δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις και αξιολογεί περιοδικά την απόφασή της και τη διαθεσιμότητα περαιτέρω κατάλληλων μέτρων.

Άρθρο 11

Τερματισμός των πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για τον τερματισμό των πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων που έχουν ή θα έπρεπε να έχουν προσδιοριστεί κατά το άρθρο 8, σύμφωνα με το άρθρο 9 και το παρόν άρθρο.

Για τον προσδιορισμό των κατάλληλων μέτρων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα εξής:

- α) αν οι πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις προκλήθηκαν αποκλειστικά από την εταιρεία· αν προκλήθηκαν από κοινού από την εταιρεία και τη θυγατρική ή επιχειρηματικό της εταίρο, μέσω πράξεων ή παραλείψεων· ή αν προκλήθηκαν αποκλειστικά από επιχειρηματικό εταίρο της εταιρείας στην αλυσίδα δραστηριοτήτων·
- β) αν η πραγματική δυσμενής επίπτωση προέκυψε από τις δραστηριότητες της θυγατρικής, άμεσου επιχειρηματικού εταίρου ή έμμεσου επιχειρηματικού εταίρου· και
- γ) η ικανότητα της εταιρείας να επηρεάζει τον επιχειρηματικό εταίρο που προκάλεσε μεμονωμένα ή από κοινού τις πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις.
2. Σε περίπτωση που οι δυσμενείς επιπτώσεις δεν μπορούν να τερματιστούν άμεσα, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες ελαχιστοποιούν την έκταση των επιπτώσεων αυτών.
3. Οι εταιρείες υποχρεούνται να λαμβάνουν τα ακόλουθα κατάλληλα μέτρα, κατά περίπτωση:
- α) να εξουδετερώνουν τις δυσμενείς επιπτώσεις ή να ελαχιστοποιούν την έκτασή τους· τέτοια μέτρα οφείλουν να είναι ανάλογα προς τη σοβαρότητα των δυσμενών επιπτώσεων και προς την εμπλοκή της εταιρείας στις δυσμενείς επιπτώσεις·
- β) όταν είναι αναγκαίο λόγω αδυναμίας άμεσου τερματισμού των δυσμενών επιπτώσεων, να εκπονούν και να εφαρμόζουν, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, σχέδιο διορθωτικής δράσης με εύλογα και σαφώς καθορισμένα χρονοδιαγράμματα δράσης για την εφαρμογή κατάλληλων μέτρων και με ποιοτικούς και ποσοτικούς δείκτες για τη μέτρηση της βελτίωσης· οι εταιρείες μπορούν να εκπονούν τα σχέδια δράσης τους σε συνεργασία με κλαδικές ή πολυμερείς πρωτοβουλίες· το σχέδιο διορθωτικής δράσης προσαρμόζεται στις δραστηριότητες και τις αλυσίδες δραστηριοτήτων των εταιρειών·
- γ) να ζητούν να λάβουν συμβατικές εγγυήσεις από τους άμεσους επιχειρηματικούς εταίρους ότι θα διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τον κώδικα δεοντολογίας της εταιρείας και, κατά περίπτωση, με σχέδιο διορθωτικής δράσης, μεταξύ άλλων εξασφαλίζοντας αντίστοιχες συμβατικές εγγυήσεις από τους δικούς τους εταίρους, στον βαθμό που οι δραστηριότητές τους αποτελούν μέρος της αλυσίδας δραστηριοτήτων της εταιρείας· εφόσον ληφθούν τέτοιες συμβατικές εγγυήσεις, εφαρμόζεται η παράγραφος 6·
- δ) να πραγματοποιούν τις αναγκαίες χρηματοπιστωτικές ή μη χρηματοπιστωτικές επενδύσεις, προσαρμογές ή αναβαθμίσεις, όπως, για παράδειγμα, σε εγκαταστάσεις, σε παραγωγικές ή άλλες επιχειρησιακές διαδικασίες και υποδομές·
- ε) να επιφέρουν τις αναγκαίες τροποποιήσεις ή βελτιώσεις στο επιχειρηματικό σχέδιο, στις συνολικές στρατηγικές και στις δραστηριότητες της ίδιας της εταιρείας, συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών αγοράς, του σχεδιασμού και των πρακτικών διανομής·
- στ) να παρέχουν στοχευμένη και αναλογική στήριξη σε ΜΜΕ που είναι επιχειρηματικός εταίρος της εταιρείας, όταν είναι αναγκαίο από άποψη πόρων, γνώσεων και περιορισμών της ΜΜΕ, μεταξύ άλλων παρέχοντας ή καθιστώντας δυνατή την πρόσβαση σε ανάπτυξη ικανοτήτων, κατάρτιση ή αναβάθμιση των συστημάτων διαχείρισης, και, όταν η συμμόρφωση με τον κώδικα δεοντολογίας ή το σχέδιο προληπτικής δράσης θα έθετε σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα της ΜΜΕ, παρέχοντας στοχευμένη και αναλογική χρηματοδοτική στήριξη, όπως άμεση χρηματοδότηση, δάνεια με χαμηλό επιτόκιο, εγγυήσεις συνεχούς προμήθειας ή συνδρομή για την εξασφάλιση χρηματοδότησης·
- ζ) σε συμμόρφωση με το δίκαιο της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού, να συνεργάζονται με άλλες οντότητες, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, προκειμένου να αυξήσουν την ικανότητα της εταιρείας να τερματίζει τις δυσμενείς επιπτώσεις ή να ελαχιστοποιεί την έκτασή τους, ιδίως όταν κανένα άλλο μέτρο δεν είναι ενδεδειγμένο ή αποτελεσματικό·
- η) να προβαίνουν σε επανόρθωση σύμφωνα με το άρθρο 12.
4. Οι εταιρείες μπορούν να λαμβάνουν, κατά περίπτωση, κατάλληλα μέτρα επιπροσθέτως των μέτρων που απαριθμούνται στην παράγραφο 3, για παράδειγμα να πραγματοποιούν επαφές με επιχειρηματικό εταίρο σχετικά με τις προδοκίες που έχει η εταιρεία για τον τερματισμό των πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων ή την ελαχιστοποίηση της έκτασής τους, ή να παρέχουν ή να καθιστούν δυνατή την πρόσβαση σε ανάπτυξη ικανοτήτων, καθοδήγηση, διοικητική και οικονομική στήριξη, όπως δάνεια ή χρηματοδότηση, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τους πόρους, τις γνώσεις και τους περιορισμούς του επιχειρηματικού εταίρου.
5. Όσον αφορά πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις που δεν ήταν δυνατόν να τερματιστούν ή η έκταση των οποίων δεν μπόρεσε να ελαχιστοποιηθεί επαρκώς με τα κατάλληλα μέτρα που απαριθμούνται στην παράγραφο 3, η εταιρεία μπορεί να ζητήσει να λάβει συμβατικές εγγυήσεις από έμμεσο επιχειρηματικό εταίρο, με σκοπό την επίτευξη συμμόρφωσης με τον κώδικα δεοντολογίας της εταιρείας ή με σχέδιο διορθωτικής δράσης. Εφόσον ληφθούν τέτοιες συμβατικές εγγυήσεις, εφαρμόζεται η παράγραφος 6.

6. Οι συμβατικές εγγυήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχείο γ) και στην παράγραφο 5 συνοδεύονται από κατάλληλα μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης. Για τους σκοπούς της επαλήθευσης της συμμόρφωσης, η εταιρεία μπορεί να επιδιώξει επαλήθευση από ανεξάρτητο τρίτο μέρος, μεταξύ άλλων μέσω κλαδικών ή πολυμερών πρωτοβουλιών.

Όταν λαμβάνονται συμβατικές εγγυήσεις από ΜΜΕ ή συνάπτεται σύμβαση με ΜΜΕ, οι όροι που χρησιμοποιούνται είναι δίκαιοι, εύλογοι και αμερόληπτοι. Η εταιρεία αξιολογεί επίσης αν οι συμβατικές εγγυήσεις με ΜΜΕ θα πρέπει να συνοδεύονται από ορισμένα από τα κατάλληλα μέτρα για τις ΜΜΕ που περιλαμβάνονται στην παράγραφο 3 στοιχείο στ). Όταν λαμβάνονται μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης σε σχέση με ΜΜΕ, η εταιρεία αναλαμβάνει το κόστος της επαλήθευσης από ανεξάρτητο τρίτο μέρος. Όταν η ΜΜΕ ζητεί να καταβάλει τουλάχιστον μέρος του κόστους της επαλήθευσης από ανεξάρτητο τρίτο μέρος, ή σε συμφωνία με την εταιρεία, η ΜΜΕ μπορεί να μοιράζεται τα αποτελέσματα τέτοιου είδους επαλήθευσης με άλλες εταιρείες.

7. Όσον αφορά πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις κατά την έννοια της παραγράφου 1 οι οποίες δεν ήταν δυνατόν να τερματιστούν ή των οποίων η έκταση δεν ήταν δυνατόν να ελαχιστοποιηθεί με τα μέτρα που προβλέπονται στις παραγράφους 3, 5 και 6, ως έσχατη λύση, η εταιρεία υποχρεούται να μην προβεί σε σύναψη νέων ή σε επέκταση των υφιστάμενων σχέσεων με τον επιχειρηματικό εταίρο που συνδέεται με την αλυσίδα δραστηριοτήτων ή εντάσσεται στην αλυσίδα δραστηριοτήτων από την οποία προέκυψαν οι επιπτώσεις και, εφόσον το δίκαιο που διέπει τις σχέσεις τους τους παρέχει το δικαίωμα, να προβεί στις ακόλουθες ενέργειες, ως έσχατη λύση:

- α) να εγκρίνει και να εφαρμόσει, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, ενισχυμένο προληπτικό σχέδιο δράσης για τις συγκεκριμένες δυσμενείς επιπτώσεις, μεταξύ άλλων χρησιμοποιώντας ή αυξάνοντας δυνατότητα της εταιρείας να ασκήσει πίεση μέσω της προσωρινής αναστολής των επιχειρηματικών σχέσεων όσον αφορά τις σχετικές δραστηριότητες, εφόσον υπάρχει εύλογη προσδοκία ότι οι προσπάθειες αυτές θα στεφθούν με επιτυχία· το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει ειδικό και κατάλληλο χρονοδιάγραμμα για την έγκριση και την υλοποίηση όλων των δράσεων σε αυτό, κατά τη διάρκεια του οποίου η εταιρεία μπορεί επίσης να αναζητήσει εναλλακτικούς επιχειρηματικούς εταίρους·
- β) εάν δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ότι οι προσπάθειες που αναφέρονται στο στοιχείο α) θα επιτύχουν, ή εάν η υλοποίηση του ενισχυμένου σχεδίου προληπτικής δράσης δεν καταφέρει να τερματίσει ή να ελαχιστοποιήσει την έκταση των δυσμενών επιπτώσεων, να τερματίσει την επιχειρηματική σχέση όσον αφορά τις σχετικές δραστηριότητες εάν οι πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις είναι σοβαρές.

Πριν από την προσωρινή αναστολή ή τον τερματισμό μιας επιχειρηματικής σχέσης, η εταιρεία οφείλει να αξιολογεί αν είναι εύλογο να αναμένεται ότι οι δυσμενείς επιπτώσεις της που απορρέουν από τις παραπάνω ενέργειες θα ήταν προδήλως σοβαρότερες από τις δυσμενείς επιπτώσεις που δεν κατέστη δυνατό να τερματιστούν ή των οποίων η έκταση δεν κατέστη δυνατό να ελαχιστοποιηθεί επαρκώς. Στην περίπτωση αυτήν, η εταιρεία δεν υποχρεούται να αναστείλει ή να τερματίσει την επιχειρηματική σχέση και είναι σε θέση να υποβάλει έκθεση στην αρμόδια εποπτική αρχή σχετικά με τους δεόντως αιτιολογημένους λόγους της εν λόγω απόφασης.

Τα κράτη μέλη προβλέπουν τη δυνατότητα προσωρινής αναστολής ή τερματισμού της επιχειρηματικής σχέσης στις συμβάσεις που διέπονται από το δίκαιο τους σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, με εξαίρεση τις συμβάσεις τις οποίες τα μέρη υποχρεούνται εκ του νόμου να συνάψουν.

Όταν η εταιρεία αποφασίζει να αναστείλει προσωρινά ή να τερματίσει την επιχειρηματική σχέση, η εταιρεία λαμβάνει μέτρα για την πρόληψη, τον μετριασμό ή τον τερματισμό των επιπτώσεων της αναστολής ή του τερματισμού, ενημερώνει εγκαίρως τον επιχειρηματικό εταίρο και διατηρεί την απόφαση αυτή υπό εξέταση.

Σε περίπτωση που η εταιρεία αποφασίζει να μην αναστείλει προσωρινά ή να μην τερματίσει την επιχειρηματική σχέση σύμφωνα με το παρόν άρθρο, η εταιρεία παρακολουθεί τις πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις και επαναξιολογεί περιοδικά την απόφασή της και τη διαθεσιμότητα περαιτέρω κατάλληλων μέτρων.

Άρθρο 12

Επανόρθωση πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν μια εταιρεία έχει προκαλέσει, μόνη της ή από κοινού με άλλη, πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις, η εταιρεία προβαίνει σε επανόρθωση.
2. Όταν οι πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις προκαλούνται αποκλειστικά από τον επιχειρηματικό εταίρο της εταιρείας, η εταιρεία μπορεί να προβεί οικειοθελώς σε επανόρθωση. Η εταιρεία μπορεί επίσης να χρησιμοποιήσει την ικανότητά της να ηπηρεάζει τον επιχειρηματικό εταίρο που προκαλεί τις δυσμενείς επιπτώσεις, ώστε να προβεί σε επανόρθωση.

Άρθρο 13

Ουσιαστικές επαφές με τους ενδιαφερομένους

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για να έχουν αποτελεσματικές επαφές με τους ενδιαφερομένους, σύμφωνα με το παρόν άρθρο.
2. Με την επιφύλαξη της οδηγίας (ΕΕ) 2016/943, κατά τη διαβούλευση με τους ενδιαφερομένους, οι εταιρείες τους παρέχουν, όπου αρμόζει, σχετικές και ολοκληρωμένες πληροφορίες, προκειμένου να διενεργούν αποτελεσματικές και διαφανείς διαβουλεύσεις. Με την επιφύλαξη της οδηγίας (ΕΕ) 2016/943, οι ενδιαφερόμενοι που καλούνται σε διαβούλευση έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν αιτιολογημένο αίτημα για πρόσθετες σχετικές πληροφορίες, οι οποίες παρέχονται από την εταιρεία εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και σε κατάλληλη και κατανοητή μορφή. Εάν η εταιρεία απορρίψει αίτημα για πρόσθετες πληροφορίες, οι ενδιαφερόμενοι που καλούνται σε διαβούλευση δικαιούνται γραπτή αιτιολόγηση της εν λόγω απόρριψης.
3. Η διαβούλευση με τους ενδιαφερομένους πραγματοποιείται, στα ακόλουθα στάδια της διαδικασίας δέουσας επιμέλειας:
  - α) όταν συλλέγονται οι αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τις πραγματικές ή δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις, ώστε να προσδιοριστούν, να αξιολογηθούν και να ιεραρχηθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 9·
  - β) όταν καταρτίζονται σχέδια προληπτικής και διορθωτικής δράσης σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 2 και το άρθρο 11 παράγραφος 3, και εκπονούνται ενισχυμένα σχέδια προληπτικής και διορθωτικής δράσης σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 6 και το άρθρο 11 παράγραφος 7·
  - γ) όταν αποφασίζεται ο τερματισμός ή η αναστολή επιχειρηματικής σχέσης σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 6 και το άρθρο 11 παράγραφος 7·
  - δ) όταν υιοθετούνται κατάλληλα μέτρα για την επανόρθωση των δυσμενών επιπτώσεων σύμφωνα με το άρθρο 12·
  - ε) κατά περίπτωση, όταν καταρτίζονται ποιοτικοί και ποσοτικοί δείκτες για την παρακολούθηση σύμφωνα με το άρθρο 15.
4. Όταν δεν είναι ευλόγως δυνατή η διενέργεια αποτελεσματικών επαφών με ενδιαφερομένους στον βαθμό που απαιτείται για τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της παρούσας οδηγίας, οι εταιρείες διαβουλεύονται επιπλέον με εμπειρογνώμονες που μπορούν να παράσχουν αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με πραγματικές ή δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις.
5. Κατά τη διαβούλευση με ενδιαφερομένους, οι εταιρείες προσδιορίζουν και αντιμετωπίζουν τυχόν φραγμούς στις επαφές και διασφαλίζουν ότι οι συμμετέχοντες δεν υφίστανται αντίποινα ή αντεκδικήσεις, μεταξύ άλλων διατηρώντας την εμπιστευτικότητα ή την ανωνυμία.
6. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι επιτρέπεται στις εταιρείες να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο παρόν άρθρο μέσω κλαδικών ή πολυμερών πρωτοβουλιών, κατά περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι οι διαδικασίες διαβούλευσης πληρούν τις απαιτήσεις που ορίζονται στο παρόν άρθρο. Η χρήση κλαδικών και πολυμερών πρωτοβουλιών δεν αρκεί για την εκπλήρωση της υποχρέωσης διαβούλευσης με τους εργαζομένους της εταιρείας και τους εκπροσώπους τους.
7. Οι επαφές με τους εργαζομένους και τους εκπροσώπους τους δεν θίγουν το σχετικό ενωσιακό και εθνικό δικαίο στον τομέα της απασχόλησης και των κοινωνικών δικαιωμάτων, ούτε τις ισχύουσες συλλογικές συμβάσεις.

Άρθρο 14

Μηχανισμός κοινοποίησης και διαδικασία υποβολής καταγγελιών

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες δίνουν στα πρόσωπα και τις οντότητες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 τη δυνατότητα να υποβάλλουν καταγγελίες σε αυτές όταν αυτά τα πρόσωπα ή αυτές οι οντότητες έχουν εύλογες ανησυχίες σχετικά με πραγματικές ή δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις όσον αφορά τις δραστηριότητες των ιδίων των εταιρειών, τις δραστηριότητες των θυγατρικών τους ή τις δραστηριότητες των επιχειρηματικών τους εταίρων στις αλυσίδες δραστηριοτήτων των εταιρειών.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι καταγγελίες μπορούν να υποβάλλονται από:

- α) φυσικά ή νομικά πρόσωπα που θίγονται ή που έχουν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι ενδέχεται να θιγούν από δυσμενείς επιπτώσεις, και τους νόμιμους εκπροσώπους των προσώπων αυτών εξ ονόματός τους, όπως οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων·
- β) συνδικαλιστικές οργανώσεις και άλλους εκπροσώπους εργαζομένων που εκπροσωπούν φυσικά πρόσωπα τα οποία εργάζονται στη σχετική αλυσίδα δραστηριοτήτων· και
- γ) οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται και διαθέτουν πείρα στους τομείς που σχετίζονται με τις δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις που αποτελούν το αντικείμενο της καταγγελίας.

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες καθιερώνουν δίκαιη, διαθέσιμη στο κοινό, προσβάσιμη, προβλέψιμη και διαφανή διαδικασία για την εξέταση των καταγγελιών που αναφέρονται στην παράγραφο 1, συμπεριλαμβανομένης διαδικασίας για τις περιπτώσεις που μια εταιρεία θεωρεί μία καταγγελία αβάσιμη, και ενημερώνουν τους σχετικούς εκπροσώπους των εργαζομένων και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις για την εν λόγω διαδικασία. Οι εταιρείες λαμβάνουν ευλόγως διαθέσιμα μέτρα για την πρόληψη κάθε μορφής αντιποίνων, διασφαλίζοντας την εμπιστευτικότητα της ταυτότητας του προσώπου ή του οργανισμού που υποβάλλει την καταγγελία, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Όταν πρέπει να κοινοποιηθούν πληροφορίες, αυτό γίνεται κατά τρόπο που δεν θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια των καταγγελλόντων, μεταξύ άλλων με τη μη αποκάλυψη της ταυτότητάς των καταγγελλόντων.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν η καταγγελία είναι βάσιμη, οι δυσμενείς επιπτώσεις που αποτελούν το αντικείμενο της καταγγελίας θεωρείται ότι έχουν προσδιοριστεί κατά την έννοια του άρθρου 8 και η εταιρεία λαμβάνει κατάλληλα μέτρα σύμφωνα με τα άρθρα 10, 11 και 12.

4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι καταγγέλλοντες δικαιούνται:

- α) να ζητήσουν να δοθεί κατάλληλη συνέχεια στην καταγγελία από την εταιρεία στην οποία υπέβαλαν καταγγελία σύμφωνα με την παράγραφο 1·
- β) να συναντηθούν με τους εκπροσώπους της εταιρείας σε κατάλληλο επίπεδο για να συζητήσουν τις πραγματικές ή δυνητικές σοβαρές δυσμενείς επιπτώσεις που αποτελούν το αντικείμενο της καταγγελίας, καθώς και πιθανή επανόρθωση σύμφωνα με το άρθρο 12·
- γ) να τους παρασχεθούν από την εταιρεία οι λόγοι σύμφωνα με τους οποίους μια καταγγελία έχει θεωρηθεί βάσιμη ή αβάσιμη και, σε περίπτωση που είναι βάσιμη, να τους παρασχεθούν πληροφορίες σχετικά με τα βήματα και τις ενέργειες που γίνονται ή πρέπει να γίνουν.

5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες καθιερώνουν προσβάσιμο μηχανισμό για την υποβολή κοινοποιήσεων από πρόσωπα και οντότητες όταν έχουν πληροφορίες ή ανησυχίες σχετικά με πραγματικές ή δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις όσον αφορά τις δικές τους δραστηριότητες, τις δραστηριότητες των θυγατρικών τους και τις δραστηριότητες των επιχειρηματικών τους εταίρων στις αλυσίδες δραστηριοτήτων των εταιρειών.

Ο μηχανισμός διασφαλίζει ότι οι κοινοποιήσεις μπορούν να υποβάλλονται είτε ανώνυμα είτε εμπιστευτικά, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Οι εταιρείες λαμβάνουν ευλόγως διαθέσιμα μέτρα για την πρόληψη κάθε μορφής αντιποίνων, διασφαλίζοντας ότι η ταυτότητα των προσώπων ή των οντοτήτων που υποβάλλουν την καταγγελία παραμένει εμπιστευτική, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Η εταιρεία μπορεί να ενημερώνει πρόσωπα ή οντότητες που υποβάλλουν κοινοποιήσεις σχετικά με τα βήματα και τις ενέργειες που γίνονται ή πρόκειται να γίνουν, κατά περίπτωση.

6. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι επιτρέπεται στις εταιρείες να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 1, στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 και στην παράγραφο 5 μέσω της συμμετοχής σε συνεργατικές διαδικασίες υποβολής καταγγελιών και σε μηχανισμούς κοινοποίησης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που καθιερώνονται από κοινού από εταιρείες, μέσω κλαδικών ενώσεων, πολυμερών πρωτοβουλιών ή συνολικών συμφωνιών-πλαισίων, υπό την προϋπόθεση ότι τέτοιου είδους συνεργατικές διαδικασίες και συνεργατικοί μηχανισμοί πληρούν τις απαιτήσεις που ορίζονται στο παρόν άρθρο.

7. Η υποβολή κοινοποίησης ή καταγγελίας δυνάμει του παρόντος άρθρου δεν αποτελεί προϋπόθεση ούτε εμποδίζει το πρόσωπο που την υποβάλλει να έχει πρόσβαση στις διαδικασίες των άρθρων 26 και 29 ή σε άλλους εξωδικαστικούς μηχανισμούς.

Άρθρο 15

Παρακολούθηση

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες διενεργούν περιοδικές αξιολογήσεις των δικών τους δραστηριοτήτων και μέτρων, των δραστηριοτήτων και μέτρων των θυγατρικών τους και, όταν σχετίζονται με την αλυσίδα δραστηριοτήτων της εταιρείας, των δραστηριοτήτων και μέτρων των επιχειρηματικών τους εταίρων, με σκοπό να αξιολογούν την εφαρμογή και να παρακολουθούν την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα του προσδιορισμού, της πρόληψης, του μετριασμού, του τερματισμού και της ελαχιστοποίησης της έκτασης των δυσμενών επιπτώσεων. Οι εν λόγω αξιολογήσεις βασίζονται, κατά περίπτωση, σε ποιοτικούς και ποσοτικούς δείκτες και διενεργούνται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση έπειτα από σημαντική αλλαγή, αλλά τουλάχιστον κάθε 12 μήνες και όποτε υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να θεωρείται ότι ενδέχεται να προκύψουν νέοι κίνδυνοι εμφάνισης των εν λόγω δυσμενών επιπτώσεων. Όπου αρμόζει, η πολιτική δέουσας επιμέλειας, οι δυσμενείς επιπτώσεις που προσδιορίστηκαν και τα κατάλληλα μέτρα που παρέπονται, επικαιροποιούνται σύμφωνα με το αποτέλεσμα τέτοιων αξιολογήσεων και λαμβανομένων δεόντως υπόψη των σχετικών πληροφοριών από τους ενδιαφερομένους.

Άρθρο 16

Επικοινωνία

1. Με την επιφύλαξη της εξαίρεσης που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τα θέματα που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία δημοσιεύοντας στον δικτυακό τόπο τους ετήσια κατάσταση. Η ετήσια αυτή κατάσταση δημοσιεύεται:

α) σε τουλάχιστον μία από τις επίσημες γλώσσες της Ένωσης που χρησιμοποιείται στο κράτος μέλος της εποπτικής αρχής που ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 24 και, εάν είναι διαφορετική, σε γλώσσα που είναι ευρέως διαδεδομένη στον τομέα των διεθνών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων·

β) εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, αλλά το αργότερο εντός 12 μηνών από την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού του οικονομικού έτους για το οποίο συντάσσεται η κατάσταση ή, για τις εταιρείες που υποβάλλουν οικειοθελώς στοιχεία σύμφωνα με την οδηγία 2013/34/ΕΕ, έως την ημερομηνία δημοσίευσης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων.

Στην περίπτωση εταιρείας που έχει συσταθεί σύμφωνα με το δικαίωμα τρίτης χώρας, η κατάσταση περιλαμβάνει επίσης τις απαιτούμενες πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 2 σχετικά με τον εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο της εταιρείας.

2. Η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζεται σε εταιρείες που υπόκεινται σε απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας σύμφωνα με το άρθρο 19α, 29α ή 40α της οδηγίας 2013/34/ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων όσων εξαιρούνται σύμφωνα με το άρθρο 19α παράγραφος 9 ή άρθρο 29α παράγραφος 8 της εν λόγω οδηγίας.

3. Το αργότερο στις 31 Μαρτίου 2027 η Επιτροπή εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 34 προκειμένου να συμπληρώσει την παρούσα οδηγία προσδιορίζοντας το περιεχόμενο και τα κριτήρια για την υποβολή εκθέσεων που προβλέπεται στην παράγραφο 1, προσδιορίζοντας, ειδικότερα και με επαρκώς λεπτομερή τρόπο, τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται σχετικά με την περιγραφή της δέουσας επιμέλειας, τις πραγματικές και δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις που προσδιορίζονται και τα κατάλληλα μέτρα που λαμβάνονται σχετικά με τις εν λόγω επιπτώσεις. Κατά την κατάρτιση αυτών των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, η Επιτροπή λαμβάνει δεόντως υπόψη τα πρότυπα υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας που θεσπίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 29β και 40β της οδηγίας 2013/34/ΕΕ και ευθυγραμμίζει τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις με τα πρότυπα αυτά.

Όταν εκδίδει τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, η Επιτροπή διασφαλίζει ότι δεν υπάρχει αλληλεπικάλυψη στις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων για τις εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iii), οι οποίες υπόκεινται σε απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων δυνάμει του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088, διατηρώντας παράλληλα πλήρως τις ελάχιστες υποχρεώσεις που ορίζονται στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 17

Προσβασιμότητα πληροφοριών στο ευρωπαϊκό ενιαίο σημείο πρόσβασης (ΕΕΣΠ)

1. Από 1ης Ιανουαρίου 2029, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, κατά τη δημοσιοποίηση της ετήσιας κατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 16 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας, οι εταιρείες υποβάλλουν την εν λόγω κατάσταση ταυτόχρονα στον φορέα συλλογής που αναφέρεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου με σκοπό να καταστεί προσβάσιμη στο ευρωπαϊκό ενιαίο σημείο πρόσβασης (ΕΕΣΠ) που θεσπίστηκε δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2859.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες που περιέχονται στην ετήσια δήλωση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο συμμορφώνονται με τις ακόλουθες απαιτήσεις:

- α) υποβάλλονται σε μορφότυπο με δυνατότητα εξαγωγής δεδομένων, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 3) του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2859 ή, όπως απαιτείται από το δίκαιο της Ένωσης ή το εθνικό δίκαιο, σε μηχαναγνώσιμο μορφότυπο όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 4) του εν λόγω κανονισμού·
- β) συνοδεύονται από τα ακόλουθα μεταδεδομένα:
- i) όλες τις επωνυμίες της εταιρείας την οποία αφορούν οι πληροφορίες·
  - ii) τον αναγνωριστικό κωδικό νομικής οντότητας της εταιρείας, όπως καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2859·
  - iii) το μέγεθος της εταιρείας ανά κατηγορία, όπως καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 4 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2859·
  - iv) τον βιομηχανικό κλάδο ή τους βιομηχανικούς κλάδους των οικονομικών δραστηριοτήτων της εταιρείας, όπως καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 4 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2859·
  - v) το είδος των πληροφοριών, όπως καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 4 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2859·
  - vi) ένδειξη του αν οι πληροφορίες περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 στοιχείο β) σημείο ii), τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες λαμβάνουν αναγνωριστικό κωδικό νομικής οντότητας.

3. Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2028, προκειμένου να καταστούν οι αναφερόμενες στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου πληροφορίες προσβάσιμες στο ΕΕΣΠ, τα κράτη μέλη ορίζουν τουλάχιστον έναν φορέα συλλογής όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2859 και ενημερώνουν σχετικά την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών.

4. Για τον σκοπό της διασφάλισης της αποτελεσματικής συλλογής και διαχείρισης των πληροφοριών που υποβάλλονται σύμφωνα με την παράγραφο 1, ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εγκρίνει εκτελεστικά μέτρα προκειμένου να προσδιορίσει:

- α) τυχόν άλλα απαιτούμενα μεταδεδομένα που πρέπει να συνοδεύουν τις πληροφορίες·
- β) τη διάρθρωση των δεδομένων στις πληροφορίες, και
- γ) για ποιες πληροφορίες απαιτείται μηχαναγνώσιμος μορφότυπος και, στις περιπτώσεις αυτές, τον μηχαναγνώσιμο μορφότυπο που πρέπει να χρησιμοποιείται.

Άρθρο 18

Πρότυπες συμβατικές ρήτρες

Για την παροχή στήριξης στις εταιρείες με σκοπό τη διευκόλυνση της συμμόρφωσής τους με το άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο β) και το άρθρο 11 παράγραφος 3 στοιχείο γ), η Επιτροπή, κατόπιν διαβούλευσης με τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερομένους, εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με προαιρετικές πρότυπες συμβατικές ρήτρες έως τις 26 Ιανουαρίου 2027.

Άρθρο 19

Κατευθυντήριες γραμμές

1. Για την παροχή στήριξης στις εταιρείες ή στις αρχές των κρατών μελών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες θα πρέπει να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους δέουσας επιμέλειας, κατά τρόπο πρακτικό, και για την παροχή στήριξης στους ενδιαφερομένους, η Επιτροπή, σε διαβούλευση με τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερομένους, τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, την Ευρωπαϊκή Αρχή Εργασίας και, κατά περίπτωση, διεθνείς οργανισμούς και λοιπούς φορείς που διαθέτουν εμπειρογνωσία στον τομέα της δέουσας επιμέλειας, εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές, μεταξύ άλλων γενικούς προσανατολισμούς και κατευθυντήριες γραμμές για συγκεκριμένους τομείς ή κατευθυντήριες γραμμές για συγκεκριμένες δυσμενείς επιπτώσεις.

2. Οι κατευθυντήριες γραμμές που εκδίδονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) κατευθύνσεις και βέλτιστες πρακτικές σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής της δέουσας επιμέλειας σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στα άρθρα 5 έως 16, ιδίως τη διαδικασία προσδιορισμού σύμφωνα με το άρθρο 8, την ιεράρχηση των επιπτώσεων σύμφωνα με το άρθρο 9, κατάλληλα μέτρα για την προσαρμογή των πρακτικών αγοράς σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 2 και το άρθρο 11 παράγραφος 3, την υπεύθυνη απεμπλοκή σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 6 και το

άρθρο 11 παράγραφος 7, κατάλληλα μέτρα επανόρθωσης σύμφωνα με το άρθρο 12, καθώς και σχετικά με τον τρόπο προσδιορισμού και πραγματοποίησης επαφών με τα ενδιαφερόμενα μέρη σύμφωνα με το άρθρο 13, μεταξύ άλλων μέσω του μηχανισμού κοινοποίησης και της διαδικασίας καταγγελιών που ορίζεται στο άρθρο 14·

- β) πρακτικές κατευθύνσεις σχετικά με το σχέδιο μετάβασης που αναφέρεται στο άρθρο 22·
  - γ) ειδικές κατευθύνσεις ανά τομέα·
  - δ) κατευθύνσεις σχετικά με την αξιολόγηση παραγόντων κινδύνου σε επίπεδο εταιρείας, επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, γεωγραφικών και συγκυριακών δεδομένων, προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και τομεακών παραγόντων κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων όσων συνδέονται με περιοχές που πλήττονται από συγκρούσεις και περιοχές υψηλού κινδύνου·
  - ε) παραπομπές σε πηγές δεδομένων και πληροφοριών που είναι διαθέσιμες για τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, καθώς και σε ψηφιακά εργαλεία και τεχνολογίες που θα μπορούσαν να διευκολύνουν και να υποστηρίξουν τη συμμόρφωση·
  - στ) πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο διαμοιρασμού πόρων και πληροφοριών μεταξύ εταιρειών και άλλων νομικών οντοτήτων με σκοπό τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου που θεσπίζονται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, κατά τρόπο που είναι σύμφωνος με την προστασία του εμπορικού απορρήτου σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 3 και την προστασία από πιθανά αντίποινα και αντεκδικήσεις όπως προβλέπεται στο άρθρο 13 παράγραφος 5·
  - ζ) σε πληροφορίες για τους ενδιαφερομένους και τους εκπροσώπους τους σχετικά με τον τρόπο συμμετοχής καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας δέουσας επιμέλειας.
3. Οι κατευθυντήριες γραμμές της παραγράφου 2 στοιχεία α), δ) και ε) καθίστανται διαθέσιμες έως τις 26 Ιανουαρίου 2027. Οι κατευθυντήριες γραμμές της παραγράφου 2 στοιχεία β), στ) και ζ) καθίστανται διαθέσιμες έως τις 26 Ιουλίου 2027.
4. Οι κατευθυντήριες γραμμές που αναφέρονται στο παρόν άρθρο διατίθενται σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ένωσης. Η Επιτροπή επανεξετάζει περιοδικά τις κατευθυντήριες γραμμές και τις προσαρμόζει, κατά περίπτωση.

Άρθρο 20

Συνοδευτικά μέτρα

1. Προκειμένου να παρέχουν πληροφορίες και στήριξη στις εταιρείες και στους επιχειρηματικούς τους εταίρους και στους ενδιαφερομένους, τα κράτη μέλη δημιουργούν και θέτουν σε λειτουργία, μεμονωμένα ή από κοινού, ειδικούς δικτυακούς τόπους, πλατφόρμες ή πύλες. Στο πλαίσιο αυτό, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στις ΜΜΕ που αποτελούν μέρος των αλυσίδων δραστηριοτήτων των εταιρειών. Αυτοί οι δικτυακοί τόποι, πλατφόρμες ή πύλες παρέχουν, ειδικότερα, πρόσβαση:
- α) στο περιεχόμενο και τα κριτήρια για την υποβολή εκθέσεων, όπως ορίζονται από την Επιτροπή στις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 16 παράγραφος 3·
  - β) στις κατευθύνσεις της Επιτροπής σχετικά με τις προαιρετικές πρότυπες συμβατικές ρήτρες που προβλέπονται στο άρθρο 18 και τις κατευθυντήριες γραμμές που εκδίδει δυνάμει του άρθρου 19·
  - γ) στην ενιαία υπηρεσία υποστήριξης που προβλέπεται στο άρθρο 21· και
  - δ) σε πληροφορίες για τους ενδιαφερομένους και τους εκπροσώπους τους σχετικά με τον τρόπο συμμετοχής καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας δέουσας επιμέλειας.
2. Με την επιφύλαξη των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, τα κράτη μέλη μπορούν να στηρίζουν οικονομικά τις ΜΜΕ. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να παρέχουν στήριξη στους ενδιαφερομένους με σκοπό τη διευκόλυνση της άσκησης των δικαιωμάτων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.
3. Η Επιτροπή μπορεί να συμπληρώνει τα μέτρα στήριξης ενός κράτους μέλους βασισμένη στην υφιστάμενη δράση της Ένωσης για τη στήριξη της δέουσας επιμέλειας στην Ένωση και σε τρίτες χώρες και μπορεί να σχεδιάζει νέα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης κλαδικών ή πολυμερών πρωτοβουλιών ενδιαφερομένων που έχουν σκοπό να βοηθούν τις εταιρείες να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους.
4. Με την επιφύλαξη των άρθρων 25, 26 και 29, οι εταιρείες μπορούν να συμμετέχουν σε κλαδικές και πολυμερείς πρωτοβουλίες για τη στήριξη της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων που αναφέρονται στα άρθρα 7 έως 16 στον βαθμό που οι εν λόγω πρωτοβουλίες είναι κατάλληλες για τη στήριξη της εκπλήρωσης των εν λόγω υποχρεώσεων. Ειδικότερα, οι εταιρείες μπορούν, αφού αξιολογήσουν την καταλληλότητά τους, να χρησιμοποιούν ή να συμμετέχουν σε σχετικές αναλύσεις κινδύνου που διενεργούνται

από κλαδικές ή πολυμερείς πρωτοβουλίες ή από μέλη των εν λόγω πρωτοβουλιών και μπορούν να λαμβάνουν ή να συμμετέχουν σε αποτελεσματικά κατάλληλα μέτρα μέσω τέτοιων πρωτοβουλιών. Στο πλαίσιο αυτό, οι εταιρείες παρακολουθούν την αποτελεσματικότητα των εν λόγω μέτρων και εξακολουθούν να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα, όταν είναι αναγκαίο, για να διασφαλίζουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους.

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη μπορούν να διευκολύνουν τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με τέτοιες πρωτοβουλίες και τα αποτελέσματά τους. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζουν κριτήρια καταλληλότητας και μεθοδολογία αξιολόγησης από τις εταιρείες της καταλληλότητας κλαδικών και πολυμερών πρωτοβουλιών.

5. Με την επιφύλαξη των άρθρων 25, 26 και 29, οι εταιρείες μπορούν να χρησιμοποιούν επαλήθευση από ανεξάρτητο τρίτο μέρος για εταιρείες και από εταιρείες στις αλυσίδες δραστηριοτήτων τους προς στήριξη της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας στον βαθμό που η εν λόγω επαλήθευση ενδείκνυται για τη στήριξη της εκπλήρωσης των σχετικών υποχρεώσεων. Η επαλήθευση από τρίτο μέρος μπορεί να διενεργείται από άλλες εταιρείες ή από κλαδική ή πολυμερή πρωτοβουλία. Τα τρίτα μέρη που διενεργούν επαλήθευση ενεργούν με αντικειμενικότητα και πλήρη ανεξαρτησία από την εταιρεία, δεν υπόκεινται σε τυχόν συγκρούσεις συμφερόντων, δεν δέχονται εξωτερικές επιρροές, άμεσες ή έμμεσες, και απέχουν από κάθε ενέργεια που είναι ασυμβίβαστη με την ανεξαρτησία τους. Ανάλογα με τη φύση των δυσμενών επιπτώσεων, διαθέτουν πείρα και ικανότητες σε θέματα περιβάλλοντος ή ανθρωπίνων δικαιωμάτων και είναι υπόλογα για την ποιότητα και την αξιοπιστία της επαλήθευσης που εφαρμόζουν.

Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζουν κριτήρια καταλληλότητας και μεθοδολογία βάσει των οποίων οι εταιρείες αξιολογούν την καταλληλότητα των τρίτων μερών που διενεργούν επαλήθευση, καθώς και κατευθυντήριες γραμμές για την παρακολούθηση της ακρίβειας, της αποτελεσματικότητας και της ακεραιότητας της επαλήθευσης από τρίτα μέρη.

Άρθρο 21

Ενιαία υπηρεσία υποστήριξης

1. Η Επιτροπή θεσπίζει ενιαία υπηρεσία υποστήριξης μέσω της οποίας οι εταιρείες μπορούν να ζητούν πληροφορίες, κατευθύνσεις και υποστήριξη σχετικά με τον τρόπο εκπλήρωσης των υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.
2. Οι αρμόδιες εθνικές αρχές σε κάθε κράτος μέλος συνεργάζονται με την ενιαία υπηρεσία υποστήριξης προκειμένου να συνδράμουν στην προσαρμογή των πληροφοριών και των κατευθύνσεων στα εθνικά πλαίσια, καθώς και στη διάδοση αυτών των πληροφοριών και κατευθύνσεων.

Άρθρο 22

Καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) και γ) και στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχεία α), β) και γ) εγκρίνουν και θέτουν σε εφαρμογή σχέδιο μετάβασης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, το οποίο έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι, μέσω κάθε δυνατής προσπάθειας, το επιχειρηματικό μοντέλο και η στρατηγική της εταιρείας συνάδουν με τη μετάβαση σε βιώσιμη οικονομία και με τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη στον 1,5 °C σύμφωνα με τη συμφωνία του Παρισιού και με τον στόχο επίτευξης κλιματικής ουδετερότητας που ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119, συμπεριλαμβανομένων του ενδιάμεσου στόχου και του στόχου για το 2050 όσον αφορά την κλιματική ουδετερότητα και, κατά περίπτωση, με την έκθεση της εταιρείας σε δραστηριότητες που σχετίζονται με τον άνθρακα, το πετρέλαιο και το αέριο.

Ο σχεδιασμός του σχεδίου μετάβασης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο περιλαμβάνει:

- α) χρονικά προσδιορισμένους στόχους σχετικά με την κλιματική αλλαγή, για το 2030 και ανά πενταετία έως το 2050, με βάση επιστημονικά τεκμηριωμένα στοιχεία και, κατά περίπτωση, στόχους απόλυτης μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου του πεδίου 1, του πεδίου 2 και του πεδίου 3 για κάθε σημαντική κατηγορία·
- β) περιγραφή των προσδιοριζόμενων μοχλών απανθρακοποίησης και των βασικών δράσεων που σχεδιάζονται για την επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στο στοιχείο α), συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, αλλαγών στο χαρτοφυλάκιο προϊόντων και υπηρεσιών της επιχείρησης και της υιοθέτησης νέων τεχνολογιών·
- γ) επεξήγηση και ποσοτικοποίηση των επενδύσεων και της χρηματοδότησης που στηρίζουν την υλοποίηση του σχεδίου μετάβασης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής· και

δ) περιγραφή του ρόλου των διοικητικών, διαχειριστικών και εποπτικών οργάνων σε σχέση με το σχέδιο μετάβασης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.

2. Οι εταιρείες που υποβάλλουν σχέδιο μετάβασης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής σύμφωνα με το άρθρο 19α, 29α ή 40α, ανάλογα με την περίπτωση, της οδηγίας 2013/34/ΕΕ θεωρείται ότι έχουν συμμορφωθεί με την υποχρέωση έγκρισης ενός σχεδίου μετάβασης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

Οι εταιρείες που περιλαμβάνονται στο σχέδιο μετάβασης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής της μητρικής τους επιχείρησης, το οποίο υποβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 29α ή 40α, ανάλογα με την περίπτωση, της οδηγίας 2013/34/ΕΕ, θεωρείται ότι έχουν συμμορφωθεί με την απαίτηση έγκρισης ενός σχεδίου μετάβασης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το σχέδιο μετάβασης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής που αναφέρεται στην παράγραφο 1 επικαιροποιείται κάθε 12 μήνες και περιέχει περιγραφή της προόδου που έχει σημειώσει η εταιρεία ως προς την επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεύτερο εδάφιο στοιχείο α).

Άρθρο 23

Εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος

1. Τα κράτη μέλη απαιτούν από μια εταιρεία που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 και δραστηριοποιείται σε κράτος μέλος να διορίζει ως εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπό της ένα νομικό ή φυσικό πρόσωπο, το οποίο είναι εγκατεστημένο ή έχει την κατοικία/έδρα του σε ένα από τα κράτη μέλη στα οποία δραστηριοποιείται η εταιρεία. Ο διορισμός ισχύει όταν επιβεβαιωθεί ότι έγινε δεκτός από τον εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο.

2. Τα κράτη μέλη απαιτούν ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος ή η εταιρεία να γνωστοποιεί το όνομα, τη διεύθυνση, τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τον αριθμό τηλεφώνου του εξουσιοδοτημένου εκπροσώπου σε εποπτική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος έχει την κατοικία/έδρα του ή είναι εγκατεστημένος και, σε περίπτωση που διαφέρει, στην αρμόδια εποπτική αρχή όπως ορίζεται στο άρθρο 24 παράγραφος 3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος υποχρεούται να παρέχει, κατόπιν αιτήματος, αντίγραφο του εγγράφου διορισμού του, σε επίσημη γλώσσα κράτους μέλους, σε οποιαδήποτε από τις εποπτικές αρχές.

3. Τα κράτη μέλη απαιτούν ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος ή η εταιρεία να ενημερώνει εποπτική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος έχει την κατοικία/έδρα του ή είναι εγκατεστημένος και, σε περίπτωση που διαφέρει, την αρμόδια εποπτική αρχή όπως ορίζεται στο άρθρο 24 παράγραφος 3, ότι η εταιρεία είναι εταιρεία που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2.

4. Τα κράτη μέλη απαιτούν κάθε εταιρεία να παρέχει στον εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπό της την εξουσία να λαμβάνει κοινοποιήσεις από τις εποπτικές αρχές σχετικά με όλα τα θέματα που είναι αναγκαία για τη συμμόρφωση με τις διατάξεις για τη μεταφορά της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο και την επιβολή τους. Οι εταιρείες υποχρεούνται να παρέχουν στον εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπό τους τις εξουσίες και τους πόρους που απαιτούνται για τη συνεργασία με τις εποπτικές αρχές.

5. Όταν μια εταιρεία που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο παρόν άρθρο, όλα τα κράτη μέλη στα οποία δραστηριοποιείται η εν λόγω εταιρεία είναι αρμόδια να επιβάλλουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αυτών σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο τους. Ένα κράτος μέλος που προτίθεται να επιβάλει τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο παρόν άρθρο ενημερώνει τις εποπτικές αρχές μέσω του ευρωπαϊκού δικτύου εποπτικών αρχών που έχει συσταθεί βάσει του άρθρου 28, ώστε τα άλλα κράτη μέλη να μην τις επιβάλουν.

Άρθρο 24

Εποπτικές αρχές

1. Κάθε κράτος μέλος ορίζει μία ή περισσότερες εποπτικές αρχές για την εποπτεία της συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στις διατάξεις του εθνικού δικαίου που θεσπίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 7 έως 16 και το άρθρο 22.

2. Όσον αφορά εταιρεία που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1, αρμόδια εποπτική αρχή είναι η εποπτική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο η εταιρεία έχει την καταστατική της έδρα.

3. Όσον αφορά εταιρεία που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2, αρμόδια εποπτική αρχή είναι η εποπτική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο η εταιρεία έχει υποκατάστημα. Εάν η εταιρεία δεν διαθέτει υποκατάστημα σε κανένα κράτος μέλος ή διαθέτει υποκαταστήματα σε διαφορετικά κράτη μέλη, αρμόδια εποπτική αρχή είναι η εποπτική αρχή του κράτους μέλους στο

οποίο η εταιρεία πραγματοποιήσει το μεγαλύτερο μέρος του καθαρού κύκλου εργασιών της στην Ένωση κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους πριν από την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 37 ή την ημερομηνία κατά την οποία η εταιρεία πληροί για πρώτη φορά τα κριτήρια του άρθρου 2 παράγραφος 2, ανάλογα με το ποια ημερομηνία είναι μεταγενέστερη.

Εταιρεία που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 μπορεί, σε περίπτωση μεταβολής των συνθηκών η οποία έχει ως αποτέλεσμα να πραγματοποιεί το μεγαλύτερο μέρος του κύκλου εργασιών της στην Ένωση σε διαφορετικό κράτος μέλος, να υποβάλει δεόντως αιτιολογημένο αίτημα αλλαγής της εποπτικής αρχής που είναι αρμόδια για τη ρύθμιση των θεμάτων που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία όσον αφορά την εταιρεία αυτή.

4. Όταν μια μητρική εταιρεία εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα οδηγία για λογαριασμό των θυγατρικών της σύμφωνα με το άρθρο 6, η αρμόδια εποπτική αρχή της μητρικής εταιρείας συνεργάζεται με την αρμόδια εποπτική αρχή της θυγατρικής, η οποία θα παραμείνει αρμόδια για να διασφαλίσει ότι η θυγατρική υπόκειται στην άσκηση των εξουσιών σύμφωνα με το άρθρο 25. Στο πλαίσιο αυτό, το ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών που συστάθηκε βάσει του άρθρου 28 διευκολύνει την απαιτούμενη συνεργασία, τον συντονισμό και την παροχή αμοιβαίας συνδρομής σύμφωνα με το άρθρο 28.

5. Όταν ένα κράτος μέλος ορίζει περισσότερες από μία εποπτικές αρχές, διασφαλίζει ότι οι αντίστοιχες αρμοδιότητες των εν λόγω εποπτικών αρχών καθορίζονται σαφώς και ότι οι εν λόγω αρχές συνεργάζονται στενά και αποτελεσματικά μεταξύ τους.

6. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν τις αρχές που είναι αρμόδιες για την εποπτεία των ρυθμιζόμενων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και ως εποπτικές αρχές για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.

7. Έως τις 26 Ιουλίου 2026, τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τα ονόματα και τα στοιχεία επικοινωνίας των εποπτικών αρχών που ορίζονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο, καθώς και τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους, όταν ορίζονται περισσότερες από μία εποπτικές αρχές. Ενημερώνουν την Επιτροπή για κάθε σχετική αλλαγή.

8. Η Επιτροπή δημοσιοποιεί, μεταξύ άλλων μέσω δημοσίευσης στον δικτυακό τόπο της, κατάλογο των εποπτικών αρχών και, όταν ένα κράτος μέλος διαθέτει περισσότερες από μία εποπτικές αρχές, τις αντίστοιχες αρμοδιότητές των εν λόγω αρχών σε σχέση με την παρούσα οδηγία. Η Επιτροπή επικαιροποιεί τακτικά τον κατάλογο με βάση τις πληροφορίες που λαμβάνει από τα κράτη μέλη.

9. Τα κράτη μέλη εγγυώνται την ανεξαρτησία των εποπτικών αρχών και διασφαλίζουν ότι αυτές, καθώς και όλα τα πρόσωπα που εργάζονται ή έχουν εργαστεί για λογαριασμό τους και οι ελεγκτές, οι εμπειρογνώμονες και τυχόν άλλα πρόσωπα που ενεργούν για λογαριασμό τους, ασκούν τις αρμοδιότητές τους με αμεροληψία, διαφάνεια και δέοντα σεβασμό των υποχρεώσεων τήρησης του επαγγελματικού απορρήτου. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εποπτικές αρχές είναι νομικά και λειτουργικά ανεξάρτητες, δεν δέχονται εξωτερικές επιρροές, άμεσες ή έμμεσες, μεταξύ άλλων από τις εταιρείες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας ή άλλα συμφέροντα της αγοράς, ότι το προσωπικό τους και τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για τη διαχείριση δεν υπόκεινται σε συγκρούσεις συμφερόντων, υπόκεινται σε απαιτήσεις εμπιστευτικότητας και απέχουν από κάθε ενέργεια ασυμβίβαστη με τα καθήκοντά τους.

10. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εποπτικές αρχές δημοσιεύουν και καθιστούν προσβάσιμη στο διαδίκτυο ετήσια έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητές τους δυνάμει της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 25

Εξουσίες των εποπτικών αρχών

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εποπτικές αρχές διαθέτουν επαρκείς εξουσίες και πόρους για την εκτέλεση των καθηκόντων που τους ανατίθενται βάσει της παρούσας οδηγίας, συμπεριλαμβανομένης της εξουσίας να απαιτούν από τις εταιρείες να παρέχουν πληροφορίες και να διενεργούν έρευνες σχετικά με τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στα άρθρα 7 έως 16. Τα κράτη μέλη απαιτούν από τις εποπτικές αρχές να εποπτεύουν την έγκριση και τον σχεδιασμό του σχεδίου μετάβασης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής σύμφωνα με τις απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 22 παράγραφος 1.

2. Μια εποπτική αρχή μπορεί να κινηθεί έρευνα, με δική της πρωτοβουλία ή ως αποτέλεσμα τεκμηριωμένων ανησυχιών που της κοινοποιήθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 26, όταν κρίνει ότι διαθέτει επαρκείς πληροφορίες που υποδεικνύουν πιθανή παράβαση από μέρους εταιρείας των υποχρεώσεων που προβλέπονται στις διατάξεις του εθνικού δικαίου που θεσπίζονται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.

3. Επιθεωρήσεις διενεργούνται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο διενεργείται η επιθεώρηση και αφότου έχει ειδοποιηθεί η εταιρεία, εκτός εάν η προειδοποίηση θα εμπόδιζε την αποτελεσματικότητα της επιθεώρησης. Όταν, στο πλαίσιο της έρευνας της, μια εποπτική αρχή επιθυμεί να διενεργήσει επιθεώρηση στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από το δικό της, ζητεί τη συνδρομή της εποπτικής αρχής στο εν λόγω κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 3.

4. Εάν, ως αποτέλεσμα των δράσεων που αναλήφθηκαν με βάση τις παραγράφους 1 και 2, μια εποπτική αρχή διαπιστώσει μη συμμόρφωση με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, παρέχει στην ενδιαφερόμενη εταιρεία κατάλληλη προθεσμία για να λάβει μέτρα επανόρθωσης, εφόσον αυτό είναι δυνατό.

Η λήψη μέτρων επανόρθωσης δεν αποκλείει την επιβολή κυρώσεων ή τη θεμελίωση αστικής ευθύνης, σύμφωνα με τα άρθρα 27 και 29, αντίστοιχα.

5. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, οι εποπτικές αρχές είναι τουλάχιστον εξουσιοδοτημένες:

α) να διατάσσουν την εταιρεία:

i) να παύει τις παραβάσεις των διατάξεων του εθνικού δικαίου που έχουν θεσπιστεί δυνάμει της παρούσας οδηγίας με την πραγματοποίηση ενέργειας ή την παύση συμπεριφοράς·

ii) να μην επαναλαμβάνει τη σχετική συμπεριφορά· και

iii) κατά περίπτωση, να λαμβάνει μέτρα επανόρθωσης ανάλογα προς την παράβαση και αναγκαία για τον τερματισμό της·

β) να επιβάλλουν κυρώσεις σύμφωνα με το άρθρο 27· και

γ) να λαμβάνουν προσωρινά μέτρα σε περίπτωση άμεσου κινδύνου σοβαρής και ανεπανόρθωτης βλάβης.

6. Οι εποπτικές αρχές ασκούν τις εξουσίες που αναφέρονται στο παρόν άρθρο σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο:

α) απευθείας·

β) σε συνεργασία με άλλες αρχές· ή

γ) με αίτηση προς τις αρμόδιες δικαστικές αρχές, οι οποίες διασφαλίζουν ότι τα μέσα έννομης προστασίας είναι αποτελεσματικά και έχουν ισόδυναμο αποτέλεσμα με τις κυρώσεις που επιβάλλονται απευθείας από τις εποπτικές αρχές.

7. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει το δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής κατά νομικά δεσμευτικής απόφασης εποπτικής αρχής που το αφορά, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

8. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εποπτικές αρχές τηρούν αρχείο των ερευνών που αναφέρονται στην παράγραφο 1, στο οποίο επισημαίνονται ιδίως η φύση και τα αποτελέσματά τους, καθώς και αρχείο των τυχόν μέτρων επιβολής δυνάμει της παραγράφου 5.

9. Οι αποφάσεις των εποπτικών αρχών σχετικά με τη συμμόρφωση μιας εταιρείας με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου που θεσπίζονται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία δεν θίγουν την αστική ευθύνη της εταιρείας σύμφωνα με το άρθρο 29.

Άρθρο 26

Τεκμηριωμένες ανησυχίες

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι φυσικά και νομικά πρόσωπα δικαιούνται να διατυπώνουν τεκμηριωμένες ανησυχίες, μέσω εύκολα προσβάσιμων διαύλων, σε οποιαδήποτε εποπτική αρχή, όταν έχουν λόγους να πιστεύουν, βάσει αντικειμενικών περιστάσεων, ότι μια εταιρεία δεν συμμορφώνεται με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.

2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, μετά από αίτημα των προσώπων που διατυπώνουν τεκμηριωμένες ανησυχίες, η εποπτική αρχή λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την κατάλληλη προστασία της ταυτότητας του εν λόγω προσώπου και των προσωπικών του στοιχείων, τυχόν αποκάλυψη των οποίων θα ήταν επιζήμια για το εν λόγω πρόσωπο.

3. Όταν μια τεκμηριωμένη ανησυχία εμπίπτει στην αρμοδιότητα άλλης εποπτικής αρχής, η αρχή στην οποία γνωστοποιείται η τεκμηριωμένη ανησυχία τη διαβιβάζει στην εν λόγω αρχή.

4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εποπτικές αρχές αξιολογούν τις τεκμηριωμένες ανησυχίες εντός κατάλληλου χρονικού διαστήματος και, κατά περίπτωση, ασκούν τις εξουσίες τους που αναφέρονται στο άρθρο 25.

5. Η εποπτική αρχή, το συντομότερο δυνατόν και σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου και σε συμμόρφωση με το ενωσιακό δίκαιο, ενημερώνει τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 σχετικά με το αποτέλεσμα της αξιολόγησης των τεκμηριωμένων ανησυχιών τους και το σκεπτικό για αυτό το αποτέλεσμα. Η εποπτική αρχή κοινοποιεί επίσης στα πρόσωπα που διατυπώνουν τέτοιου είδους τεκμηριωμένες ανησυχίες και έχουν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, έννομο συμφέρον στο θέμα, την απόφασή της να αποδεχθεί ή να απορρίψει οποιοδήποτε αίτημα για ανάληψη δράσης, καθώς και περιγραφή των περαιτέρω ενεργειών και μέτρων, και πρακτικές πληροφορίες σχετικά με την πρόσβαση σε διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες επανεξέτασης.

6. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα πρόσωπα που διατυπώνουν τεκμηριωμένες ανησυχίες σύμφωνα με το παρόν άρθρο και έχουν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, έννομο συμφέρον όσον αφορά το συγκεκριμένο θέμα, έχουν πρόσβαση σε δικαστήριο ή άλλο ανεξάρτητο και αμερόληπτο δημόσιο φορέα αρμόδιο για τον έλεγχο, τόσο ως προς τη διαδικασία όσο και ως προς την ουσία, της νομιμότητας των αποφάσεων, πράξεων ή παραλείψεων της εποπτικής αρχής.

Άρθρο 27

Κυρώσεις

1. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τους κανόνες για τις κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένων των χρηματικών κυρώσεων, που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβάσεων των διατάξεων του εθνικού δικαίου που θεσπίζονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν την εφαρμογή τους. Οι προβλεπόμενες κυρώσεις είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.

2. Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με την επιβολή κυρώσεων και, εάν αποφασιστεί η επιβολή τέτοιων κυρώσεων, κατά τον καθορισμό της φύσης και του κατάλληλου επιπέδου τους, λαμβάνονται δεόντως υπόψη:

- α) η φύση, η βαρύτητα και η διάρκεια της παράβασης, καθώς και η σοβαρότητα των επιπτώσεων που προκύπτουν από την εν λόγω παράβαση·
- β) τυχόν επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν και τυχόν στοχευμένη στήριξη που δόθηκε σύμφωνα με τα άρθρα 10 και 11·
- γ) τυχόν συνεργασία με άλλες οντότητες για την αντιμετώπιση των σχετικών επιπτώσεων·
- δ) κατά περίπτωση, ο βαθμός στον οποίο ελήφθησαν αποφάσεις ιεράρχησης σύμφωνα με το άρθρο 9·
- ε) τυχόν σχετικές προηγούμενες παραβάσεις, από την εταιρεία, διατάξεων του εθνικού δικαίου που θεσπίστηκαν σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, οι οποίες έχουν διαπιστωθεί με τελική απόφαση·
- στ) ο βαθμός στον οποίο η εταιρεία έλαβε τυχόν μέτρα επανόρθωσης όσον αφορά το σχετικό αντικείμενο·
- ζ) τα οικονομικά οφέλη που αποκόμισε ή οι ζημιές που απέφυγε η εταιρεία λόγω της παράβασης·
- η) τυχόν άλλοι επιβαρυντικοί ή ελαφρυντικοί παράγοντες που ισχύουν υπό τις περιστάσεις της σχετικής υπόθεσης.

3. Τα κράτη μέλη προβλέπουν τουλάχιστον τις ακόλουθες κυρώσεις:

- α) χρηματικές κυρώσεις·
- β) εάν μια εταιρεία δεν συμμορφώνεται με την απόφαση επιβολής χρηματικής κύρωσης εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, δημόσια δήλωση στην οποία αναφέρεται η εταιρεία που ευθύνεται για την παράβαση και η φύση της παράβασης.

4. Όταν επιβάλλονται χρηματικές κυρώσεις, αυτές βασίζονται στον καθαρό παγκόσμιο κύκλο εργασιών της εταιρείας. Το μέγιστο όριο χρηματικών κυρώσεων δεν είναι χαμηλότερο από το 5 % του καθαρού παγκόσμιου κύκλου εργασιών της εταιρείας κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε το έτος που εκδόθηκε η απόφαση επιβολής προστίμου.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όσον αφορά τις εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο β) και στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο β), οι χρηματικές κυρώσεις υπολογίζονται με συνεκτίμηση του ενοποιημένου κύκλου εργασιών που έχει δηλώσει η τελική μητρική εταιρεία.

5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε απόφαση των εποπτικών αρχών που περιέχει κυρώσεις σχετικά με παραβάσεις των διατάξεων του εθνικού δικαίου που θεσπίστηκαν δυνάμει της παρούσας οδηγίας δημοσιεύεται, εξακολουθεί να είναι διαθέσιμη στο κοινό για τουλάχιστον πέντε έτη και διαβιβάζεται στο ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών που συστάθηκε σύμφωνα με το άρθρο 28. Η δημοσιευμένη απόφαση δεν περιέχει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679.

Άρθρο 28

Ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών

1. Η Επιτροπή συγκροτεί ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών, αποτελούμενο από εκπροσώπους των εποπτικών αρχών. Το ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών διευκολύνει τη συνεργασία των εποπτικών αρχών και τον συντονισμό και την εναρμόνιση των κανονιστικών πρακτικών και των πρακτικών έρευνας, επιβολής κυρώσεων και εποπτείας των εποπτικών αρχών και, κατά περίπτωση, την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους.

Η Επιτροπή μπορεί να καλεί οργανισμούς της Ένωσης με σχετική εμπειρογνώσια στους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία να συμμετάσχουν στο ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών.

2. Τα κράτη μέλη συνεργάζονται με το ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών για τον προσδιορισμό των εταιρειών που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους, ιδίως παρέχοντας όλες τις απαραίτητες πληροφορίες προκειμένου να εκτιμηθεί αν μια εταιρεία τρίτης χώρας πληροί τα κριτήρια που καθορίζονται στο άρθρο 2. Η Επιτροπή δημιουργεί ασφαλές σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών για τον καθαρό κύκλο εργασιών που πραγματοποιείται στην Ένωση από εταιρεία που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2, η οποία δεν διαθέτει υποκατάστημα σε κανένα κράτος μέλος ή έχει υποκαταστήματα σε διαφορετικά κράτη μέλη μέσω των οποίων τα κράτη μέλη κοινοποιούν τακτικά πληροφορίες που διαθέτουν σχετικά με τον καθαρό κύκλο εργασιών που πραγματοποιείται από τέτοιου είδους εταιρείες. Η Επιτροπή αναλύει τις πληροφορίες αυτές εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και ενημερώνει το κράτος μέλος στο οποίο η εταιρεία πραγματοποίησε το μεγαλύτερο μέρος του καθαρού κύκλου εργασιών της στην Ένωση κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους ότι η εταιρεία είναι εταιρεία που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 και η εποπτική αρχή του κράτους μέλους είναι αρμόδια σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 3.

3. Οι εποπτικές αρχές ανταλλάσσουν σχετικές πληροφορίες και παρέχουν αμοιβαία συνδρομή κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και θεσπίζουν μέτρα για την αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ τους. Η αμοιβαία συνδρομή περιλαμβάνει συνεργασία με σκοπό την άσκηση των εξουσιών που αναφέρονται στο άρθρο 25, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις επιθεωρήσεις και τα αιτήματα παροχής πληροφοριών.

4. Οι εποπτικές αρχές λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα που απαιτούνται για να απαντήσουν σε αίτημα που υποβάλλει άλλη εποπτική αρχή για παροχή συνδρομής χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και το αργότερο 1 μήνα μετά την παραλαβή του αιτήματος. Όταν καθίσταται αναγκαίο λόγω των περιστάσεων της περίπτωσης, η προθεσμία μπορεί να παραταθεί κατά δύο μήνες κατ' ανώτατο όριο, βάσει κατάλληλης αιτιολόγησης. Τα εν λόγω μέτρα μπορεί να περιλαμβάνουν, ιδίως, τη διαβίβαση σχετικών πληροφοριών όσον αφορά τη διενέργεια έρευνας.

5. Τα αιτήματα παροχής συνδρομής περιέχουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων του σκοπού και των λόγων υποβολής του αιτήματος. Οι εποπτικές αρχές χρησιμοποιούν τις πληροφορίες που λαμβάνουν μέσω αιτήματος παροχής συνδρομής μόνο για τον σκοπό για τον οποίο ζητήθηκαν.

6. Η εποπτική αρχή στην οποία υποβλήθηκε το αίτημα ενημερώνει την εποπτική αρχή που υπέβαλε το αίτημα για τα αποτελέσματα ή, ανάλογα με την περίπτωση, για την πρόοδο όσον αφορά τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για να ανταποκριθεί στο αίτημα παροχής συνδρομής.

7. Οι εποπτικές αρχές δεν επιβάλλουν μεταξύ τους τέλη για ενέργειες που πραγματοποιούνται και μέτρα που λαμβάνονται κατόπιν αιτήματος παροχής συνδρομής.

Ωστόσο, οι εποπτικές αρχές μπορούν να συμφωνούν κανόνες που προβλέπουν αποζημίωση για συγκεκριμένες δαπάνες που προκύπτουν από την παροχή συνδρομής σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

8. Η εποπτική αρχή που είναι αρμόδια βάσει του άρθρου 24 παράγραφος 3 ενημερώνει το ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών για το γεγονός αυτό και για κάθε αίτημα αλλαγής της αρμόδιας εποπτικής αρχής.

9. Όταν υπάρχουν αμφιβολίες σχετικά με την ανάθεση της αρμοδιότητας, οι πληροφορίες στις οποίες βασίζεται η εν λόγω ανάθεση κοινοποιούνται στο ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών, το οποίο μπορεί να συντονίζει τις προσπάθειες για την εξεύρεση λύσης.

10. Το ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών δημοσιεύει:

α) τις αποφάσεις των εποπτικών αρχών που περιέχουν κυρώσεις, όπως αναφέρεται στο άρθρο 27 παράγραφος 5· και

β) ενδεικτικό κατάλογο εταιρειών τρίτων χωρών που υπόκεινται στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 29

Αστική ευθύνη των εταιρειών και το δικαίωμα πλήρους αποζημίωσης

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι μια εταιρεία μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για ζημία που προκαλείται σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εάν:

- α) η εταιρεία, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, δεν συμμορφώθηκε με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στα άρθρα 10 και 11, όταν το δικαίωμα, η απαγόρευση ή η υποχρέωση που αναφέρονται στο παράρτημα της παρούσας οδηγίας αποσκοπεί στην προστασία του φυσικού ή νομικού προσώπου· και
- β) ως αποτέλεσμα της μη συμμόρφωσης που αναφέρεται στο στοιχείο α), προκλήθηκε ζημία στα έννομα συμφέροντα του φυσικού ή νομικού προσώπου που προστατεύεται από το εθνικό δίκαιο.

Μια εταιρεία δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη εάν η ζημία προκλήθηκε μόνο από τους επιχειρηματικούς εταίρους της στην αλυσίδα δραστηριοτήτων της.

2. Όταν μια εταιρεία θεωρείται υπεύθυνη σύμφωνα με την παράγραφο 1, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούται πλήρη αποζημίωση για τη ζημία σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Η πλήρης αποζημίωση κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν οδηγεί σε υπερβολική αποζημίωση, είτε αυτή έχει τη μορφή καταβολής αποζημιώσεων κυρωτικού χαρακτήρα, είτε πολλαπλών ή άλλου τύπου αποζημιώσεων.

3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι:

- α) οι εθνικοί κανόνες σχετικά με την έναρξη, τη διάρκεια, την αναστολή ή τη διακοπή των προθεσμιών παραγραφής δεν παρεμποδίζουν αδικαιολόγητα την άσκηση αγωγών αποζημίωσης και, σε κάθε περίπτωση, δεν είναι περισσότερο περιοριστικοί από τους κανόνες για τα γενικά εθνικά καθεστώτα αστικής ευθύνης·

η προθεσμία παραγραφής για την άσκηση αγωγών αποζημίωσης δυνάμει της παρούσας οδηγίας είναι τουλάχιστον πέντε έτη και, σε κάθε περίπτωση, δεν είναι συντομότερη από την προθεσμία παραγραφής που προβλέπεται στα εθνικά γενικά καθεστώτα αστικής ευθύνης·

οι προθεσμίες παραγραφής δεν αρχίζουν να τρέχουν πριν από την παύση της παράβασης και προτού ο ενάγων λάβει γνώση ή μπορεί ευλόγως να αναμένεται ότι έχει γνώση:

- i) της συμπεριφοράς και του γεγονότος ότι συνιστά παράβαση·
  - ii) του γεγονότος ότι η παράβαση προκάλεσε βλάβη στον ίδιο· και
  - iii) της ταυτότητας του παραβάτη·
- β) του γεγονότος ότι τα έξοδα της διαδικασίας δεν είναι τέτοια που να καθιστούν απαγορευτική για τους ενάγοντες την προσφυγή στη δικαιοσύνη·
  - γ) οι ενάγοντες μπορούν να υποβάλουν αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω συνοπτικής διαδικασίας· τέτοιου είδους ασφαλιστικά μέτρα πρέπει να έχουν τη μορφή οριστικού ή προσωρινού μέτρου για την παύση των παραβάσεων των διατάξεων του εθνικού δικαίου που έχουν θεσπιστεί δυνάμει της παρούσας οδηγίας με την πραγματοποίηση ενέργειας ή την παύση συμπεριφοράς·
  - δ) εύλογοι λόγοι προβλέπονται, υπό τους οποίους κάθε φερόμενος ως ζημιωθείς μπορεί να επιτρέψει σε συνδικαλιστική οργάνωση, μη κυβερνητική οργάνωση για τα ανθρώπινα δικαιώματα ή για το περιβάλλον ή άλλη μη κυβερνητική οργάνωση και, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, σε εθνικούς οργανισμούς για τα ανθρώπινα δικαιώματα, που εδρεύουν σε κράτος μέλος, να ασκούν αγωγές για την επιβολή των δικαιωμάτων του φερόμενου ως ζημιωθέντος, με την επιφύλαξη των εθνικών κανόνων πολιτικής δικονομίας·

συνδικαλιστική ή μη κυβερνητική οργάνωση μπορεί να λάβει άδεια σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του παρόντος στοιχείου, εφόσον συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις που ορίζονται στο εθνικό δίκαιο. Οι απαιτήσεις αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν τη διατήρηση μόνιμης παρουσίας της και, σύμφωνα με το καταστατικό της, τη μη συμμετοχή της με εμπορικό σκοπό, και τη μη συμμετοχή της μόνο προσωρινά, στην άσκηση των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στην παρούσα οδηγία ή των αντίστοιχων δικαιωμάτων στο εθνικό δίκαιο·

- ε) όταν ασκείται αγωγή, και ο ενάγων υποβάλλει εμπειριστατωμένη αιτιολόγηση στην οποία περιλαμβάνονται ευλόγως διαθέσιμα στοιχεία για πραγματικά περιστατικά και αποδεικτικά στοιχεία που επαρκούν για να θεμελιωθεί παραδεκτή αξίωση αποζημίωσης, και έχει δηλώσει ότι πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία βρίσκονται υπό τον έλεγχο της εταιρείας, τα δικαστήρια μπορούν να διατάξουν την εταιρεία να κοινοποιήσει τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία σύμφωνα με το εθνικό δικονομικό δίκαιο·

τα εθνικά δικαστήρια περιορίζουν την κοινοποίηση των αποδεικτικών στοιχείων στον βαθμό που είναι αναγκαίος και αναλογικός για την υποστήριξη τυχόν αξίωσης ή αγωγής αποζημίωσης, και τη διατήρηση των αποδεικτικών στοιχείων στον βαθμό που είναι αναγκαίος και αναλογικός για την υποστήριξη της εν λόγω αγωγής αποζημίωσης· προκειμένου να αποφανθούν αν μια διαταγή κοινοποίησης ή διατήρησης αποδεικτικών στοιχείων είναι αναλογική, τα εθνικά δικαστήρια εξετάζουν τον βαθμό στον οποίο η αξίωση ή η ένσταση υποστηρίζεται από τα διαθέσιμα στοιχεία για πραγματικά περιστατικά και αποδεικτικά στοιχεία που δικαιολογούν το αίτημα κοινοποίησης· την έκταση και το κόστος της κοινοποίησης, καθώς και τα έννομα συμφέροντα όλων των μερών, μεταξύ άλλων τυχόν εμπλεκόμενων τρίτων μερών, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης μη προσδιορισμένων αναζητήσεων πληροφοριών που είναι απίθανο να είναι σημαντικές για τα διάδικα μέρη· εάν τα αποδεικτικά στοιχεία των οποίων ζητείται η κοινοποίηση περιέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες, που αφορούν ιδίως τυχόν τρίτα μέρη, καθώς και τις ρυθμίσεις για την προστασία των εν λόγω εμπιστευτικών πληροφοριών·

τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα εθνικά δικαστήρια έχουν την εξουσία να διατάσσουν την κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων που περιέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες, εφόσον το κρίνουν σκόπιμο στο πλαίσιο της εκδίκασης αγωγής αποζημίωσης· τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, όταν διατάσσεται κοινοποίηση των πληροφοριών αυτών, τα εθνικά δικαστήρια να έχουν στη διάθεσή τους αποτελεσματικά μέτρα για την προστασία των πληροφοριών αυτών.

4. Εταιρείες που έχουν συμμετάσχει σε κλαδικές ή πολυμερείς πρωτοβουλίες, ή έχουν χρησιμοποιήσει επαλήθευση από ανεξάρτητο τρίτο μέρος ή συμβατικές ρήτρες για τη στήριξη της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας μπορούν παρ' όλα αυτά να θεωρηθούν υπεύθυνες σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

5. Η αστική ευθύνη εταιρείας για ζημίες βάσει της παρούσας διάταξης δεν θίγει την αστική ευθύνη των θυγατρικών της ή οποιωνδήποτε άμεσων και έμμεσων επιχειρηματικών εταίρων στην αλυσίδα δραστηριοτήτων της εταιρείας.

Αν η ζημία προκλήθηκε από κοινού από την εταιρεία και τη θυγατρική της ή τον άμεσο ή έμμεσο επιχειρηματικό εταίρο της, ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον, με την επιφύλαξη των διατάξεων του εθνικού δικαίου σχετικά με τους όρους της από κοινού και εις ολόκληρον ευθύνης και τα δικαιώματα αναγωγής.

6. Οι κανόνες περί αστικής ευθύνης της παρούσας οδηγίας δεν περιορίζουν την ευθύνη των εταιρειών σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία ή τα εθνικά νομικά συστήματα και δεν θίγουν τους ενωσιακούς ή εθνικούς κανόνες σχετικά με την αστική ευθύνη όσον αφορά δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα ή δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις οι οποίες προβλέπουν ευθύνη σε καταστάσεις που δεν καλύπτονται από την παρούσα οδηγία ή προβλέπουν αυστηρότερη ευθύνη σε σύγκριση με αυτήν.

7. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι διατάξεις του εθνικού δικαίου με τις οποίες μεταφέρεται στο εθνικό δίκαιο το παρόν άρθρο είναι επιτακτικής υποχρεωτικής εφαρμογής στις περιπτώσεις που το εφαρμοστέο δίκαιο για τις σχετικές αξιώσεις δεν είναι το εθνικό δίκαιο κράτους μέλους.

Άρθρο 30

Αναφορά παραβιάσεων και προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι η οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 εφαρμόζεται στην αναφορά των παραβιάσεων των μέτρων του εθνικού δικαίου για τη μεταφορά της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο και στην προστασία των προσώπων που αναφέρουν τέτοιες παραβιάσεις.

Άρθρο 31

Δημόσια στήριξη, δημόσιες συμβάσεις και δημόσιες συμβάσεις παραχώρησης

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις του εθνικού δικαίου για τη μεταφορά της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, ή από την προαιρετική εφαρμογή τους, συνιστά περιβαλλοντική ή κοινωνική πτυχή που οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, σύμφωνα με τις οδηγίες 2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, να λαμβάνουν υπόψη στο πλαίσιο των κριτηρίων ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων και συμβάσεων παραχώρησης, και περιβαλλοντική ή κοινωνική κατάσταση που οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, σύμφωνα με τις εν λόγω οδηγίες, να καθορίζουν σε σχέση με την εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων και συμβάσεων παραχώρησης.

Άρθρο 32

Τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937

Στην οδηγία (ΕΕ) 2019/1937, σημείο Ε.2 του μέρους Ι του παραρτήματος, προστίθεται το ακόλουθο σημείο:

«vi) Οδηγία (ΕΕ) 2024/1760 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 2024, για την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα, και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 και του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2859 (ΕΕ L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>).».

Άρθρο 33

Τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2859

Στον κανονισμό (ΕΕ) 2023/2859, μέρος Β του παραρτήματος, προστίθεται το ακόλουθο σημείο:

«17. Οδηγία (ΕΕ) 2024/1760 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 2024, για την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα, και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 και του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2859 (ΕΕ L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>).».

Άρθρο 34

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.
2. Η προβλεπόμενη στο άρθρο 3 παράγραφος 2 και στο άρθρο 16 εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή για αόριστο χρονικό διάστημα από τις 25 Ιουλίου 2024.
3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 και στο άρθρο 16 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ισχύουν ήδη.
4. Πριν από την έκδοση μιας κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες που ορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις αρχές της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.
5. Μόλις εκδώσει μια κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
6. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 3 παράγραφος 2 ή του άρθρου 16 τίθεται σε ισχύ εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή από το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την ημέρα που η πράξη κοινοποιείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η περίοδος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 35

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁴⁸⁾.
2. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

⁽⁴⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

Άρθρο 36

Επανεξέταση και υποβολή εκθέσεων

1. Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την ανάγκη θέσπισης πρόσθετων απαιτήσεων δέουσας επιμέλειας όσον αφορά τη βιωσιμότητα, προσαρμοσμένων στις ρυθμιζόμενες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, σχετικά με την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και επενδυτικών δραστηριοτήτων, και τις επιλογές για τις εν λόγω απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας, καθώς και τις επιπτώσεις τους, σύμφωνα με τους στόχους της παρούσας οδηγίας.

Η έκθεση λαμβάνει υπόψη άλλες νομοθετικές πράξεις της Ένωσης που εφαρμόζονται στις ρυθμιζόμενες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Δημοσιεύεται το συντομότερο δυνατόν μετά τις 25 Ιουλίου 2024, αλλά το αργότερο έως τις 26 Ιουλίου 2026. Συνοδεύεται, εάν ενδείκνυται, από νομοθετική πρόταση.

2. Έως τις 26 Ιουλίου 2030 και στη συνέχεια ανά τριετία, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και την αποτελεσματικότητά της ως προς την επίτευξη των στόχων της, ιδίως όσον αφορά την αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων. Η έκθεση συνοδεύεται, εάν ενδείκνυται, από νομοθετική πρόταση. Η πρώτη έκθεση αξιολογεί, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα ζητήματα:

- α) τις επιπτώσεις της παρούσας οδηγίας στις ΜΜΕ, συνοδεία αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των διαφόρων μέτρων και εργαλείων στήριξης που παρέχονται στις ΜΜΕ από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη·
- β) το πεδίο της παρούσας οδηγίας όσον αφορά τις καλυπτόμενες εταιρείες, αν διασφαλίζει την αποτελεσματικότητα της παρούσας οδηγίας υπό το πρίσμα των στόχων της, αν εξασφαλίζει ίσους όρους ανταγωνισμού μεταξύ των καλυπτόμενων οντοτήτων και αν εξασφαλίζει το ότι οι εταιρείες δεν μπορούν να παρακάμπτουν την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, μεταξύ άλλων:
  - αν το άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) πρέπει να αναθεωρηθεί ώστε να καλύπτονται από την παρούσα οδηγία και οντότητες που έχουν συσταθεί υπό διαφορετικές νομικές μορφές από εκείνες που αναφέρονται στο παράρτημα Ι ή το παράρτημα ΙΙ της οδηγίας 2013/34/ΕΕ·
  - αν πρέπει να συμπεριληφθούν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας επιχειρηματικά μοντέλα ή μορφές οικονομικής συνεργασίας με εταιρείες τρίτων μερών άλλες από εκείνες που καλύπτονται από το άρθρο 2·
  - αν τα όρια στον αριθμό των εργαζομένων και τον καθαρό κύκλο εργασιών που ορίζονται στο άρθρο 2 πρέπει να αναθεωρηθούν και αν πρέπει να υιοθετηθεί τομεακή προσέγγιση σε τομείς υψηλού κινδύνου·
  - αν πρέπει να αναθεωρηθεί το κριτήριο του καθαρού κύκλου εργασιών που πραγματοποιείται στην Ένωση το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2·
- γ) αν πρέπει να αναθεωρηθεί ο ορισμός της «αλυσίδας δραστηριοτήτων»·
- δ) αν πρέπει να τροποποιηθεί το παράρτημα της παρούσας οδηγίας, μεταξύ άλλων υπό το πρίσμα των διεθνών εξελίξεων, και αν θα πρέπει να επεκταθεί ώστε να καλύπτει πρόσθετες δυσμενείς επιπτώσεις, ιδίως δυσμενείς επιπτώσεις στη χρηστή διακυβέρνηση·
- ε) αν πρέπει να αναθεωρηθούν οι κανόνες για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, ιδίως όσον αφορά τον σχεδιασμό των σχεδίων μετάβασης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, την έγκρισή τους και την εφαρμογή αυτών των σχεδίων από τις εταιρείες, καθώς και οι εξουσίες των εποπτικών αρχών που σχετίζονται με αυτούς τους κανόνες·
- στ) την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών επιβολής που εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο, των κυρώσεων και των κανόνων περί αστικής ευθύνης·
- ζ) αν απαιτούνται αλλαγές στο επίπεδο εναρμόνισης που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία προκειμένου να εξασφαλιστούν ίσοι όροι ανταγωνισμού για τις εταιρείες στην εσωτερική αγορά, συμπεριλαμβανομένης της σύγκλισης και της απόκλισης που παρατηρείται μεταξύ των διατάξεων του εθνικού δικαίου για τη μεταφορά της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 37

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν, το αργότερο έως τις 26 Ιουλίου 2026, τις αναγκαίες κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Εφαρμόζουν τις διατάξεις αυτές:

- α) από τις 26 Ιουλίου 2027 όσον αφορά τις εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β), οι οποίες έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους και οι οποίες απασχολούσαν περισσότερους από 5 000 εργαζομένους κατά μέσο όρο και κατέγραψαν καθαρό κύκλο εργασιών σε παγκόσμιο επίπεδο άνω των 1 500 000 000 EUR κατά το τελευταίο οικονομικό έτος που προηγείται της 26ης Ιουλίου 2027 για το οποίο έχουν εγκριθεί ή θα έπρεπε να έχουν εγκριθεί ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, με εξαίρεση τα μέτρα που είναι αναγκαία για τη συμμόρφωση με το άρθρο 16, τα οποία τα κράτη μέλη εφαρμόζουν σε αυτές τις εταιρείες για τα οικονομικά έτη που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2028 ή αργότερα·
- β) από τις 26 Ιουλίου 2028 όσον αφορά τις εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β), οι οποίες έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους και οι οποίες απασχολούσαν περισσότερους από 3 000 εργαζομένους κατά μέσο όρο και κατέγραψαν καθαρό κύκλο εργασιών σε παγκόσμιο επίπεδο άνω των 900 000 000 EUR κατά το τελευταίο οικονομικό έτος που προηγείται της 26ης Ιουλίου 2028 για το οποίο έχουν εγκριθεί ή θα έπρεπε να έχουν εγκριθεί ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, με εξαίρεση τα μέτρα που είναι αναγκαία για τη συμμόρφωση με το άρθρο 16, τα οποία τα κράτη μέλη εφαρμόζουν σε αυτές τις εταιρείες για τα οικονομικά έτη που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2029 ή αργότερα·
- γ) από τις 26 Ιουλίου 2027 όσον αφορά τις εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β), οι οποίες έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία τρίτης χώρας και κατέγραψαν καθαρό κύκλο εργασιών άνω των 1 500 000 000 EUR στην Ένωση, κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους που προηγείται της 26ης Ιουλίου 2027, με εξαίρεση τα μέτρα που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με το άρθρο 16, τα οποία τα κράτη μέλη εφαρμόζουν σε αυτές τις εταιρείες για τα οικονομικά έτη που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2028 ή αργότερα·
- δ) από τις 26 Ιουλίου 2028 όσον αφορά τις εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β), οι οποίες έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία τρίτης χώρας και κατέγραψαν καθαρό κύκλο εργασιών άνω των 900 000 000 EUR στην Ένωση, κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους που προηγείται της 26ης Ιουλίου 2028, με εξαίρεση τα μέτρα που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με το άρθρο 16, τα οποία τα κράτη μέλη εφαρμόζουν σε αυτές τις εταιρείες για τα οικονομικά έτη που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2029 ή αργότερα·
- ε) από τις 26 Ιουλίου 2029 όσον αφορά όλες τις άλλες εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β) και τις εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο γ) και στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο γ), με εξαίρεση τα μέτρα που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με το άρθρο 16, τα οποία τα κράτη μέλη εφαρμόζουν σε αυτές τις εταιρείες για τα οικονομικά έτη που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2029 ή αργότερα.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιαστών διατάξεων εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 38

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 39

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 13 Ιουνίου 2024.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Η Πρόεδρος

R. METSOLA

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

M. MICHEL

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Μέρος I

1. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

1. Το δικαίωμα στη ζωή, ερμηνευόμενο σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 του Διεθνούς συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα. Η παραβίαση αυτού του δικαιώματος συμπεριλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ιδιωτικούς ή δημόσιους φρουρούς ασφαλείας που προστατεύουν τους πόρους, τις εγκαταστάσεις ή το προσωπικό της εταιρείας όταν προκαλούν τον θάνατο προσώπου λόγω έλλειψης οδηγιών ή ελέγχου από την εταιρεία·
2. Η απαγόρευση των βασανιστηρίων, της σκληρής, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 7 του Διεθνούς συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα. Συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι ιδιωτικοί ή δημόσιοι φρουροί ασφαλείας που προστατεύουν τους πόρους, τις εγκαταστάσεις ή το προσωπικό της εταιρείας όταν υποβάλλουν ένα πρόσωπο σε βασανιστήρια ή σκληρή, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση λόγω έλλειψης οδηγιών ή ελέγχου από την εταιρεία·
3. Το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια, ερμηνευόμενο σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1 του Διεθνούς συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα·
4. Η απαγόρευση της αυθαίρετης ή παράνομης παρενόχλησης της ιδιωτικής ζωής, της οικογένειας, της κατοικίας ή της αλληλογραφίας ενός προσώπου και των παράνομων προσβολών της τιμής ή της υπόληψής του, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 17 του Διεθνούς συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα·
5. Η απαγόρευση της παρέμβασης στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 18 του Διεθνούς συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα·
6. Το δικαίωμα κάθε προσώπου να απολαμβάνει δίκαιους και ευνοϊκούς όρους εργασίας, συμπεριλαμβανομένων δίκαιου μισθού και μισθού που εξασφαλίζει επαρκείς συνθήκες διαβίωσης για τους μισθωτούς εργαζομένους και εισοδήματος που εξασφαλίζει επαρκείς συνθήκες διαβίωσης για τους αυτοαπασχολούμενους και τους μικροκαλλιεργητές, το οποίο κερδίζουν ως αντάλλαγμα για την εργασία και την παραγωγή τους, αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης, ασφαλών και υγιεινών συνθηκών εργασίας και λογικού περιορισμού της διάρκειας της εργασίας, ερμηνευόμενο σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 11 του Διεθνούς συμφώνου για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα·
7. Η απαγόρευση περιορισμού της πρόσβασης των εργαζομένων σε κατάλληλη κατοικία, εάν το εργατικό δυναμικό στεγάζεται σε κατάλυμα που παρέχεται από την εταιρεία, και περιορισμού της πρόσβασης των εργαζομένων σε κατάλληλη διατροφή, ενδυμασία, καθώς και ύδρευση και αποχέτευση στον χώρο εργασίας, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 11 του Διεθνούς συμφώνου για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα·
8. Το δικαίωμα του παιδιού να απολαμβάνει το καλύτερο δυνατό επίπεδο υγείας, ερμηνευόμενο σύμφωνα με το άρθρο 24 της σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού· το δικαίωμα στην εκπαίδευση, ερμηνευόμενο σύμφωνα με το άρθρο 28 της σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού· το δικαίωμα για ένα κατάλληλο επίπεδο ζωής, ερμηνευόμενο σύμφωνα με το άρθρο 27 της σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού· το δικαίωμα του παιδιού να προστατεύεται από την οικονομική εκμετάλλευση και από την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας που ενέχει κινδύνους ή που μπορεί να εκθέσει σε κίνδυνο την εκπαίδευσή του ή να βλάψει την υγεία του ή τη σωματική, πνευματική, ψυχική, ηθική ή κοινωνική ανάπτυξή του, ερμηνευόμενο σύμφωνα με το άρθρο 32 της σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού· το δικαίωμα του παιδιού να προστατεύεται από κάθε μορφή σεξουαλικής εκμετάλλευσης και σεξουαλικής βίας και να προστατεύεται από απαγωγή, πώληση ή παράνομη μετακίνηση σε διαφορετικό τόπο εντός ή εκτός της χώρας του με σκοπό την εκμετάλλευση, ερμηνευόμενο σύμφωνα με τα άρθρα 34 και 35 της σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού·
9. Η απαγόρευση απασχόλησης παιδιού ηλικίας μικρότερης από εκείνη κατά την οποία ολοκληρώνει την υποχρεωτική σχολική φοίτηση και, σε κάθε περίπτωση, ηλικίας κάτω των 15 ετών, εκτός εάν αυτό προβλέπεται από το δικαίο του τόπου απασχόλησης σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 4 της σύμβασης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας του 1973 περί του κατώτατου ορίου ηλικίας εισόδου στην απασχόληση (αριθ. 138), ερμηνευόμενη σύμφωνα με τα άρθρα 4 έως 8 της σύμβασης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας του 1973 περί του κατώτατου ορίου ηλικίας εισόδου στην απασχόληση (αριθ. 138)·
10. Η απαγόρευση των χειρότερων μορφών εργασίας των παιδιών (πρόσωπα ηλικίας κάτω των 18 ετών), ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 3 της σύμβασης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας του 1999 για την απαγόρευση των χειρότερων μορφών εργασίας των παιδιών (αριθ. 182). Αυτές περιλαμβάνουν:
  - α) όλες τις μορφές δουλείας ή ανάλογες πρακτικές, όπως η πώληση και το δουλεμπόριο παιδιών, η δέσμευση λόγω χρεών και η δουλοπαροικία, καθώς και η αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία, περιλαμβανομένης και της αναγκαστικής ή υποχρεωτικής στράτευσης των παιδιών με σκοπό τη χρησιμοποίησή τους σε ένοπλες συγκρούσεις·

- β) τη χρησιμοποίηση, τη δέσμευση ή την προαγωγή παιδιού στην πορνεία και στην παραγωγή πορνογραφικού υλικού·
- γ) τη χρησιμοποίηση, τη δέσμευση ή την προαγωγή (προσφορά) παιδιού σε παράνομες δραστηριότητες, κυρίως για την παραγωγή ή διακίνηση ναρκωτικών ουσιών· και
- δ) εργασίες οι οποίες, από τη φύση τους ή κάτω από τις συνθήκες που εκτελούνται, είναι πιθανό να βλάψουν την υγεία, την ασφάλεια ή την ηθική του παιδιού·
11. Η απαγόρευση της αναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας, που σημαίνει κάθε εργασία ή υπηρεσία που απαιτείται από οποιοδήποτε πρόσωπο υπό την απειλή οποιασδήποτε ποινής και για την οποία το εν λόγω πρόσωπο δεν προσφέρθηκε οικειοθελώς, για παράδειγμα ως αποτέλεσμα δέσμευσης λόγω χρεών ή εμπορίας ανθρώπων, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1 της σύμβασης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας του 1930 περί της αναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας (αριθ. 29). Δεν νοείται ως αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία κάθε εργασία ή υπηρεσία που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 της σύμβασης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας του 1930 περί της αναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας (αριθ. 29) ή στο άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχεία β) και γ) του Διεθνούς συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα·
12. Η απαγόρευση κάθε μορφής δουλείας και δουλεμπορίου, συμπεριλαμβανομένων πρακτικών ανάλογων με τη δουλεία, δουλοπαροικίας ή άλλων μορφών επιβολής ή καταπίεσης στον χώρο εργασίας, όπως ακραία οικονομική ή σεξουαλική εκμετάλλευση και ταπείνωση, ή εμπορίας ανθρώπων, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 8 του Διεθνούς συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα·
13. Το δικαίωμα στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι, καθώς και τα δικαιώματα οργάνωσης και συλλογικής διαπραγμάτευσης, ερμηνευόμενα σύμφωνα με τα άρθρα 21 και 22 του Διεθνούς συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, το άρθρο 8 του Διεθνούς συμφώνου για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα, τη σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας του 1948 περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος (αριθ. 87) και τη σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας του 1949 περί εφαρμογής των αρχών του δικαιώματος οργάνωσης και συλλογικής διαπραγματεύσεως (αριθ. 98). Στα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνονται τα εξής:
- α) οι εργαζόμενοι είναι ελεύθεροι να συστήνουν ή να συμμετέχουν σε συνδικαλιστικές οργανώσεις·
- β) η σύσταση, η εγγραφή και η συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ως λόγος για αδικαιολόγητες διακρίσεις ή αντίποινα·
- γ) οι συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι ελεύθερες να λειτουργούν σύμφωνα με τα καταστατικά και τους κανόνες τους, χωρίς την παρέμβαση των αρχών· και
- δ) το δικαίωμα στην απεργία και το δικαίωμα συλλογικής διαπραγμάτευσης.
14. Η απαγόρευση της άνισης μεταχείρισης στην απασχόληση, εκτός εάν αυτό δικαιολογείται από τις απαιτήσεις της απασχόλησης, ερμηνευόμενη σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 3 της σύμβασης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας του 1951 περί ίσης αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων δι' εργασία ίσης αξίας (αριθ. 100), τα άρθρα 1 και 2 της σύμβασης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας του 1958 για τη διάκριση στην απασχόληση και στο επάγγελμα (αριθ. 111) και το άρθρο 7 του Διεθνούς συμφώνου για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα. Αυτή περιλαμβάνει, ειδικότερα:
- α) την καταβολή άνισης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας· και
- β) τις διακρίσεις λόγω εθνικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, φυλής, χρώματος, φύλου, θρησκείας, πολιτικών πεποιθήσεων·
15. Η απαγόρευση πρόκλησης οποιασδήποτε μετρήσιμης υποβάθμισης του περιβάλλοντος, όπως επιβλαβούς μεταβολής του εδάφους, ρύπανσης των υδάτων ή του αέρα, επιβλαβών εκπομπών, υπερβολικής κατανάλωσης νερού, υποβάθμισης της γης ή άλλων επιπτώσεων στους φυσικούς πόρους, όπως αποψίλωση των δασών, η οποία:
- α) βλάπτει σημαντικά τις φυσικές βάσεις για τη διατήρηση και την παραγωγή τροφίμων·
- β) εμποδίζει την πρόσβαση προσώπου σε ασφαλές και καθαρό πόσιμο νερό·
- γ) δυσχεραίνει την πρόσβαση προσώπου σε εγκαταστάσεις υγιεινής ή τις καταστρέφει·
- δ) βλάπτει την υγεία, την ασφάλεια, τη συνήθη χρήση γης ή τα νομίμως κτηθέντα αγαθά ενός προσώπου·

ε) έχει σημαντική δυσμενή επίδραση στις υπηρεσίες οικοσυστήματος μέσω των οποίων ένα οικοσύστημα συμβάλλει άμεσα ή έμμεσα στην ευημερία του ανθρώπου·

ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 του Διεθνούς συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και τα άρθρα 11 και 12 του Διεθνούς συμφώνου για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα·

16. Το δικαίωμα ατόμων, ομάδων και κοινοτήτων σε γαίες και πόρους και το δικαίωμα να μην στερούνται τα μέσα επιβίωσής τους, το οποίο συνεπάγεται την απαγόρευση παράνομης εξώσης ή κατάληψης γαιών, δασών και υδάτων κατά την απόκτηση, ανάπτυξη ή με άλλο τρόπο χρήση γαιών, δασών και υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της αποψίλωσης, η χρήση των οποίων εξασφαλίζει τα προς το ζην προσώπου, ερμηνευόμενο σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 27 του Διεθνούς συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και τα άρθρα 1, 2 και 11 του Διεθνούς συμφώνου για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα.

2. ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ

- Διεθνές σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα·
- Διεθνές σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα·
- Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού·
- Βασικές/θεμελιώδεις συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας·
- Σύμβαση περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος, του 1948 (αριθ. 87)·
- Σύμβαση περί εφαρμογής των αρχών του δικαιώματος οργάνωσης και συλλογικής διαπραγματεύσεως, του 1949 (αριθ. 98)·
- Σύμβαση περί της αναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας, του 1930 (αριθ. 29), και το Πρωτόκολλό της του 2014·
- Σύμβαση για την κατάργηση της αναγκαστικής εργασίας, του 1957 (αριθ. 105)·
- Σύμβαση περί του κατώτατου ορίου ηλικίας εισόδου στην απασχόληση, του 1973 (αριθ. 138)·
- Σύμβαση για την απαγόρευση των χειρότερων μορφών εργασίας των παιδιών, του 1999 (αριθ. 182)·
- Σύμβαση περί ίσης αμοιβής, του 1951 (αριθ. 100)·
- Σύμβαση για τη διάκριση στην απασχόληση και στο επάγγελμα, του 1958 (αριθ. 111)·

Μέρος II

ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΕ ΠΡΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1. Η υποχρέωση αποφυγής ή ελαχιστοποίησης των δυσμενών επιπτώσεων στη βιολογική ποικιλότητα, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 10 στοιχείο β) της σύμβασης του 1992 για τη βιολογική ποικιλότητα και το εφαρμοστέο δικαίο της αντίστοιχης δικαιοδοσίας, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων που απορρέουν από το Πρωτόκολλο της Καρθαγένης σε σχέση με την ανάπτυξη, τον χειρισμό, τη μεταφορά, τη χρήση, τη διακίνηση και την ελευθέρωση εμβίων τροποποιημένων οργανισμών και από το Πρωτόκολλο της Ναγκόγια για την πρόσβαση σε γενετικούς πόρους και τον ισόρροπο και δίκαιο καταμερισμό των πλεονεκτημάτων που προκύπτουν από τη χρήση τους, τα οποία επισυνάπτονται στη σύμβαση για τη βιολογική ποικιλότητα της 12ης Οκτωβρίου 2014.
2. Η απαγόρευση της εισαγωγής, εξαγωγής, επανεξαγωγής ή εισαγωγής από τη θάλασσα χωρίς άδεια οποιουδήποτε δείγματος που περιλαμβάνεται στα προσαρτήματα I έως III της σύμβασης για το διεθνές εμπόριο ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας που απειλούνται με εξαφάνιση (CITES), της 3ης Μαρτίου 1973, ερμηνευόμενη σύμφωνα με τα άρθρα III, IV και V της σύμβασης·
3. Η απαγόρευση της παραγωγής, εισαγωγής και εξαγωγής των προϊόντων με προσθήκη υδραργύρου που αναφέρονται στο παράρτημα Α μέρος I της σύμβασης της Μινάματα για τον υδράργυρο, της 10ης Οκτωβρίου 2013 (σύμβαση της Μινάματα), ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 της σύμβασης·
4. Η απαγόρευση της χρήσης υδραργύρου ή ενώσεων υδραργύρου στις διαδικασίες παραγωγής που αναφέρονται στο παράρτημα Β μέρος I της σύμβασης της Μινάματα μετά την ημερομηνία σταδιακής κατάργησης που καθορίζεται στη σύμβαση για τις επιμέρους διαδικασίες, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 της σύμβασης·

5. Η απαγόρευση της παράνομης επεξεργασίας αποβλήτων υδραργύρου, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3 της σύμβασης της Μινάματα και το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾.
6. Η απαγόρευση της παραγωγής και χρήσης χημικών ουσιών που αναφέρονται στο παράρτημα Α της σύμβασης της Στοκχόλμης, της 22ας Μαΐου 2001, για τους έμμοτους οργανικούς ρύπους, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i) της σύμβασης και τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾.
7. Η απαγόρευση της παράνομης διαχείρισης, της συλλογής, της αποθήκευσης και της διάθεσης των αποβλήτων, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο δ) σημεία i) και ii) της σύμβασης για τους έμμοτους οργανικούς ρύπους και το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1021.
8. Η απαγόρευση εισαγωγής ή εξαγωγής χημικού προϊόντος που περιλαμβάνεται στο παράρτημα ΙΙΙ της σύμβασης του Ρότερνταμ, της 10ης Σεπτεμβρίου 1998, περί διαδικασίας συναίνεσης μετά από ενημέρωση για ορισμένα επικίνδυνα χημικά προϊόντα και προϊόντα φυτοπροστασίας στο διεθνές εμπόριο (UNEP/FAO), ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 1, το άρθρο 11 παράγραφος 1 στοιχείο β) και το άρθρο 11 παράγραφος 2 της σύμβασης και ένδειξη από το εισάγον ή εξαγον μέρος της σύμβασης σύμφωνα με τη διαδικασία συναίνεσης μετά από ενημέρωση (ΣΜΕ).
9. Η απαγόρευση της παράνομης παραγωγής, κατανάλωσης, εισαγωγής και εξαγωγής ελεγχόμενων ουσιών των παραρτημάτων Α, Β, Γ και Ε του Πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στοιβάδα του όζοντος της σύμβασης της Βιέννης για την προστασία της στοιβάδας του όζοντος, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 4Β του Πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ και τις διατάξεις περί αδειοδότησης βάσει του εφαρμοστέου δικαίου της αντίστοιχης δικαιοδοσίας.
10. Η απαγόρευση των εξαγωγών επικίνδυνων ή άλλων αποβλήτων, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφοι 1 και 2 της σύμβασης της Βασιλείας για τον έλεγχο των διασυνοριακών κινήσεων επικίνδυνων αποβλήτων και της επεξεργασίας τους, της 22ας Μαρτίου 1989 (σύμβαση της Βασιλείας), και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁾:
  - α) προς κράτος μέρος της σύμβασης που έχει απαγορεύσει την εισαγωγή τέτοιων επικίνδυνων και άλλων αποβλήτων, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) της σύμβασης της Βασιλείας,
  - β) προς κράτος εισαγωγής που δεν παρέχει εγγράφως τη συγκατάθεση του για τη συγκεκριμένη εισαγωγή, σε περίπτωση που δεν έχει απαγορεύσει την εισαγωγή αυτών των επικίνδυνων αποβλήτων, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) της σύμβασης της Βασιλείας,
  - γ) προς κράτος μη μέρος της σύμβασης της Βασιλείας, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 5 της σύμβασης της Βασιλείας,
  - δ) προς κράτος εισαγωγής, εάν η διαχείριση αυτών των επικίνδυνων αποβλήτων ή άλλων αποβλήτων δεν πραγματοποιείται σύμφωνα με οικολογικά ορθές μεθόδους στο εν λόγω κράτος ή αλλού, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 8 πρώτη περίοδος της σύμβασης της Βασιλείας.
11. Η απαγόρευση της εξαγωγής επικίνδυνων αποβλήτων από χώρες που παρατίθενται στο παράρτημα VII της σύμβασης της Βασιλείας προς χώρες που δεν παρατίθενται στο παράρτημα VII για τις εργασίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα IV της σύμβασης της Βασιλείας, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 4α της σύμβασης της Βασιλείας και τα άρθρα 34 και 36 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006.
12. Η απαγόρευση της εισαγωγής επικίνδυνων αποβλήτων και άλλων αποβλήτων από κράτος μη μέρος της σύμβασης της Βασιλείας που δεν έχει κυρώσει τη σύμβαση της Βασιλείας, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 5 της σύμβασης της Βασιλείας.
13. Η υποχρέωση της αποφυγής ή ελαχιστοποίησης των δυσμενών επιπτώσεων στους σχηματισμούς που χαρακτηρίζονται ως φυσική κληρονομιά, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 της σύμβασης για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, της 16ης Νοεμβρίου 1972 (σύμβαση για την παγκόσμια κληρονομιά), ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 5 στοιχείο δ) της σύμβασης για την παγκόσμια κληρονομιά και το εφαρμοστέο δίκαιο της αντίστοιχης δικαιοδοσίας.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2017, για τον υδράργυρο και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1102/2008 (ΕΕ L 137 της 24.5.2017, σ. 1).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τους έμμοτους οργανικούς ρύπους (ΕΕ L 169 της 25.6.2019, σ. 45).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1013/2006, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2006, για τις μεταφορές αποβλήτων (ΕΕ L 190 της 12.7.2006, σ. 1).

14. Η υποχρέωση της αποφυγής ή ελαχιστοποίησης των δυσμενών επιπτώσεων στους υγροτόπους, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 της σύμβασης για την προστασία των διεθνούς ενδιαφέροντος υγροτόπων ιδίως ως υγροβιοτόπων, της 2ας Φεβρουαρίου 1971 (σύμβαση του Ραμσάρ), ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 της σύμβασης του Ραμσάρ και το εφαρμοστέο δίκαιο της αντίστοιχης δικαιοδοσίας·
15. Η υποχρέωση της πρόληψης της ρύπανσης από πλοία, ερμηνευόμενη σύμφωνα με τη Διεθνή σύμβαση για την πρόληψη της ρύπανσης από πλοία, της 2ας Νοεμβρίου 1973, όπως τροποποιήθηκε από το πρωτόκολλο του 1978 (MARPOL 73/78). Σε αυτήν περιλαμβάνονται:
- α) η απαγόρευση απόρριψης στη θάλασσα:
- i) πετρελαίου ή πετρελαιοειδών μειγμάτων, όπως ορίζονται στον κανονισμό 1 του παραρτήματος I της σύμβασης MARPOL 73/78, ερμηνευόμενη σύμφωνα με τους κανονισμούς 9 έως 11 του παραρτήματος I της σύμβασης MARPOL 73/78·
  - ii) επιβλαβών υγρών ουσιών, όπως ορίζονται στον κανονισμό 1 παράγραφος 6 του παραρτήματος II της σύμβασης MARPOL 73/78, ερμηνευόμενη σύμφωνα με τους κανονισμούς 5 και 6 του παραρτήματος II της σύμβασης MARPOL 73/78· και
  - iii) λυμάτων, όπως ορίζονται στον κανονισμό 1 παράγραφος 3 του παραρτήματος IV της σύμβασης MARPOL 73/78, ερμηνευόμενη σύμφωνα με τους κανονισμούς 8 και 9 του παραρτήματος IV της σύμβασης MARPOL 73/78·
- β) η απαγόρευση της ρύπανσης από επιβλαβείς ουσίες μεταφερόμενες διά θαλάσσης σε συσκευασία, όπως ορίζονται στον κανονισμό 1 του παραρτήματος III της σύμβασης MARPOL 73/78, ερμηνευόμενη σύμφωνα με τους κανονισμούς 1 έως 7 του παραρτήματος III της σύμβασης MARPOL 73/78· και
- γ) η απαγόρευση της ρύπανσης εκ των απορριμμάτων των πλοίων, όπως ορίζονται στον κανονισμό 1 του παραρτήματος V της σύμβασης MARPOL 73/78, ερμηνευόμενη σύμφωνα με τους κανονισμούς 3 έως 6 του παραρτήματος V της σύμβασης MARPOL 73/78·
16. Η υποχρέωση πρόληψης, μείωσης και ελέγχου της ρύπανσης του θαλάσσιου περιβάλλοντος από την απόρριψη, ερμηνευόμενη σύμφωνα με το άρθρο 210 της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS), της 10ης Δεκεμβρίου 1982, και το εφαρμοστέο δίκαιο στη σχετική δικαιοδοσία.